

Urząd Statystyczny w Olsztynie

Statistical Office in Olsztyn

**RAPORT O SYTUACJI
SPOŁECZNO-GOSPODARCZEJ
WOJEWÓDZTWA
WARMIŃSKO-MAZURSKIEGO W 2015 R.**

**REPORT ON THE SOCIO-ECONOMIC
SITUATION
OF WARMIŃSKO-MAZURSKIE
VOIVODSHIP IN 2015**

Maj 2016 May

Zespół redakcyjny:
Editorial board:

Przewodniczący
President

Janusz Pappelbon

Redaktor główny
Editor-in-chief

Elżbieta Lorek

Członkowie
Members

Monika Borawska, Jacek Grzelak,
Mariola Ornoch, Eliza Panfilow

Sekretarz
Secretary

Agnieszka Wobolewicz

Publikację opracował zespół
Warmińsko-Mazurskiego Ośrodka
Badań Regionalnych w składzie:
*Publication prepared by team
Warmińsko-Mazurski
Centre for Regional Surveys:*

Mariola Kardasińska, Beata Olszewska,
Anna Rajkiewicz, Magda Stankiewicz,
Alicja Żebiałowicz

Skład komputerowy i grafika
Type setting and graphic

Bożena Jarząbek, Ludwika Koniarz

Projekt okładki
Cover design

Lidia Motrenko-Makuch

Druk
Printing

Urząd Statystyczny w Olsztynie
Statistical Office in Olsztyn
10-959 Olsztyn, ul. Kościuszki 78/82

ISSN 2084-7084

Przy publikowaniu danych Urzędu Statystycznego prosimy o podanie źródła
When publishing Statistical Office data please indicate source

Publikacja dostępna w Internecie
Publication available at website

<http://olsztyn.stat.gov.pl>

Urząd Statystyczny w Olsztynie
10-959 Olsztyn ul. Kościuszki 78/82
tel. 89 524-36-66; fax 89 524-36-67
e-mail: SekretariatUSOls@stat.gov.pl

PRZEDMOWA

Przedstawiam Państwu piątą edycję publikacji *Raport o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa warmińsko-mazurskiego w 2015 r.* przygotowaną przez Urząd Statystyczny w Olsztynie.

Publikacja zawiera obszerny zestaw najbardziej aktualnych informacji statystycznych charakteryzujących poziom rozwoju społeczno-gospodarczego naszego województwa. Prezentowane zagadnienia zostały przedstawione w retrospekcji od 2010 r., co umożliwia analizę i ocenę zmian zachodzących w ostatnich latach. Dodatkowo istnieje możliwość porównania zjawisk społeczno-ekonomicznych występujących w województwie warmińsko-mazurskim z procesami zachodzącymi w kraju i innych województwach.

Wyrażam nadzieję, że niniejsze opracowanie będzie cennym źródłem informacji o naszym regionie.

Dyrektor
Urzędu Statystycznego w Olsztynie

Marek Morze

Olsztyn, maj 2016 r.

PREFACE

I present to you fifth edition of the publication Report on the socio-economic situation of Warmińsko-Mazurskie Voivodship in 2015, prepared by the Statistical Office in Olsztyn.

The publication contains a comprehensive set of the most current statistical information characterizing level of the socio-economic development of our voivodship. Published issues are presented in the retrospection from 2010 that allows analysis and assessment of changes occurring for the last years. Additionally, it is possible to make comparisons of the socio-economic phenomena observed in warmińsko-mazurskie voivodship with the processes occurring in the country and other voivodships.

I hope that this study will be valuable source of information about our region.

*Director
of the Statistical Office in Olsztyn*

Marek Morze

Olsztyn, May 2016

SPIS TREŚCI

CONTENTS

		Str. <i>Page</i>
Przedmowa	<i>Preface</i>	3
Uwagi ogólne	<i>General notes</i>	10
PODSTAWOWE TENDENCJE	<i>BASIC TRENDS</i>	15
WOJEWÓDZTWO NA TLE KRAJU	<i>VOIVODSHIP AGAINST THE BACKGROUND OF THE COUNTRY</i>	17
WOJEWÓDZTWO NA TLE POZOSTAŁYCH WOJEWÓDZTW	<i>VOIVODSHIP AGAINST THE BACKGROUND OF OTHER VOIVODSHIPS</i>	18
PODZIAŁ I POWIERZCHNIA WOJEWÓDZTWA	<i>DIVISION AND AREA OF THE VOIVODSHIP</i>	21
LUDNOŚĆ	<i>POPULATION</i>	22
RYNEK PRACY	<i>LABOUR MARKET</i>	29
WYNAGRODZENIA	<i>WAGES AND SALARIES</i>	45
ŚWIADCZENIA SPOŁECZNE	<i>SOCIAL BENEFITS</i>	50
CENY	<i>PRICES</i>	53
ROLNICTWO	<i>AGRICULTURE</i>	59
PRZEMYSŁ	<i>INDUSTRY</i>	72
BUDOWNICTWO	<i>CONSTRUCTION</i>	76
BUDOWNICTWO MIESZKANIOWE	<i>RESIDENTIAL CONSTRUCTION</i>	80
RYNEK WEWNĘTRZNY	<i>INTERNAL MARKET</i>	84
WYNIKI FINANSOWE PRZEDSIĘ- BIORSTW NIEFINANSOWYCH	<i>FINANCIAL RESULTS OF NON-FINANCIAL ENTERPRISES</i>	89
NAKŁADY INWESTYCYJNE	<i>INVESTMENT OUTLAYS</i>	92

SPIS TABLIC

LIST OF TABLES

		Nr. <i>No.</i>	Str. <i>Page</i>
Wybrane dane ogólnopolskie i wojewódzkie w 2015 r.	<i>Selected data for the voivodship and Poland in 2015</i>	1	17
Ludność na podstawie bilansów	<i>Population on the basis of balances based</i>	2	23
Ludność według województw	<i>Population by voivodships</i>	3	24
Ruch naturalny ludności i saldo migracji na 1 000 ludności	<i>Vital statistics and net migration per 1 000 population</i>	4	25
Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw	<i>Average paid employment in the enterprise sector</i>	5	29
Przeciętne miesięczne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw w województwie warmińsko-mazurskim	<i>Average monthly paid employment in the enterprise sector in warmińsko-mazurskie voivodship</i>	6	29
Bezrobotni zarejestrowani oraz stopa bezrobocia.....	<i>Registered unemployed persons and unemployment rate</i>	7	33
Bezrobotni zarejestrowani oraz stopa bezrobocia w województwie warmińsko- mazurskim	<i>Registered unemployed persons and unemployment rate in warmińsko- mazurskie voivodship</i>	8	35

		Nr No.	Str. Page
Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15 lat i więcej w IV kwartale	<i>Economic activity of population aged 15 and more in the 4th quarter</i>	9	39
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw	<i>Average monthly gross wages and salaries in the enterprise sector</i>	10	45
Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw w województwie warmińsko-mazurskim	<i>Average monthly gross wages and salaries in the enterprise sector in warmińsko-mazurskie voivodship</i>	11	45
Świadczenia społeczne	<i>Social benefits</i>	12	50
Świadczenia społeczne w województwie warmińsko-mazurskim	<i>Social benefits in warmińsko-mazurskie voivodship</i>	13	51
Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych	<i>Price indices of consumer goods and services</i>	14	53
Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych w województwie warmińsko-mazurskim	<i>Price indices of consumer goods and services in warmińsko-mazurskie voivodship</i>	15	54
Przeciętne ceny detaliczne wybranych towarów i usług konsumpcyjnych w grudniu	<i>Average retail prices of selected consumer goods and services in December</i>	16	55
Wybrane dane dotyczące rolnictwa	<i>Selected data on agriculture</i>	17	62
Przemysł	<i>Industry</i>	18	73
Dynamika produkcji sprzedanej przemysłu w województwie warmińsko-mazurskim	<i>Indices of sold production of industry in warmińsko-mazurskie voivodship</i>	19	74
Budownictwo	<i>Construction</i>	20	76
Dynamika produkcji budowlano-montażowej w województwie warmińsko-mazurskim	<i>Indices of construction and assembly production in warmińsko-mazurskie voivodship</i>	21	79
Budownictwo mieszkaniowe	<i>Residential construction</i>	22	80
Mieszkania oddane do użytkowania w województwie warmińsko-mazurskim	<i>Dwellings completed in warmińsko-mazurskie voivodship</i>	23	81
Mieszkania, na realizację których wydano pozwolenia lub dokonano zgłoszenia z projektem budowlanym w województwie warmińsko-mazurskim	<i>Dwellings for which permits have been granted or which have been registered with a construction project in warmińsko-mazurskie voivodship</i>	24	82
Dynamika sprzedaży detalicznej	<i>Indices of retail sale</i>	25	84
Dynamika sprzedaży detalicznej w województwie warmińsko-mazurskim	<i>Indices of retail sale in warmińsko-mazurskie voivodship</i>	26	85
Wybrane wskaźniki ekonomiczno-finansowe w badanych przedsiębiorstwach niefinansowych	<i>Selected economic and financial indicators in the surveyed non-financial enterprises</i>	27	91
Nakłady inwestycyjne	<i>Investment outlays</i>	28	92
SPIS WYKRESÓW	LIST OF GRAPHS		
Przyrost naturalny na 1 000 ludności w 2015 r.	<i>Natural increase per 1 000 population in 2015</i>	1	18
Saldo migracji wewnętrznych na pobyt stały na 1 000 ludności w 2015 r.	<i>Internal net migration for permanent residence per 1 000 population in 2015</i>	2	18

		Nr No.	Str. Page
Wskaźnik zatrudnienia według BAEL w 2015 r.	<i>Employment rate by LFS in 2015</i>	3	18
Stopa bezrobocia według BAEL w 2015 r.	<i>Unemployment rate by LFS in 2015</i>	4	19
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw w 2015 r.	<i>Average monthly gross wages and salaries in the enterprise sector in 2015</i>	5	19
Zmiany cen towarów i usług konsumpcyjnych w 2015 r.	<i>Changes in prices of consumer goods and services in 2015</i>	6	19
Wartość skupu produktów rolnych na 1 ha użytków rolnych w 2015 r.	<i>Value of agricultural products procurement per 1 ha of agricultural land in 2015</i>	7	19
Mieszkania oddane do użytkowania w 2015 r.	<i>Dwellings completed in 2015</i>	8	20
Wskaźnik rentowności obrotu netto w przedsiębiorstwach niefinansowych w 2015 r.	<i>Net turnover profitability rate in non-financial enterprises in 2015</i>	9	20
Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON w 2015 r.	<i>Entities of the national economy in the REGON register in 2015</i>	10	20
Przyrost naturalny na 1 000 ludności	<i>Vital statistics per 1 000 population</i>	11	27
Przyrost naturalny na 1 000 ludności w województwie warmińsko-mazurskim według podregionów i powiatów w 2015 r.	<i>Vital statistics per 1 000 population in warmińsko-mazurskie voivodship by subregions and powiats in 2015</i>	12	27
Saldo migracji wewnętrznych na pobyt stały na 1 000 ludności	<i>Internal net migration for permanent residence per 1 000 population</i>	13	28
Saldo migracji wewnętrznych na pobyt stały na 1 000 ludności w województwie warmińsko-mazurskim według podregionów i powiatów w 2015 r.	<i>Internal net migration for permanent residence per 1 000 population in warmińsko-mazurskie voivodship by subregions and powiats in 2015</i>	14	28
Dynamika przeciętnego zatrudnienia w sektorze przedsiębiorstw	<i>Indices of average paid employment in the enterprise sector</i>	15	31
Struktura przeciętnego zatrudnienia w sektorze przedsiębiorstw według wybranych sekcji PKD 2007	<i>Structure of average paid employment in enterprise sector by selected PKD 2007 sections</i>	16	31
Struktura bezrobotnych zarejestrowanych według grup wieku	<i>Structure of registered unemployed persons by age groups</i>	17	32
Struktura bezrobotnych zarejestrowanych według poziomu wykształcenia	<i>Structure of registered unemployed persons by educational level</i>	18	32
Struktura bezrobotnych zarejestrowanych według czasu pozostawania bez pracy	<i>Structure of registered unemployed persons by duration of unemployment</i>	19	32
Stopa bezrobocia rejestrowanego	<i>Registered unemployment rate</i>	20	37
Stopa bezrobocia rejestrowanego w województwie warmińsko-mazurskim według podregionów i powiatów w 2015 r.	<i>Unemployment rate in warmińsko-mazurskie voivodship by subregions and powiats in 2015</i>	21	37
Struktura ludności w wieku 15 lat i więcej według statusu na rynku pracy w IV kwartale	<i>Structure of population aged 15 and more by employment status in the 4th quarter</i>	22	38
Współczynnik aktywności zawodowej w IV kwartale	<i>Activity rate in the 4th quarter</i>	23	38
Struktura pracujących według wieku w województwie warmińsko-mazurskim w IV kwartale	<i>Structure of employed persons by age in warmińsko-mazurskie voivodship in the 4th quarter</i>	24	43

		Nr No.	Str. Page
Wskaźnik zatrudnienia w IV kwartale	<i>Employment rate in the 4th quarter</i>	25	43
Struktura bezrobotnych według wieku w województwie warmińsko-mazurskim w IV kwartale	<i>Structure of unemployed persons by age in warmińsko-mazurskie voivodship in the 4th quarter</i>	26	44
Struktura bezrobotnych według czasu pozostawania bez pracy w IV kwartale 2015 r.	<i>Structure of unemployed persons by duration of unemployment in the 4th quarter of 2015</i>	27	44
Stopa bezrobocia w IV kwartale	<i>Unemployment rate in the 4th quarter</i>	28	44
Liczba osób niepracujących na 1 000 osób pracujących w IV kwartale	<i>Number of unemployed persons per 1 000 employed persons in the 4th quarter</i>	29	44
Dynamika przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw	<i>Indices of average monthly gross wages and salaries in the enterprise sector</i>	30	47
Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw w wybranych sekcjach PKD w 2015 r.	<i>Average monthly gross wages and salaries in the enterprise sector in selected PKD sections in 2015</i>	31	47
Dynamika przeciętnej miesięcznej liczby emerytów i rencistów	<i>Indices of average monthly number of retirees and pensioners</i>	32	48
Dynamika przeciętnej miesięcznej emerytury i renty brutto	<i>Indices of average monthly gross retire month pay and pension</i>	33	48
Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych	<i>Price indices of consumer goods and services</i>	34	57
Zmiany cen wybranych towarów i usług konsumpcyjnych w skali roku w województwie warmińsko-mazurskim w 2015 r.	<i>Annual changes in prices of selected consumer goods and services in warmińsko-mazurskie voivodship in 2015 ...</i>	35	58
Plony zbóż podstawowych z mieszkankami zbożowymi z 1 ha	<i>Yields of basic cereals with cereals mixed per 1 ha</i>	36	63
Plony ziemniaków z 1 ha	<i>Potatoes yields per 1 ha</i>	37	63
Obsada bydła na 100 ha użytków rolnych	<i>Cattle density per 100 ha of agricultural land</i>	38	63
Obsada trzody chlewnej na 100 ha użytków rolnych	<i>Pigs density per 100 ha of agricultural land</i>	39	63
Dynamika skupu zbóż podstawowych konsumpcyjnych i paszowych (łącznie z mieszkankami zbożowymi, bez ziarna siewnego)	<i>Indices of procurement of basic consumer and fodder cereals (including mixed cereals, excluding sowing seed)</i>	40	64
Dynamika skupu żywca rzeźnego ogółem w wadze żywej	<i>Indices of total procurement of animals for slaughter in live weight</i>	41	64
Dynamika skupu mleka krowiego	<i>Indices of procurement of cows' milk</i>	42	64
Relacja cen skupu żywca wieprzowego do cen targowiskowych jęczmienia	<i>Procurement price of pigs for slaughter to market place price of barley</i>	43	64
Ceny produktów rolnych w skupie i na targowiskach	<i>Procurement and market place prices of agricultural products</i>	44	69
Dynamika produkcji sprzedanej przemysłu ...	<i>Indices of sold production of industry</i>	45	70
Dynamika przeciętnego zatrudnienia w przemyśle	<i>Indices of average paid employment in industry</i>	46	70

		Nr No.	Str. Page
Struktura produkcji sprzedanej przemysłu według sekcji PKD 2007 w 2015 r.	<i>Structure of sold production of industry by PKD 2007 sections in 2015</i>	47	70
Struktura przeciętnego zatrudnienia w przemyśle według sekcji PKD 2007 w 2015 r.	<i>Structure of average paid employment in industry by PKD 2007 sections in 2015</i>	48	70
Dynamika produkcji sprzedanej budownictwa	<i>Indices of sold production of construction</i>	49	77
Dynamika produkcji budowlano-montażowej ...	<i>Indices of construction and assembly production</i>	50	77
Struktura produkcji budowlano-montażowej według działów PKD	<i>Structure of construction and assembly production by PKD divisions</i>	51	77
Dynamika przeciętnego zatrudnienia w budownictwie	<i>Indices of average paid employment in construction</i>	52	77
Dynamika liczby mieszkań oddanych do użytkowania	<i>Indices of dwellings completed</i>	53	78
Mieszkania oddane do użytkowania na 1 000 ludności	<i>Dwellings completed per 1 000 population</i>	54	78
Struktura liczby mieszkań oddanych do użytkowania według form budownictwa	<i>Structure of number of dwellings completed by forms of construction</i>	55	78
Mieszkania oddane do użytkowania w województwie warmińsko-mazurskim według podregionów i powiatów w 2015 r.	<i>Dwellings completed in warmińsko-mazurskie voivodship by subregions and powiats in 2015</i>	56	78
Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania oddanego do użytkowania	<i>Average usable floor space per dwelling completed</i>	57	87
Dynamika liczby wydanych pozwoleń lub dokonanych zgłoszeń z projektem budowlanym na realizację mieszkań	<i>Indices of number of permits have been granted or which have been registered with a construction project for dwellings</i>	58	87
Dynamika liczby mieszkań, których budowę rozpoczęto	<i>Indices of number of dwellings started</i>	59	87
Dynamika sprzedaży detalicznej	<i>Indices of retail sale</i>	60	87
Udział liczby przedsiębiorstw wykazujących zysk netto w ogólnej liczbie badanych podmiotów	<i>Share of companies showing net profit in the total number of surveyed entities</i>	61	88
Udział przychodów przedsiębiorstw wykazujących zysk netto w przychodach z całokształtu działalności	<i>Share of revenues of companies showing net profit in the revenues from total activity</i>	62	88
Wskaźnik poziomu kosztów	<i>Cost level indicator</i>	63	88
Wskaźnik rentowności obrotu netto	<i>Net turnover profitability rate</i>	64	88
Dynamika nakładów inwestycyjnych ogółem ...	<i>Indices of total investment outlays</i>	65	88
ANEKS	APPENDIX		
WYBRANE DANE O WOJEWÓDZTWIE WARMIŃSKO-MAZURSKIM	<i>SELECTED DATA ON WARMIŃSKO-MAZURSKIE VOIVODSHIP</i>	I	94
WYBRANE DANE O WOJEWÓDZTWIE WARMIŃSKO-MAZURSKIM WEDŁUG MIESIĘCY	<i>SELECTED DATA ON WARMIŃSKO-MAZURSKIE VOIVODSHIP IN MONTHS</i> ...	II	98

W wersji angielskiej: przedmowa, spis treści, uwagi ogólne, podstawowe tendencje i aneks.

In English version: preface, contents, general notes, basic trends and appendix.

UWAGI OGÓLNE

1. Dane zamieszczone w publikacji – jeśli nie zaznaczono inaczej – podano w **każdorazowym podziale administracyjnym kraju**. W opisie województwa informacje o liczbie podregionów, powiatów, miast na prawach powiatu, miastach ogółem oraz gminach podano według stanu w dniu 31 XII 2015 r.

2. Od 2009 r. dane prezentuje się w układzie **Polskiej Klasyfikacji Działalności – PKD 2007**, opracowanej na podstawie Statystycznej Klasyfikacji Działalności Gospodarczej we Wspólnocie Europejskiej – Statistical Classification of Economic Activities in the European Community – NACE Rev. 2. PKD 2007 wprowadzona została z dniem 1 I 2008 r. rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 24 XII 2007 r. (Dz. U. Nr 251, poz. 1885) z późniejszymi zmianami, w miejsce stosowanej dotychczas klasyfikacji PKD 2004.

W niniejszym „Raportcie o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa warmińsko-mazurskiego w 2015 r.” publikuje się bieżące dane według PKD 2007 oraz dane przeliczone według tej klasyfikacji za okresy poprzednie.

3. W ramach PKD 2007 dokonano dodatkowego grupowania, ujmując pod pojęciem „**Przemysł**” sekcje: „Górnictwo i wydobywanie”, „Przetwórstwo przemysłowe”, „Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych” oraz „Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją”.

4. Dane w podziale według sekcji PKD 2007 oraz w podziale terytorialnym opracowano **metodą przedsiębiorstw**.

5. Dane opracowano zgodnie z **każdorazowym stanem organizacyjnym gospodarki narodowej**.

6. Przez **podmioty gospodarki narodowej** rozumie się jednostki prawne, tj. osoby prawne, jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej oraz osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą.

7. Pod pojęciem **podmiotów gospodarczych** rozumie się podmioty prowadzące działalność gospodarczą (produkcyjną i usługową) na własny rachunek w celu osiągnięcia zysku.

8. Dane prezentowane w publikacji obejmują podmioty gospodarki narodowej bez względu na charakter własności.

9. W publikacji dane w zakresie:

1) **przeciętnego zatrudnienia i przeciętnych miesięcznych wynagrodzeń** dotyczą podmiotów gospodarczych sektora przedsiębiorstw, w których liczba pracujących przekracza 9 osób;

GENERAL NOTES

1. *Data in the publication, unless otherwise indicated, are presented according to **administrative division of the country in a given period**. In descriptions of voivodships information regarding number of subregions, powiats, cities with powiat status, towns and gminas is given as the date of 31 December 2015.*

2. *Since 2009 onwards the data have been presented in accordance with the **Polish Classification of Activities – PKD 2007**, compiled on the basis of Statistical Classification of Economic Activities in the European Community – NACE Rev. 2. PKD 2007 was introduced on 1 January 2008 by the decree of Council of Ministers dated 24 December 2007 (Journal of Laws No. 251, item 1885) with later amendments to replace the formerly applied PKD 2004.*

In the publication “The Information on Socio-economic Situation of Warmińsko-Mazurskie Voivodship in 2015”, the current data are published according to the NACE Rev. 2. Data for previous periods are also converted according to this classification.

3. *The item “**Industry**” was introduced, as an additional grouping including NACE Rev. 2 sections: “Mining and quarrying”, “Manufacturing”, “Electricity, gas, steam and air conditioning supply” as well as “Water supply; sewerage, waste management and remediation activities”.*

4. *Data according to NACE Rev. 2 sections as well as to administrative division are compiled using the **enterprise method**.*

5. *Data are compiled according to the **respective organizational status of units of the national economy**.*

6. *The term **entities of the national economy** is understood as legal entities, i.e. legal persons, organizational entities without legal personality as well as natural persons conducting economic activity.*

7. *The term **economic entities** is understood as entities conducting economic activity (production and service) on their own-account in order to earn a profit.*

8. *Data presented in publication cover entities of the national economy regardless of ownership.*

9. *In the publication data in regard to:*

1) ***average paid employment and average monthly gross wages and salaries** cover the economic entities of the enterprise sector in which the number of employed persons exceeds 9 persons;*

- 2) **produkcji sprzedanej przemysłu i budownictwa** dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób;
- 3) **wyników finansowych przedsiębiorstw nie-finansowych oraz nakładów inwestycyjnych i inwestycji rozpoczętych** dotyczą podmiotów gospodarczych prowadzących księgi rachunkowe (z wyjątkiem podmiotów, których podstawowym rodzajem działalności jest działalność zaklasyfikowana według PKD 2007 do sekcji „Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo” oraz „Działalność finansowa i ubezpieczeniowa”), w których liczba pracujących przekracza 49 osób.

10. Informacje odnoszące się do **sektora przedsiębiorstw** prezentuje się w oparciu o definicję przedsiębiorstwa wprowadzoną w rozporządzeniu Rady (EWG) Nr 696/93 z dnia 15 III 1993 r. w sprawie jednostek statystycznych do celów obserwacji i analizy systemu produkcyjnego we Wspólnocie. Zgodnie z ww. rozporządzeniem, przedsiębiorstwo jest traktowane jako jednostka organizacyjna produkująca wyroby lub świadcząca usługi, która osiąga korzyści z pewnego stopnia samodzielności w podejmowaniu decyzji, w szczególności w zakresie alokacji swoich bieżących zasobów. Przedsiębiorstwo prowadzi jedną lub kilka rodzajów działalności w jednym lub kilku miejscach i jest tworzone przez jednostkę prawną lub grupę jednostek prawnych. Sektor przedsiębiorstw obejmuje podmioty prowadzące działalność gospodarczą w zakresie: leśnictwa i pozyskiwania drewna; rybołówstwa w wodach morskich; górnictwa i wydobywania; przetwórstwa przemysłowego; wytwarzania i zaopatrywania w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych; dostawy wody; gospodarowania ściekami i odpadami oraz działalności związanej z rekultywacją; budownictwa; handlu hurtowego i detalicznego; naprawy pojazdów samochodowych, włączając motocykle; transportu i gospodarki magazynowej; działalności związanej z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi; informacji i komunikacji; działalności związanej z obsługą rynku nieruchomości; działalności prawniczej, rachunkowo-księgowej i doradztwa podatkowego, działalności firm centralnych (head offices); doradztwa związanego z zarządzaniem; działalności w zakresie architektury i inżynierii; badań i analiz technicznych; reklamy, badania rynku i opinii publicznej; pozostałej działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej; działalności w zakresie usług administrowania i działalności wspierającej; działalności związanej z kulturą, rozrywką i rekreacją; naprawy i konserwacji komputerów i artykułów użytku osobistego i domowego; pozostałej indywidualnej działalności usługowej.

- 2) ***sold production of industry and construction*** concern economic entities, in which the number of employed persons exceeds 9 persons;
- 3) ***financial results of non-financial enterprises as well as investment outlays and newly started investments*** refer to economic entities keeping accounting ledgers (with the exception of entities in which the principal activity is classified as “Agriculture, forestry and fishing” and “Financial and insurance activities” according to the NACE Rev. 2), in which the number of employed persons exceeds 49 persons.

10. Information relating to the **enterprise sector** is presented based on the definition of “enterprise” – introduced by the regulation of the Council (EEC) No 696/93 of 15 March 1993 on the statistical units for the observation and analysis of the production system in the Community. In accordance with the above-mentioned Regulation the enterprise is the smallest combination of legal units that is an organizational unit producing goods or services, which benefits from a certain degree of autonomy in decision-making, especially for the allocation of its current resources. An enterprise carries out one or more activities at one or more locations and it may be a sole legal unit or a group of legal units. Enterprise sector includes those entities which carry out economic activities in the following areas: forestry and logging; marine fishing; mining and quarrying; manufacturing; electricity, gas, steam and air conditioning supply; water supply; sewerage, waste management and remediation activities; construction; wholesale and retail trade; repair of motor vehicles and motorcycles; transportation and storage; accommodation and food service activities; information and communication; real estate activities; legal and accounting activities; activities of head offices; management consultancy activities; architectural and engineering activities; technical testing and analysis; advertising and market research; other professional, scientific and technical activities; administrative and support service activities; arts, entertainment and recreation; repair of computers and personal and household goods; other personal service activities.

11. Od 2010 r. w badaniach rolniczych nie ujmuje się posiadaczy użytków rolnych nieprowadzących działalności rolniczej oraz posiadaczy poniżej 1 ha użytków rolnych prowadzących działalność rolniczą o małej skali (poniżej określonych progów).

12. Jako **ceny stałe** przyjęto w przypadku:

- 1) produkcji rolniczej – średnie krajowe ceny bieżące z roku poprzedzającego rok badany (dla sprzedaży targowiskowej – ceny uzyskiwane przez rolników na targowiskach, dla pozostałych elementów produkcji – średnie ceny skupu), z wyjątkiem ziemniaków, warzyw i owoców, w przypadku których przyjmuje się średnie ceny z dwóch kolejnych lat, tj. z roku poprzedzającego rok badany i z roku badanego, np. dla 2012 r. – z lat 2011 i 2012;
- 2) produkcji sprzedanej przemysłu:

- ceny stałe 2005 r. (średnie ceny bieżące 2005 r.) w latach 2006–2010,
- ceny stałe 2010 r. (średnie ceny bieżące 2010 r.) od 2011 r.

13. **Liczby względne (wskaźniki, odsetki)** obliczono z reguły na podstawie danych bezwzględnych wyrażonych z większą dokładnością niż podano w tablicach.

14. Do **przeliczeń na 1 mieszkańca (1 000 ludności itp.)** danych według stanu w końcu roku przyjęto liczbę ludności zamieszkałej według stanu w dniu 31 XII, a przy przeliczaniu danych charakteryzujących wielkość zjawiska w ciągu roku – według stanu w dniu 30 VI.

15. Niektóre dane mają charakter tymczasowy i mogą ulec zmianie w następnych wydaniach publikacji.

16. Ze względu na zaokrąglenia danych, w niektórych przypadkach sumy składników mogą się różnić od podanych wielkości „ogółem”.

17. W publikacji zastosowano skróty niektórych nazw poziomów klasyfikacyjnych PKD 2007; skrócone nazwy zostały oznaczone w tablicach i wykresach znakiem „Δ”. Zestawienie zastosowanych skrótów i pełnych nazw podaje się poniżej:

11. *Since 2010 agricultural surveys have not included owners of agricultural land who do not conduct agricultural activities, and owners of less than 1 ha of agricultural land who conduct agricultural activities on a small scale (below the specified thresholds).*

12. *Constant prices were adopted as follows:*

- 1) *agricultural output – average national current prices for the year preceding the surveyed year (for market sales – prices received by farmers at market places, for other elements of production – average procurement prices), excluding potatoes, vegetables and fruit, for which the average prices from two consecutive years, i.e., from the year preceding the surveyed year and from the surveyed year, e.g. for 2012 – the prices from 2011 and 2012, are assumed;*
- 2) *sold production of industry:*

- *2005 constant prices (2005 average current prices) in 2006–2010,*
- *2010 constant prices (2010 average current prices) since 2011.*

13. *Relative numbers (indices, percentages) are calculated, as a rule, on the basis of absolute data expressed with higher precision than that presented in the tables.*

14. *When computing per capita data (1 000 population, etc.) as of the end of the year, the population as of 31 XII was adopted, whereas data describing the magnitude of a phenomenon within a year – as of 30 VI.*

15. *Some data are provisional and may change in subsequent editions of the publication.*

16. *Due to the rounding of data, in some cases sums of components may slightly differ from the amount given in the item “total”.*

17. *The names of some classification levels of NACE Rev. 2 used in publication have been abbreviated, abbreviations are marked in the tables and graphs with the sign “Δ”. The list of abbreviations used and their full names are given below:*

skrót
abbreviation

pełna nazwa
full name

sekcje
sections

Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę

Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja

Handel; naprawa pojazdów samochodowych

Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych

Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją

Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle

skrót <i>abbreviation</i>	pełna nazwa <i>full name</i>
sekcje (dok.) <i>sections</i>	
<i>Trade; repair of motor vehicles</i>	<i>Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles and motorcycles</i>
Zakwaterowanie i gastronomia	Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi
<i>Accommodation and catering</i>	<i>Accommodation and food service activities</i>
Obsługa rynku nieruchomości	Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości
Administrowanie i działalność wspierająca	Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca
działy <i>divisions</i>	
Produkcja wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny	Produkcja wyrobów z drewna oraz korka, z wyłączeniem mebli; produkcja wyrobów ze słomy i materiałów używanych do wyplatania
<i>Manufacture of products of wood, cork, straw and wicker</i>	<i>Manufacture of wood and of products of wood and cork, except furniture; manufacture of articles of straw and plaiting materials</i>
Produkcja wyrobów z metali	Produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń
<i>Manufacture of metal products</i>	<i>Manufacture of fabricated metal products, except machinery and equipment</i>
Produkcja maszyn i urządzeń	Produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowana
Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep	Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep, z wyłączeniem motocykli
Budowa budynków	Roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków
Budowa obiektów inżynierii lądowej i wodnej	Roboty związane z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej
Handel hurtowy	Handel hurtowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi
<i>Wholesale trade</i>	<i>Wholesale trade, except of motor vehicles and motorcycles</i>
Handel detaliczny	Handel detaliczny, z wyłączeniem handlu detalicznego pojazdami samochodowymi
<i>Retail trade</i>	<i>Retail trade, except of motor vehicles and motorcycles</i>

18. Szersze informacje oraz szczegółowe wyjaśnienia metodyczne publikowane są w zeszytach metodycznych oraz opracowaniach branżowych GUS.

18. Broader information and detailed methodological description are published in methodological volumes and branch statistical publications of Central Statistical Office.

OBJAŚNIENIA ZNAKÓW UMOWNYCH EXPLANATION OF SYMBOLS

Kreska	(-)	- zjawisko nie wystąpiło. <i>magnitude zero.</i>
Zero	(0)	- zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,5; <i>magnitude not zero, but less than 0,5 of a unit;</i>
	(0,0)	- zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,05. <i>magnitude not zero, but less than 0,05 of a unit.</i>
Kropka	(.)	- zupełny brak informacji albo brak informacji wiarygodnych. <i>data not available or not reliable.</i>
Znak	x	- wypełnienie pozycji jest niemożliwe lub niecelowe. <i>not applicable.</i>
Znak	Δ	- oznacza, że nazwy zostały skrócone w stosunku do obowiązującej klasyfikacji. <i>categories of applied classification are presented in abbreviated form.</i>
„W tym” „Of which”		- oznacza, że nie podaje się wszystkich składników sumy. <i>indicates that not all elements of the sum are given.</i>
Znak	*	- oznacza, że dane zostały zmienione w stosunku do już opublikowanych. <i>data revised.</i>

WAŻNIEJSZE SKRÓTY ABBREVIATIONS

zł	- złoty <i>zloty</i>	m ²	- metr kwadratowy <i>square metre</i>
tys.	- tysiąc <i>thousand</i>	m ³	- metr sześcienny <i>cubic metre</i>
mln	- milion <i>million</i>	km ²	- kilometr kwadratowy <i>square kilometre</i>
g	- gram <i>gram</i>	kpl.	- komplet <i>set</i>
kg	- kilogram <i>kilogram</i>	szt.	- sztuka <i>piece, unit</i>
dt	- decytona <i>decition</i>	pkt	- punkt <i>point</i>
l	- litr <i>litre</i>	PKD	- Polska Klasyfikacja Działalności <i>NACE classification</i>
ha	- hektar <i>hectare</i>	p. proc.	- punkt procentowy <i>percentage point</i>

PODSTAWOWE TENDENCJE

W 2015 r. liczba ludności województwa warmińsko-mazurskiego w porównaniu z 2014 r. zmniejszyła się. Liczba urodzeń w latach 2010–2013 malała. Po jednorazowym wzroście w 2014 r., w 2015 r. nastąpiło ponowne obniżenie liczby urodzeń. Liczba zgonów w 2015 r. była wyższa niż w 2014 r. W wyniku mniejszej liczby urodzeń niż zgonów w województwie zanotowano ujemny przyrost naturalny.

W województwie warmińsko-mazurskim w sektorze przedsiębiorstw zanotowano wzrost przeciętnego zatrudnienia w ujęciu rocznym. Zmniejszyła się liczba zarejestrowanych bezrobotnych; stopa bezrobocia, podobnie jak w latach ubiegłych, była najwyższa w kraju.

Wyniki Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL) przeprowadzonego w IV kwartale 2015 r. wskazują, że w porównaniu z analogicznym okresem poprzedniego roku wzrosła liczba bezrobotnych oraz stopa bezrobocia. Zwiększył się udział zatrudnionych w ogólnej liczbie ludności, spadło obciążenie osób pracujących osobami niepracującymi, natomiast liczba biernych zawodowo nie zmieniła się.

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw w 2015 r. ukształtowało się na poziomie wyższym niż rok wcześniej.

W 2015 r. przeciętna liczba emerytów i rencistów była wyższa niż rok wcześniej, jednocześnie odnotowano wzrost przeciętnej miesięcznej emerytury i renty brutto, przy czym wyższą dynamiką charakteryzowały się świadczenia wypłacane przez KRUS.

W 2015 r. ceny towarów i usług konsumpcyjnych w skali roku uległy obniżeniu.

W 2015 r. zebrano więcej ziemniaków niż przed rokiem, a mniej zbóż oraz rzepaku i rzepiku, a także buraków cukrowych. W odniesieniu do roku poprzedniego zwiększyło się pogłowie drobiu, a zmniejszyło się stado bydła, trzody chlewnej i owiec. W skali roku odnotowano wzrost skupu ziemniaków ogółem, żywca rzeźnego i mleka oraz spadek skupu ziarna zbóż.

W porównaniu z rokiem poprzednim zwiększyła się produkcja sprzedana przemysłu oraz wzrosło przeciętne zatrudnienie. Wzrosła również wydajność pracy (mierzona wartością produkcji sprzedanej na 1 zatrudnionego).

W odniesieniu do roku poprzedniego notowano spadek produkcji sprzedanej budownictwa. Wystąpił spadek przeciętnego zatrudnienia, przy jednoczesnym wzroście wydajności pracy. Wyższa niż przed rokiem była wartość sprzedaży produkcji budowlano-montażowej.

W województwie w 2015 r. spadła liczba mieszkań oddanych do użytkowania. Wzrosła natomiast liczba mieszkań, na budowę których wydano pozwolenia lub dokonano zgłoszenia z projektem budowlanym oraz liczba mieszkań, których budowę rozpoczęto. Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania oddanego do użytkowania była taka sama jak przed rokiem.

W 2015 r. zmniejszyła się wartość sprzedaży detalicznej towarów w odniesieniu do roku poprzedniego.

W latach 2013–2014 notowano poprawę wyników finansowych uzyskanych przez badane przedsiębiorstwa niefinansowe. W 2015 r. wyniki finansowe uległy pogorszeniu, z wyjątkiem wyniku ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów. Mniej korzystne były także podstawowe wskaźniki ekonomiczne.

Od 2014 r. odnotowano wzrost nakładów inwestycyjnych w porównaniu do poprzedniego roku.

BASIC TRENDS

In 2015 the population of warmińsko-mazurskie voivodship was lower in comparison with 2014. In years 2010–2013 number of births was getting lower. After a one-off increase in 2014, in 2015 the number of births decreased again. Number of deaths in 2015 was higher than in 2014. As a result of the lower number of births than deaths in the voivodship the negative natural increase was registered.

In warmińsko-mazurskie voivodship in the enterprise sector the increase of average employment was reported on an annual basis. The total number of registered unemployed decreased; the unemployment rate, as in previous years, was the highest in the country.

Results of the Labour Force Survey (LFS) conducted in the 4th quarter of 2015 indicate that the number of unemployed and the unemployment rate increased in comparison with the same period of the previous year. Share of employed in the total number of population increased, burden of working persons by non-working persons decreased and the number of economically inactive persons didn't change.

Average monthly gross wages and salaries in the enterprise sector in 2015 reached a higher level than a year before.

In 2015 average number of retirees and pensioners was higher than a year before, in the same time growth in the average monthly retirement pay and pension was reported, but benefits paid by KRUS had a higher growth rate than benefits paid by ZUS.

In 2015 prices of consumer goods and services decreased.

In 2015 the output of potatoes was higher, while the output of cereals, rape and agrimony and also sugar beets was lower than a year before. In relation to the previous year, the number of poultry enlarged, but herd of cattle, pigs and sheep reduced. Per annum there was an increase in procurement of potatoes, animals for slaughter and milk, but a decrease in procurement of cereals.

In comparison with the previous year there was an increase of sold production of industry and increase of the average employment. There was a growth of labour productivity (measured by the value of sold production per employee).

In relation to the previous year there was a decrease of sold production of construction and the reduction of average employment, while increasing labour productivity. Sale value of construction and assembly production was higher than a year before.

In the voivodship in 2015 the number of dwellings completed decreased. The number of dwellings for which permits were granted or which were registered with a construction project as well as the number of started construction increased. Average usable floor space per dwelling completed was the same as a year before.

In 2015 there was a decrease of value of retail sale of goods in relation to the previous year.

In years 2013–2014 financial results achieved by surveyed non-financial enterprises became better. In 2015 financial results became worse, except result from sale of products, goods and materials. Basic economic indicators also were less profitable.

In relation to previous years, since 2014 increase of investment outlays was reported.

WOJEWÓDZTWO NA TLE KRAJU

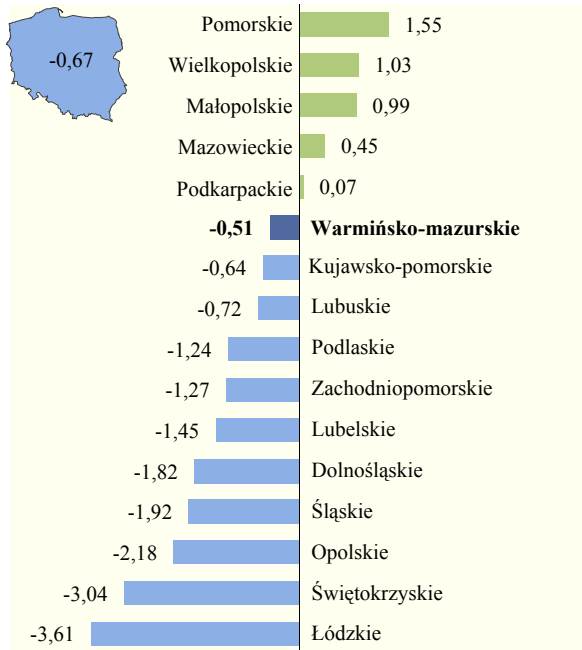
Tabl. 1. Wybrane dane ogólnopolskie i wojewódzkie w 2015 r.

Wyszczególnienie	Polska	Warmińsko- -mazurskie
Ludność na 1 km ² powierzchni ogólnej (stan w dniu 31 XII)	123	60
Przyrost naturalny na 1 000 ludności	-0,67	-0,51
Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1 000 ludności ^a	-0,41	-0,85
Współczynnik aktywności zawodowej według BAEL ^b w %	56,2	52,1
Wskaźnik zatrudnienia według BAEL ^b w %	51,9	47,2
Stopa bezrobocia według BAEL ^b w %	7,5	9,4
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw w zł	4 121,41	3 345,93
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto wypłacana przez ZUS w zł	1 980,96	1 789,53
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto rolników indywidualnych w zł	1 179,63	1 189,75
Wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych (2014 = 100)	99,1	99,2
Przeciętna powierzchnia użytków rolnych w gospodarstwie rolnym w 2013 r. ^c w ha	10,22	24,35
Obsada bydła ^d na 100 ha użytków rolnych w szt.	41,0	44,3
Obsada trzody chlewnej ^d na 100 ha użytków rolnych w szt.	80,0	52,8
Produkcja sprzedana przemysłu (ceny bieżące) na 1 zatrudnionego w przemyśle w zł	476 779	360 137
Produkcja sprzedana budownictwa (ceny bieżące) na 1 zatrudnionego w budownictwie w zł	471 462	313 118
Mieszkania oddane do użytkowania na 1 000 ludności ^d	3,8	3,0
Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON na 10 tys. ludności ^e (stan w dniu 31 XII)	1 089	860
Spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego na 10 tys. ludności ^e (stan w dniu 31 XII)	22	7
Udział przedsiębiorstw rentownych w ogólnej liczbie badanych podmiotów w %	82,9	84,2
Wskaźnik poziomu kosztów w przedsiębiorstwach niefinansowych w %	95,7	96,1
Dynamika nakładów inwestycyjnych w przedsiębiorstwach (2014=100, ceny bieżące) w %	113,7	101,1
Produkt krajowy brutto (ceny bieżące) na 1 mieszkańca w 2013 r. w zł	43 020	30 764

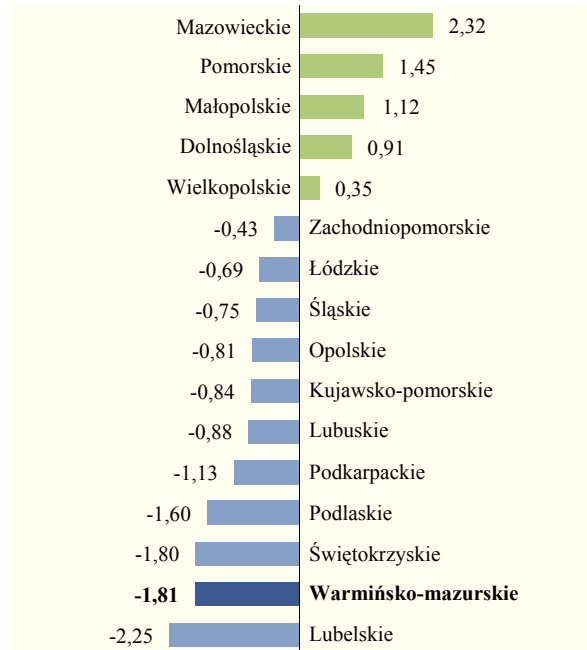
^a W przypadku migracji zagranicznych – dane dotyczą 2014 r. ^b Przeciętne w roku. ^c Dane na podstawie reprezentacyjnego badania struktury gospodarstw rolnych, przeprowadzanego co 3 lata. ^d Stan w czerwcu. ^e Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie.

WOJEWÓDZTWO NA TLE POZOSTAŁYCH WOJEWÓDZTW

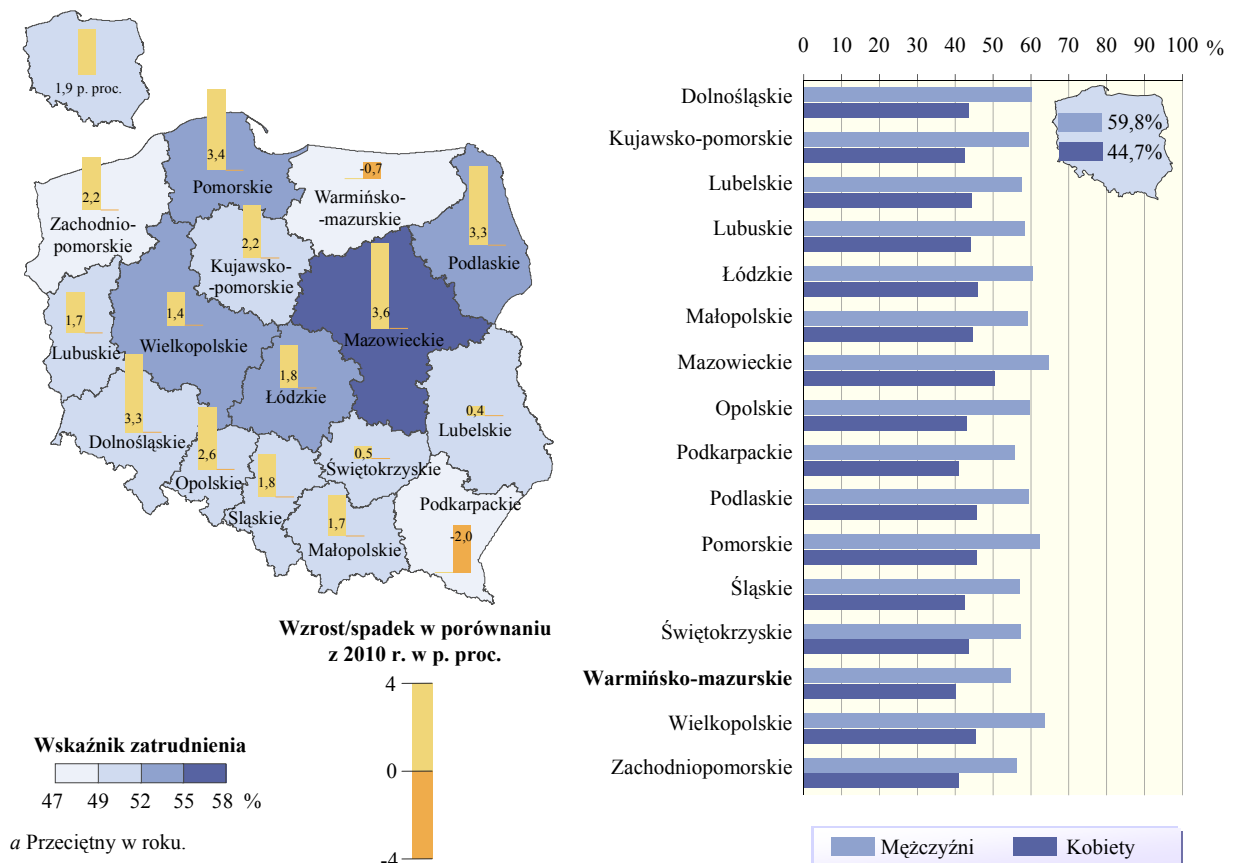
Wyk. 1. **Przyrost naturalny na 1 000 ludności w 2015 r.**

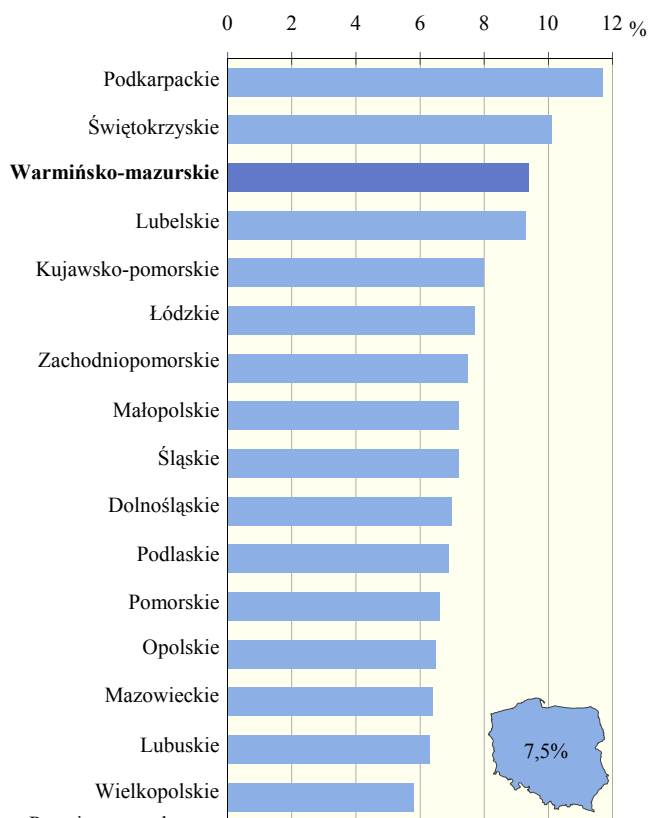
Wyk. 2. **Saldo migracji wewnętrznych na pobyt stały na 1 000 ludności w 2015 r.**

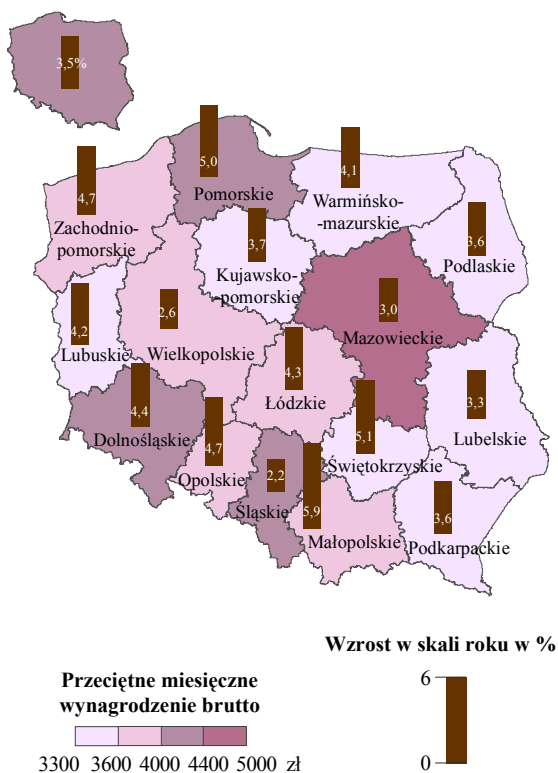
Wyk. 3. **Wskaźnik zatrudnienia według BAEL^a w 2015 r.**

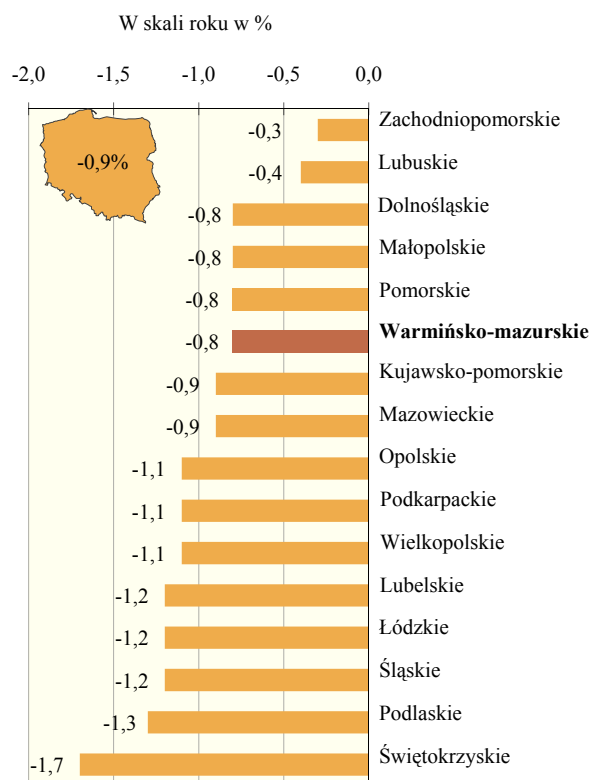
Wyk. 4. **Stopa bezrobocia według BAEL^a w 2015 r.**

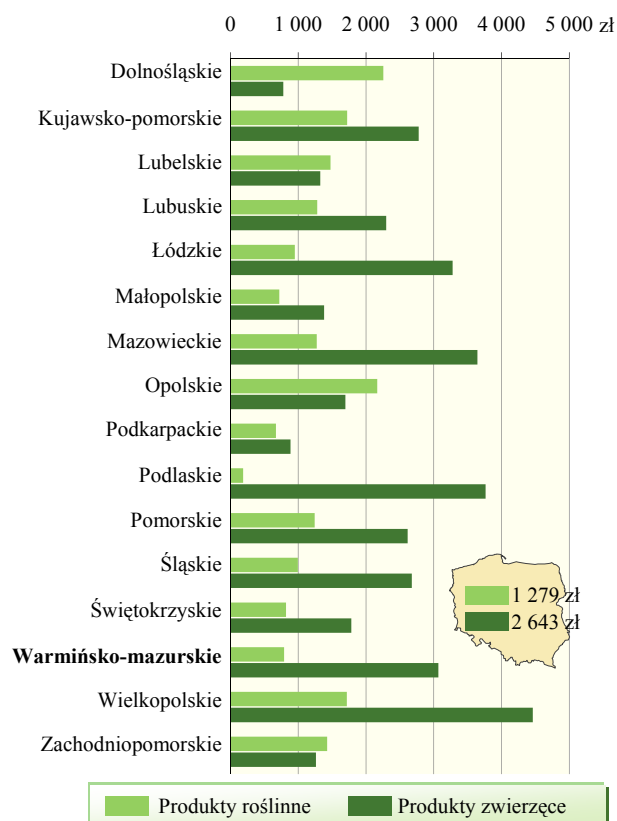
Wyk. 5. **Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw w 2015 r.**

Wyk. 6. **Zmiany cen towarów i usług konsumpcyjnych w 2015 r.**

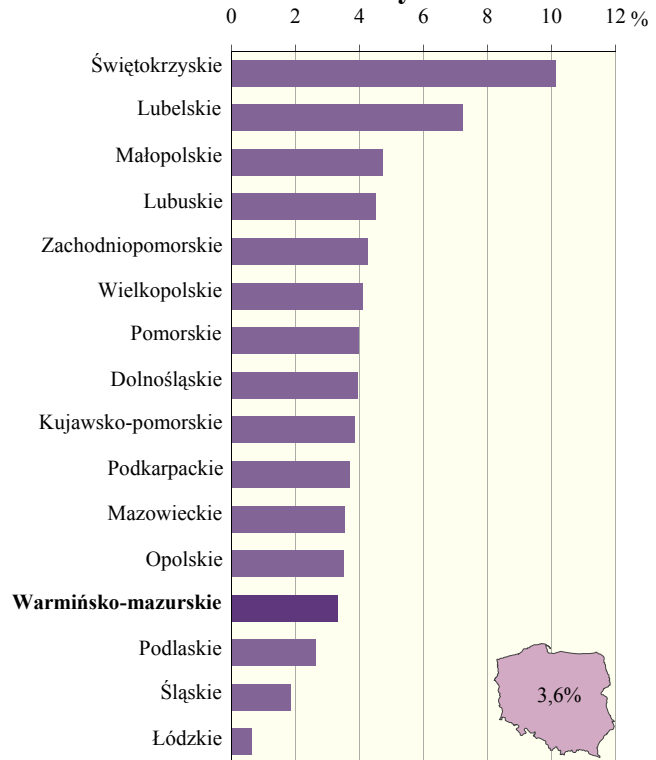
Wyk. 7. **Wartość skupu produktów rolnych na 1 ha użytków rolnych w 2015 r.**

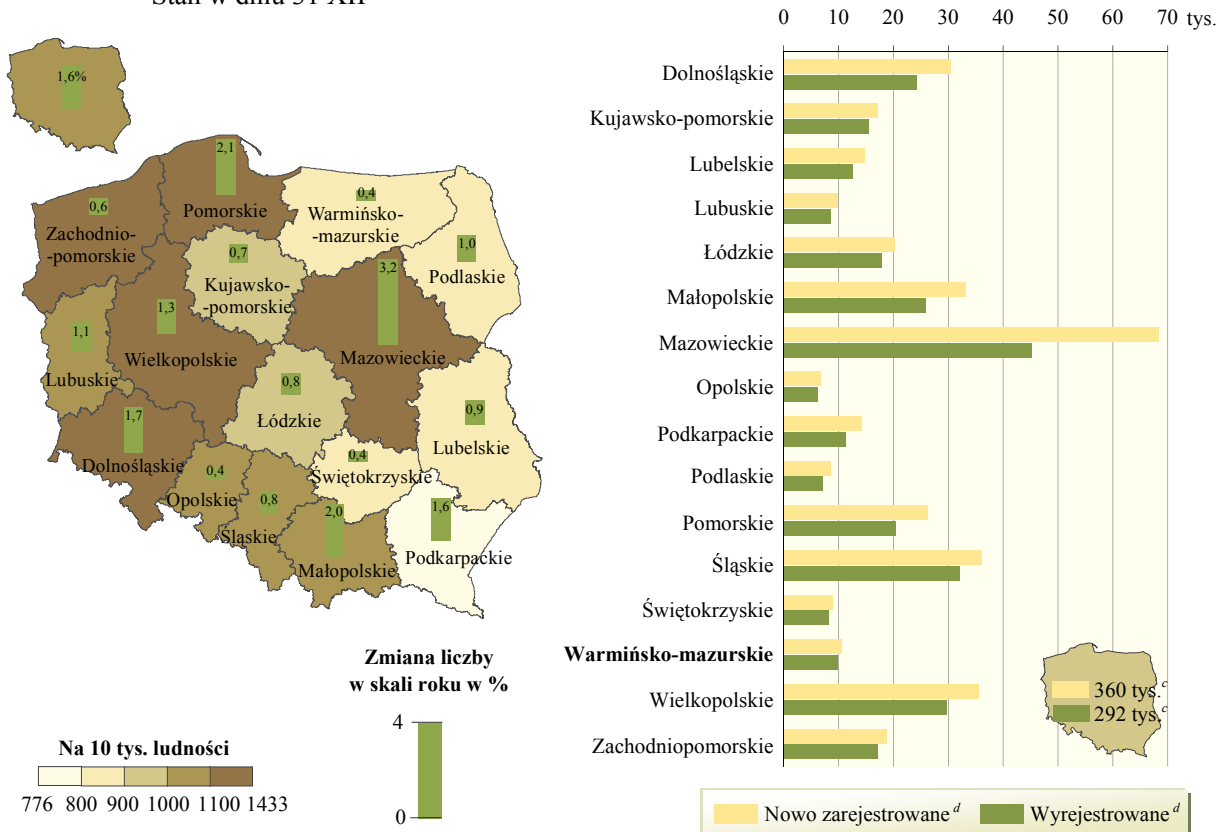
Wyk. 8. **Mieszkania oddane do użytkowania w 2015 r.**

Wyk. 9. **Wskaźnik rentowności obrotu netto w przedsiębiorstwach niefinansowych w 2015 r.**

Wyk. 10. **Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON^b w 2015 r.**
Stan w dniu 31 XII

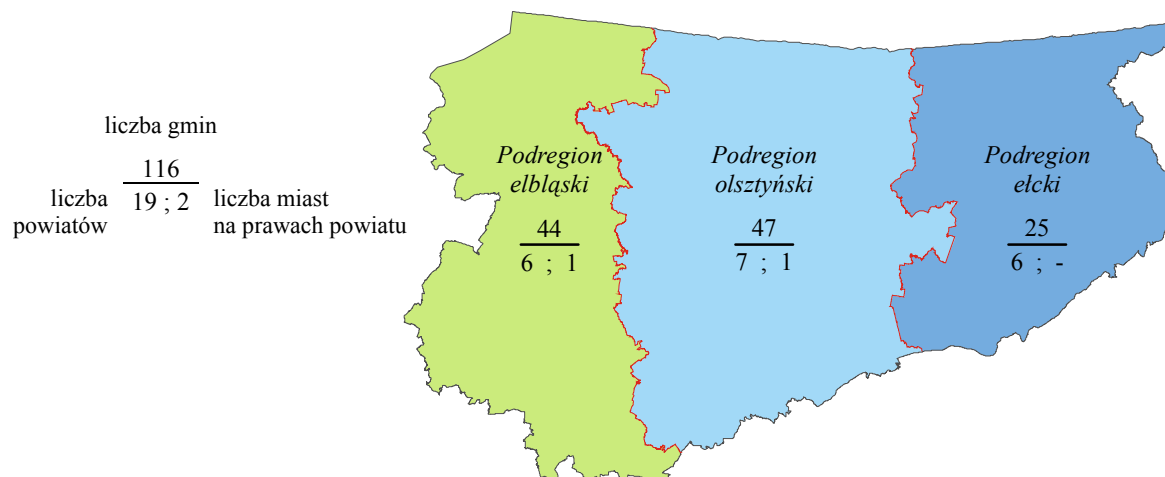

^a Ludność według stanu w dniu 31 XII. ^b Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie. ^c W podziale według województw – bez podmiotów, dla których informacja o adresie siedziby/miejscu zamieszkania nie występuje w rejestrze REGON. ^d W ciągu roku.

PODZIAŁ I POWIERZCHNIA WOJEWÓDZTWA

PODZIAŁ WOJEWÓDZTWA WARMIŃSKO-MAZURSKIEGO WEDŁUG NOMENKLATURY JEDNOSTEK TERYTORIALNYCH DO CELÓW STATYSTYCZNYCH (NTS)¹ W 2015 R.

Stan w dniu 31 XII

	Powierzchnia w ha
WARMIŃSKO-MAZURSKIE	2 417 347
podregiony:	
Elbląski	749 642
Ełcki	634 599
Olsztyński	1 033 106

Podregion elbląski		Podregion ełcki		Podregion olsztyński	
Powiaty:	Miasto na prawach powiatu:	Powiaty:		Powiaty:	Miasto na prawach powiatu:
braniewski	Elbląg	ełcki		bartoszycki	Olsztyn
działdowski		giżycki		kętrzyński	
elbląski		gołdapski		lidzbarski	
iławski		olecki		mragowski	
nowomiejski		piski		nidzicki	
ostródzki		węgorzewski		olsztyński	
				szczycieński	

Według stanu w dniu 1 I 2015 r. województwo warmińsko-mazurskie zajmowało powierzchnię 24 173 km² (2 417 347 ha), co stanowiło 7,7% powierzchni kraju. Na jego obszarze w dniu 31 XII 2015 r. mieszkało 1 439,7 tys. ludności, tj. 3,7% ogółu ludności Polski. Gęstość zaludnienia na 1 km² wynosiła 60 osób (przedostatnia lokata w kraju). W miastach mieszkało 59,1% ludności województwa.

¹ NTS obejmuje 5 poziomów: 3 poziomy zasadniczego podziału terytorialnego kraju oraz dodatkowo 2 poziomy nieadministracyjne – regiony (NTS 1) grupujące jednostki szczebla wojewódzkiego oraz podregiony (NTS 3) grupujące w ramach województwa kilka do kilkunastu powiatów.

LUDNOŚĆ

W 2015 r. liczba ludności województwa warmińsko-mazurskiego w porównaniu z 2014 r. zmniejszyła się. W okresie tym zmniejszyła się także liczba urodzeń, a wzrosła liczba zgonów, co przełożyło się na ujemny przyrost naturalny. Po odnotowanym dodatnim przyroście naturalnym w 2014 r., w 2015 r. nastąpiło jego ponowne obniżenie się. Saldo migracji wewnętrznych ludności na pobyt stały zarówno w 2015 r., jak i w 2014 r. było ujemne.

Według stanu w dniu 31 grudnia 2015 r. ludność województwa warmińsko-mazurskiego liczyła 1 439 675 osób, tj. o 4 292 osoby mniej niż przed rokiem i o 14 107 osób mniej niż w 2010 r. Populacja województwa stanowiła 3,7% ogółu ludności Polski.

Średnia gęstość zaludnienia (liczba osób przypadająca na 1 km²) w końcu grudnia 2015 r. wyniosła w województwie 60, zaś w Polsce – 123 i kształtowała się na zbliżonym poziomie do notowanego w 2010 r. Wskaźnik ten wykazywał znaczne zróżnicowanie przestrzenne na terenie województwa – nadal najniższy notowano w powiatach piskim i węgorzewskim, a najwyższy pomijając powiaty grodzkie, w elckim i działdowskim.

Szacunki liczby i struktury ludności dla lat międzyspisywanych sporządza się metodą bilansową, przyjmując wyniki ostatniego spisu powszechnego jako bazę wyjściową do obliczenia danych dla danej gminy z uwzględnieniem liczby urodzeń, zgonów, salda migracji wewnętrznych i zagranicznych oraz zmian administracyjnych, jakie miały miejsce w bilansowanym okresie (wyjątek stanowi 2015 r., w przypadku którego dla migracji zagranicznych przyjęto dane za 2014 r.).

Prezentowane dane dotyczą ludności zamieszkałej w danej gminie, tj. liczby ludności zameldowanej na pobyt stały skorygowanej o saldo osób zameldowanych na pobyt czasowy ponad 3 miesiące.

Jako bazę wyjściową bilansów przyjęto wyniki Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011, z tym, że dla 2010 r. – według podziału administracyjnego obowiązującego w dniu 31 XII 2011 r.

Tabl. 2. Ludność na podstawie bilansów^a

Wyszczególnienie	2010	2014	2015
POLSKA			
Stan w dniu 30 VI w tys.	38 517	38 484	38 455
w tym kobiety	19 869	19 861	19 847
Miasta	23 448	23 245	23 203
Wieś	15 068	15 239	15 252
Stan w dniu 31 XII:			
w tysiącach	38 530	38 479	38 437
na 1 km ²	123	123	123
w tym kobiety:			
w tysiącach	19 877	19 859	19 839
na 100 mężczyzn	107	107	107
Miasta: w tysiącach	23 429	23 216	23 166
w %	60,8	60,3	60,3
Wieś: w tysiącach	15 101	15 262	15 271
w %	39,2	39,7	39,7
WARMIŃSKO-MAZURSKIE			
Stan w dniu 30 VI w tys.	1 454	1 445	1 442
w tym kobiety	742	738	736
Miasta	866	856	853
Wieś	588	589	589
Stan w dniu 31 XII:			
w tysiącach	1 454	1 444	1 440
na 1 km ²	60	60	60
w tym kobiety:			
w tysiącach	742	737	735
na 100 mężczyzn	104	104	104
Miasta: w tysiącach	865	854	850
w %	59,5	59,2	59,1
Wieś: w tysiącach	589	590	589
w %	40,5	40,8	40,9

^a Patrz nota na str. 22.

Struktura ludności według płci w województwie warmińsko-mazurskim od kilku lat nie ulega większym zmianom. W ogólnej liczbie mieszkańców nieznacznie przeważają kobiety, których odsetek w końcu 2015 r., podobnie jak przed rokiem, a także w 2010 r. wyniósł 51,0%. W Polsce tendencja była podobna – kobiety w 2015 r. stanowiły 51,6%. Współczynnik feminizacji (liczba kobiet na 100 mężczyzn) w województwie osiągnął wartość 104, natomiast w Polsce 107.

Tabl. 3. **Ludność według województw**
Stan w dniu 31 XII

Województwa	Ludność ^a w tys.			Średnioroczne tempo przyrostu/ubytku liczby ludności w %		
	2010	2014	2015	2010	2014	2015
P o l s k a	38 529,9	38 478,6	38 437,2	0,95	-0,04	-0,11
Dolnośląskie	2 917,2	2 908,5	2 904,2	1,41	-0,05	-0,15
Kujawsko-pomorskie ..	2 098,7	2 090,0	2 086,2	1,43	-0,12	-0,18
Lubelskie	2 178,6	2 147,7	2 139,7	0,99	-0,39	-0,37
Lubuskie	1 023,2	1 020,3	1 018,1	1,30	-0,11	-0,22
Łódzkie	2 542,4	2 504,1	2 493,6	0,02	-0,36	-0,42
Małopolskie	3 336,7	3 368,3	3 372,6	1,17	0,23	0,13
Mazowieckie	5 267,1	5 334,5	5 349,1	0,86	0,33	0,27
Opolskie	1 017,2	1 000,9	996,0	-1,34	-0,35	-0,48
Podkarpackie	2 127,9	2 129,2	2 127,7	1,25	-0,01	-0,07
Podlaskie	1 203,4	1 191,9	1 188,8	1,15	-0,25	-0,26
Pomorskie	2 275,5	2 302,1	2 307,7	2,04	0,27	0,24
Śląskie	4 634,9	4 585,9	4 570,8	-0,12	-0,29	-0,33
Świętokrzyskie	1 282,5	1 263,2	1 257,2	0,98	-0,40	-0,47
Warmińsko- -mazurskie	1 453,8	1 444,0	1 439,7	1,87	-0,20	-0,30
Wielkopolskie	3 446,7	3 472,6	3 475,3	1,13	0,16	0,08
Zachodniopomorskie ..	1 723,7	1 715,4	1 710,5	1,80	-0,20	-0,29

a Na podstawie bilansu opartego na wynikach NSP²⁰¹¹.

Dane o urodzeniach i zgonach (w tym zgonach niemowląt) zostały obliczone zgodnie z kryteriami definicji urodzenia i zgonu noworodka – rekomendowanej przez Światową Organizację Zdrowia (WHO).

W województwie warmińsko-mazurskim w 2015 r. zarejestrowano 13 121 urodzeń żywych, tj. o 837 mniej niż przed rokiem i o 2 650 mniej niż w 2010 r. Współczynnik urodzeń żywych wyniósł 9,10‰ i był niższy zarówno w stosunku do notowanego rok wcześniej (9,66‰), jak i w porównaniu z 2010 r. (10,85‰).

W 2015 r. w województwie zmarło 13 858 osób, tj. o 760 osób więcej niż przed rokiem i o 916 więcej niż w 2010 r. Ogólny współczynnik zgonów wyniósł 9,61‰ i był wyższy niż notowany w 2014 r. oraz w 2010 r., gdzie wynosił odpowiednio 9,06‰ i 8,90‰. Zarówno w stosunku do roku poprzedniego, jak i do 2010 r. zmniejszyła się liczba zgonów

Współczynniki dotyczące ruchu naturalnego w podziale terytorialnym obliczono jako iloraz liczby faktów określonego rodzaju i liczby ludności (według stanu w dniu 30 VI).

niemowląt. Współczynnik zgonów niemowląt (liczony na 1 000 urodzeń żywych) przyjął wartość 4,04‰, wobec 4,80‰ – w 2014 r. i 4,76‰ – w 2010 r.

W województwie warmińsko-mazurskim w 2015 r. notowano ujemny przyrost naturalny. Różnica między liczbą urodzeń żywych i zgonów ukształtowała się na poziomie -737 w 2015 r., podczas gdy rok wcześniej była dodatnia i wyniosła 860, a przed pięcioma laty 2 829. Współczynnik przyrostu naturalnego w 2015 r. wyniósł -0,51‰, wobec 0,59‰ w 2014 r., natomiast w 2010 r. jego wartość była wyższa i wynosiła 1,95‰. Omawiany wskaźnik dla Polski osiągał niższe wartości we wszystkich analizowanych latach.

W województwie obserwowano przestrzenne zróżnicowanie współczynnika przyrostu naturalnego. W jedenastu powiatach (rok wcześniej w siedmiu) był ujemny. Najniższe wartości osiągnął w Elblągu oraz w powiecie bartoszyckim, kętrzyńskim i węgorzewskim, a najwyższe w powiatach: nowomiejskim, gołdapskim i iławskim.

Tabl. 4. **Ruch naturalny ludności i saldo migracji na 1 000 ludności^a**

Wyszczególnienie	2010	2014	2015
POLSKA			
Małżeństwa	5,93	4,90	4,91
Urodzenia żywe	10,73	9,75	9,60
Zgony	9,83	9,78	10,27
w tym niemowląt ^b	4,98	4,22	4,00
Przyrost naturalny ^c	0,90	-0,03	-0,67
Saldo migracji wewnętrznych	x	x	x
Saldo migracji zagranicznych	-0,05	-0,41	.
WARMIŃSKO-MAZURSKIE			
Małżeństwa	5,76	4,83	4,79
Urodzenia żywe	10,85	9,66	9,10
Zgony	8,90	9,06	9,61
w tym niemowląt ^b	4,76	4,80	4,04
Przyrost naturalny ^c	1,95	0,59	-0,51
Saldo migracji wewnętrznych	-1,87	-1,93	-1,81
Saldo migracji zagranicznych	0,01	-0,54	.
m. OLSZTYN			
Małżeństwa	5,37	4,31	4,15
Urodzenia żywe	10,31	9,69	9,40
Zgony	7,95	8,27	8,70
w tym niemowląt ^b	4,42	4,13	3,67
Przyrost naturalny ^c	2,35	1,41	0,70
Saldo migracji wewnętrznych	-1,88	0,87	1,42
Saldo migracji zagranicznych	-0,44	-0,57	.

^a Patrz nota na str. 22. ^b Dzieci w wieku poniżej 1 roku na 1 000 urodzeń żywych. ^c Różnica między liczbą urodzeń żywych a liczbą zgonów w danym okresie.

W województwie warmińsko-mazurskim w 2015 r. zawarto 6 903 małżeństwa, tj. o 75 mniej niż przed rokiem i o 1 467 mniej niż w 2010 r. Współczynnik małżeństw kształtował się na poziomie 4,79‰ w 2015 r., wobec 4,83‰ w 2014 r. i 5,76‰ w 2010 r. We wszystkich analizowanych latach liczba nowo zawartych małżeństw na 1 000 ludności w województwie była na zbliżonym poziomie jak w Polsce.

W omawianych latach saldo migracji wewnętrznych na pobyt stały było ujemne, co oznacza, że województwo charakteryzuje się większym odpływem ludności do innych województw niż napływem. W wyniku migracji wewnętrznych w 2015 r. z województwa warmińsko-mazurskiego ubyło 2 609 osób wobec 2 794 w 2014 r. i 2 721 w 2010 r.

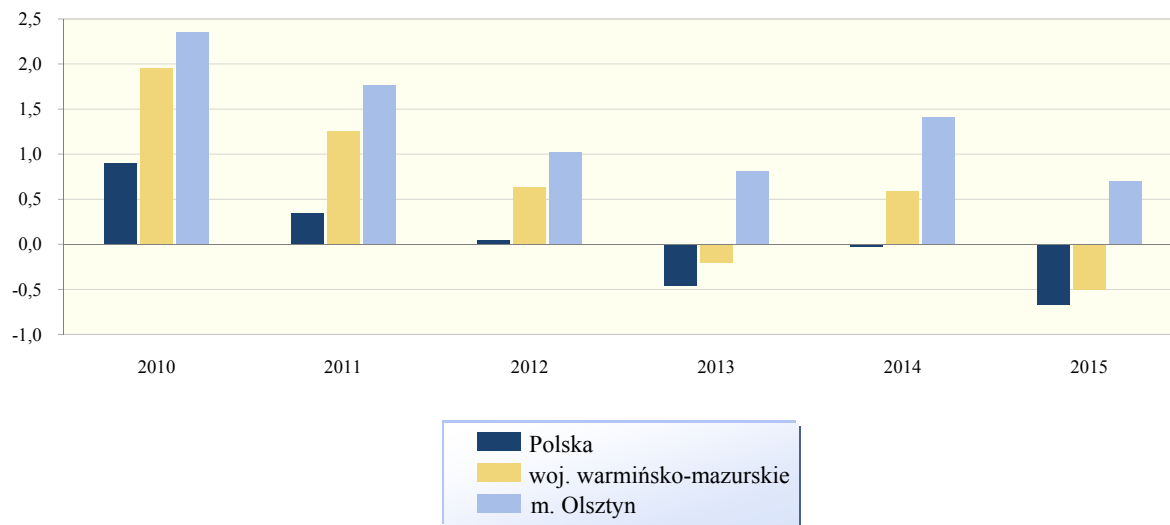
W 2015 r. tak samo jak przed rokiem tylko w powiecie olsztyńskim, ełckim i w Olsztynie saldo migracji wewnętrznych ludności na pobyt stały przyjęło wartość dodatnią.

Dane prezentujące ludność w województwie warmińsko-mazurskim znajdują się w następujących publikacjach i opracowaniach udostępnionych na stronie internetowej Urzędu:

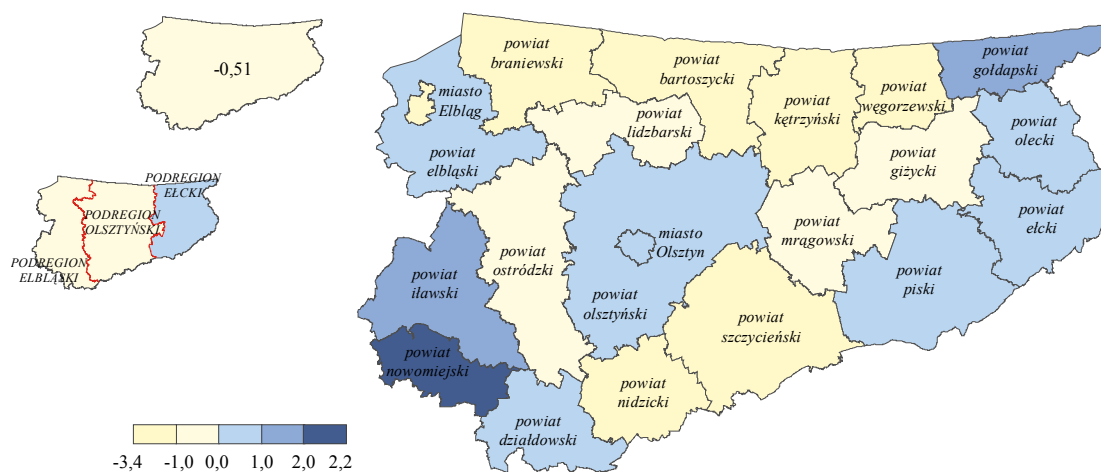
- „*Biuletyn Statystyczny Województwa Warmińsko-Mazurskiego*” – publikacja dostępna co kwartał,
- „*Stan i ruch naturalny ludności w województwie warmińsko-mazurskim*” – opracowanie sygnałne dostępne co roku,
- „*Ludność, ruch naturalny i migracje w województwie warmińsko-mazurskim*” – publikacja dostępna co roku;

jak również w Banku Danych Lokalnych.

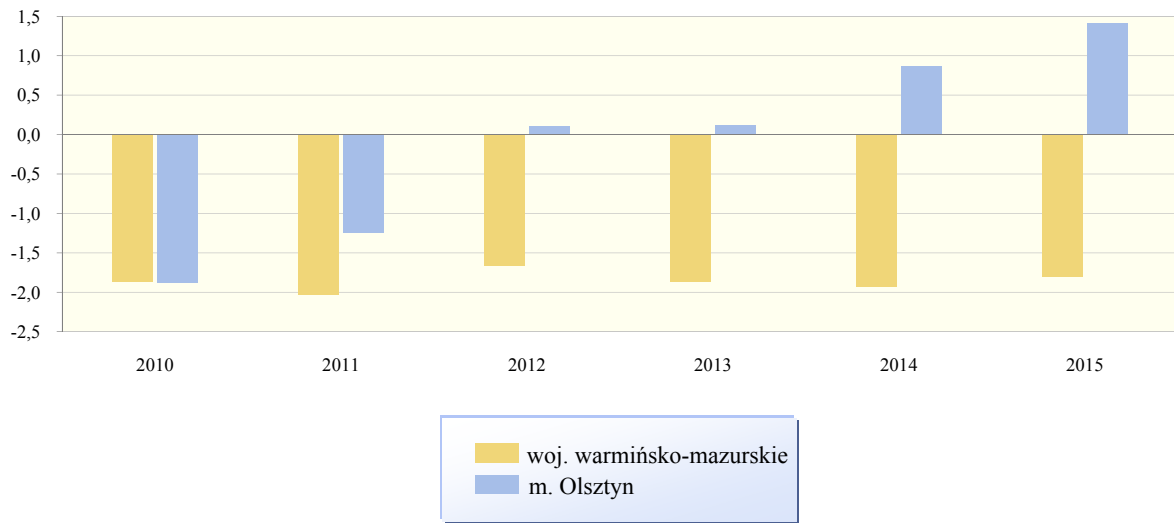
Wyk. 11. Przyrost naturalny na 1 000 ludności

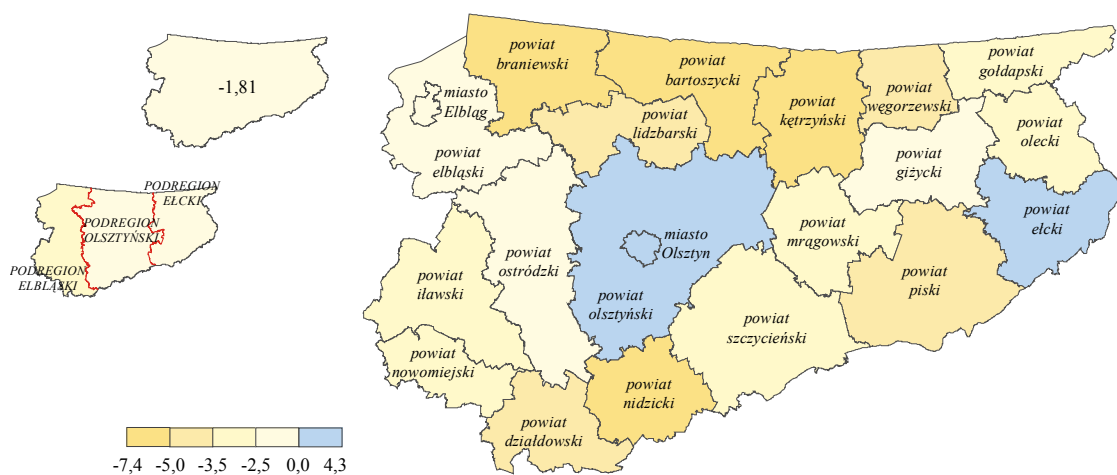
Wyk. 12. Przyrost naturalny na 1 000 ludności w województwie warmińsko-mazurskim według podregionów i powiatów w 2015 r.

Wyk. 13. Saldo migracji wewnętrznych na pobyt stały na 1 000 ludności

Wyk. 14. Saldo migracji wewnętrznych na pobyt stały na 1 000 ludności w województwie warmińsko-mazurskim według podregionów i powiatów w 2015 r.

RYNEK PRACY

■ PRZECIĘTNE ZATRUDNIENIE

W 2015 r. przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw w województwie warmińsko-mazurskim było wyższe niż przed rokiem. Wzrost zatrudnienia w skali roku wystąpił we wszystkich kwartalnych okresach narastających.

W jednostkach sektora przedsiębiorstw w województwie warmińsko-mazurskim w 2015 r. przeciętne zatrudnienie wyniosło 135,8 tys. osób, co oznacza wzrost o 0,4% w odniesieniu do poprzedniego roku. W Polsce w 2015 r. obserwowano wzrost o 1,3%.

Dane o przeciętnym zatrudnieniu obejmują osoby zatrudnione na podstawie stosunku pracy w pełnym wymiarze czasu pracy oraz niepełnym, w przeliczeniu na pełnozatrudnionych.

Tabl. 5. **Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw**

Wyszczególnienie	2010	2014	2015		
	w tysiącach		2010=100	2014=100	
Polska	5 372,6	5 529,5	5 601,6	104,3	101,3
Warmińsko-mazurskie	134,4	135,2	135,8	101,0	100,4
m. Olsztyn	30,2	27,6	27,8	92,0	101,0

W województwie największe przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw zanotowano w przetwórstwie przemysłowym – 72,5 tys. osób, tj. 53,4% ogółu.

Tabl. 6. **Przeciętne miesięczne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw w województwie warmińsko-mazurskim**

Wyszczególnienie	2014				2015				w tys.
	I-III	I-VI	I-IX	I-XII	I-III	I-VI	I-IX	I-XII	
	analogiczny okres roku poprzedniego = 100								
O g ó ł e m	97,3	98,7	99,0	99,1	100,7	100,7	100,6	100,4	135,8
w tym:									
Przemysł	100,4	102,1	101,9	102,0	102,5	102,0	102,0	102,4	79,5
w tym przetwórstwo									
przemysłowe	100,2	101,8	101,8	101,9	102,6	102,1	102,0	102,6	72,5
Budownictwo	89,3	89,5	91,6	92,1	91,3	92,3	91,2	91,1	11,0
Handel; naprawa pojazdów									
samochodowych ^Δ	102,1	102,8	102,6	101,8	99,2	99,0	99,0	98,5	19,9
Transport i gospodarka									
magazynowa	103,6	102,8	102,3	101,7	97,3	98,2	99,9	99,1	5,1
Zakwaterowanie i gastrono-									
mia ^Δ	98,5	98,1	101,8	101,2	82,3	86,5	86,4	86,3	2,5
Informacja i komunikacja	107,2	105,2	109,2	112,6	140,2	142,1	138,4	135,4	1,4
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	98,9	99,7	101,2	101,6	95,1	94,6	94,6	94,4	2,2

W 2015 r., w porównaniu z rokiem poprzednim przeciętne zatrudnienie wzrosło m. in. w informacji i komunikacji (o 35,4%) oraz przetwórstwie przemysłowym (o 2,6%), zmniejszyło się natomiast m.in. w zakwaterowaniu i gastronomii (o 13,7%), budownictwie (o 8,9 %) oraz handlu; naprawie pojazdów samochodowych (o 1,5%).

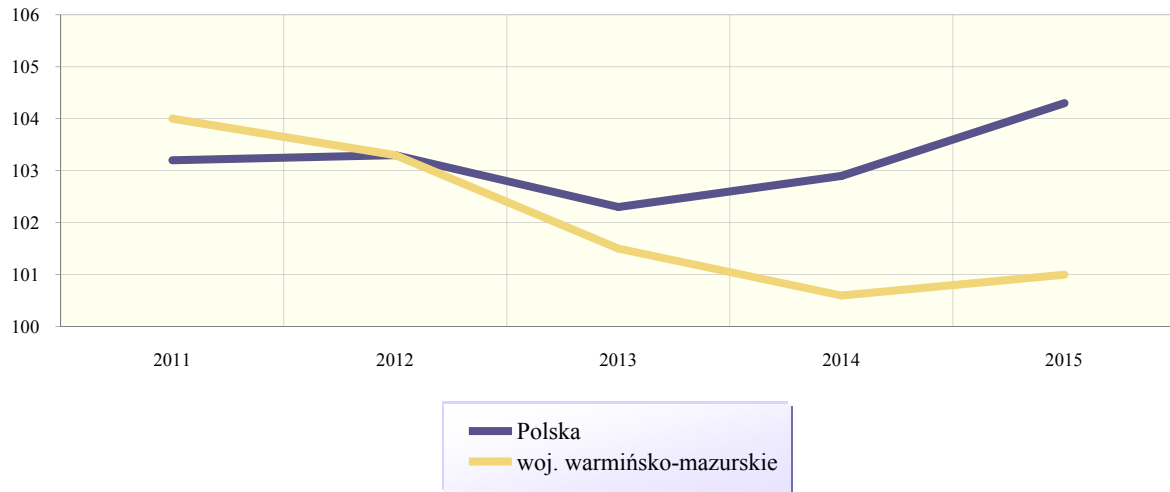
▪ BEZROBOCIE REJESTROWANE

W ujęciu rocznym w województwie warmińsko-mazurskim zanotowano spadek ogólnej liczby zarejestrowanych bezrobotnych, jednocześnie odnotowano wzrost liczby zgłoszonych ofert zatrudnienia. Stopa bezrobocia, podobnie jak w latach ubiegłych, była najwyższa w kraju.

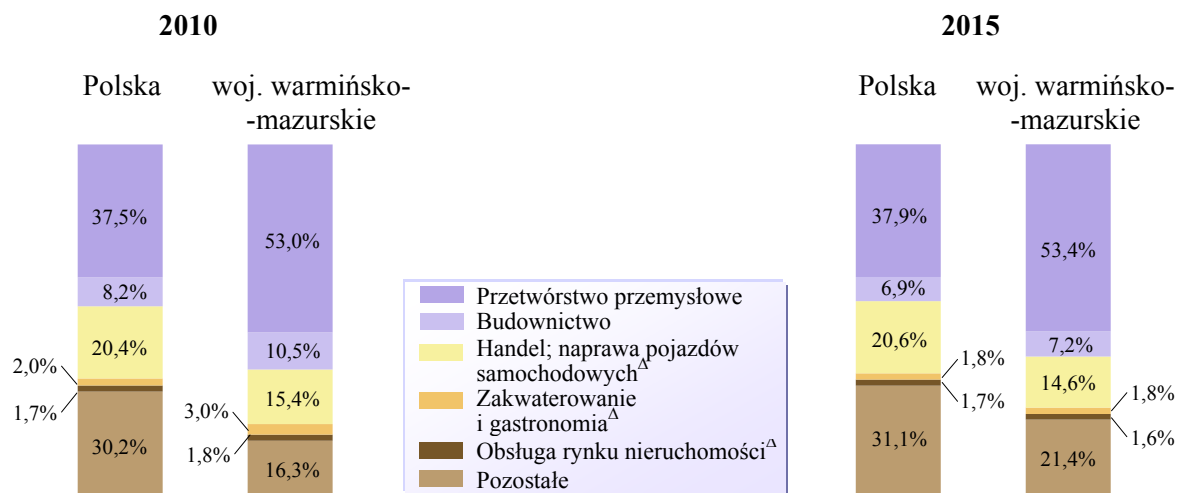
W końcu grudnia 2015 r. liczba bezrobotnych zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy województwa warmińsko-mazurskiego wyniosła 83,5 tys. osób i była niższa od zanotowanej przed rokiem (o 14,6 tys. osób, tj. o 14,9%), jak i w 2010 r. (o 22,4 tys. osób, tj. o 21,2%). Podobne zmiany obserwowano w skali kraju – na koniec 2015 r. liczba bezrobotnych była o 14,3% niższa niż rok wcześniej, a w stosunku do 2010 r. nastąpił spadek o 20,0%.

Dane o bezrobociu rejestrowanym dotyczące osób zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy prezentuje się zgodnie z ustawą z dnia 20 IV 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (jednolity tekst Dz. U. 2008 Nr 69, poz. 415 z późniejszymi zmianami).

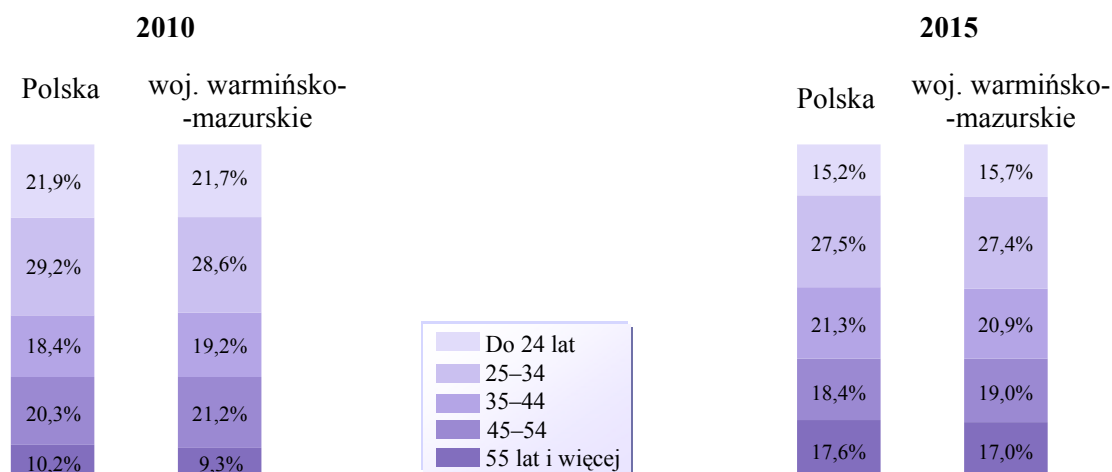
Wyk. 15. **Dynamika przeciętnego zatrudnienia w sektorze przedsiębiorstw**
2010 = 100

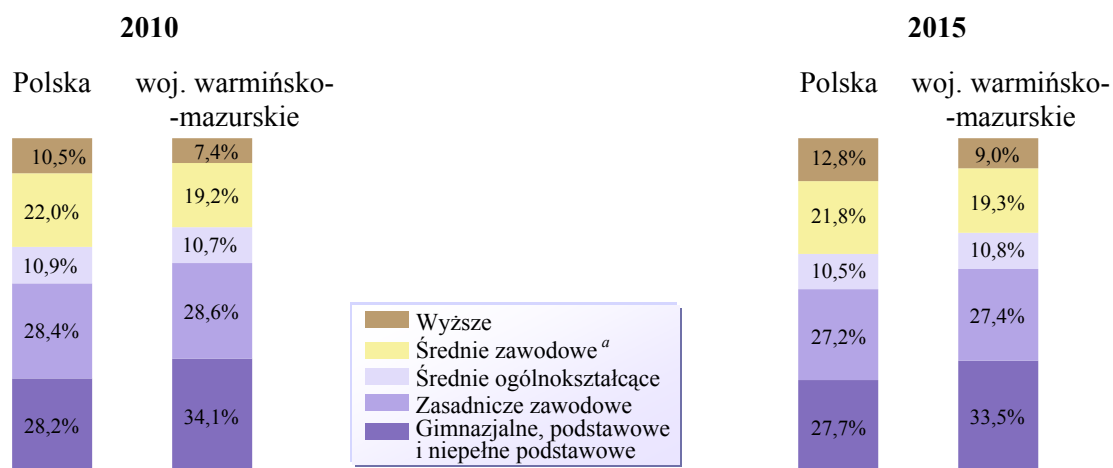
Wyk. 16. **Struktura przeciętnego zatrudnienia w sektorze przedsiębiorstw według wybranych sekcji PKD 2007**

Wyk. 17. **Struktura bezrobotnych zarejestrowanych według grup wieku**
Stan w dniu 31 XII

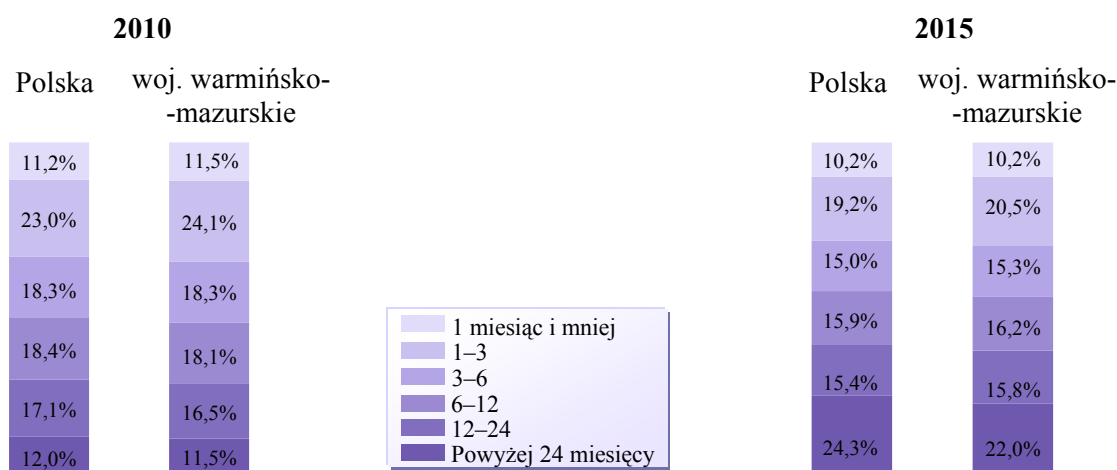

Wyk. 18. **Struktura bezrobotnych zarejestrowanych według poziomu wykształcenia**
Stan w dniu 31 XII

^a Łącznie z wykształceniem policealnym.

Wyk. 19. **Struktura bezrobotnych zarejestrowanych według czasu pozostawania bez pracy^a**
Stan w dniu 31 XII

^a Przedziały zostały domknięte prawostronnie.

Tabl. 7. **Bezrobotni zarejestrowani oraz stopa bezrobocia**
Stan w dniu 31 XII

Wyszczególnienie	2010	2014	2015
POLSKA			
Bezrobotni zarejestrowani w tys.	1 954,7	1 825,2	1 563,3
Bezrobotni nowo zarejestrowani ^a w tys.	3 042,0	2 452,8	2 368,8
Bezrobotni wyrejestrowani ^a w tys.	2 979,8	2 786,2	2 630,6
Bezrobotni zarejestrowani na 1 ofertę pracy ..	83	46	31
Stopa bezrobocia rejestrowanego w %	12,4	11,4*	9,8
WARMIŃSKO-MAZURSKIE			
Bezrobotni zarejestrowani w tys.	105,9	98,1	83,5
Bezrobotni nowo zarejestrowani ^a w tys.	164,3	128,0	123,4
Bezrobotni wyrejestrowani ^a w tys.	167,5	145,8	138,0
Bezrobotni zarejestrowani na 1 ofertę pracy ..	230	83	67
Stopa bezrobocia rejestrowanego w %	20,0	18,7*	16,3
m. OLSZTYN			
Bezrobotni zarejestrowani w tys.	5,9	5,9	5,1
Bezrobotni nowo zarejestrowani ^a w tys.	12,3	9,4	8,8
Bezrobotni wyrejestrowani ^a w tys.	12,5	10,8	9,6
Bezrobotni zarejestrowani na 1 ofertę pracy ..	109	112	53
Stopa bezrobocia rejestrowanego w %	6,9	6,8*	5,9

^a W ciągu roku.

W województwie warmińsko-mazurskim w końcu 2015 r., w odniesieniu do roku poprzedniego, liczba bezrobotnych zmniejszyła się we wszystkich powiatach, przy czym najwyższy spadek wystąpił w powiecie nowomiejskim (o 25,0%), a najmniejszy w powiecie braniewskim (o 7,7%).

Bezrobotni nieposiadający prawa do zasiłku to zarejestrowane w urzędach pracy osoby poszukujące pracy, które utraciły bądź nie nabyły prawa do zasiłku.

W 2015 r. 85,4% ogółu bezrobotnych w regionie stanowiły osoby wcześniej pracujące (w poprzednim roku – 83,9%). Bezrobotni bez prawa do zasiłku stanowili 82,5% (rok temu – 83,3%). Mieszkańcy wsi pozostający bez pracy to 50,9% (przed rokiem – 50,6%) ogólnej liczby bezrobotnych.

W końcu grudnia 2015 r. w województwie warmińsko-mazurskim wśród bezrobotnych, podobnie jak w kraju, przeważały kobiety. Stanowiły one 52,8% ogółu zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy, a ich liczba była o 13,5% niższa niż rok wcześniej. Populacja bezrobotnych mężczyzn zmniejszyła się (o 16,4%), a ich odsetek zmniejszył się w ciągu roku o 0,8 p. proc., do poziomu 47,2%.

Wśród młodych ludzi nadal występował wysoki odsetek bezrobotnych. W końcu grudnia 2015 r. najliczniejszą grupę wśród bezrobotnych stanowiły osoby w wieku 25–34 lata (22,9 tys.), a ich odsetek w ogólnej liczbie bezrobotnych zmniejszył się w porównaniu z poprzednim rokiem (o 0,1 p. proc. do 27,4%). Zmniejszył się także udział bezrobotnych w wieku 18–24 lata (o 1,5 p. proc. do 15,7%). Zwiększył się natomiast udział bezrobotnych osób w wieku 55 lat i więcej (o 2,1 p. proc. do 17,0%).

Ponad 60% bezrobotnych zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy to osoby o stosunkowo niskim poziomie wykształcenia. Dwie najliczniejsze grupy stanowiły osoby posiadające wykształcenie gimnazjalne, podstawowe i niepełne podstawowe oraz zasadnicze zawodowe (odpowiednio 33,5% i 27,4% ogółu bezrobotnych). Zbiorowość osób z wyższym wykształceniem w ciągu ostatniego roku zmniejszyła się o 13,2%, a ich odsetek wzrósł o 0,1 p. proc. do poziomu 9,0%.

W porównaniu z 2014 r. spadła liczba osób we wszystkich kategoriach bezrobotnych wyodrębnionych ze względu na czas pozostawania bez pracy. Największy spadek (o 25,5%) w ujęciu rocznym odnotowano w przypadku osób pozostających bez pracy od 12 do 24 miesięcy (ich udział zmalał do 15,8%, tj. o 2,3 p. proc.) oraz osób pozostających bez pracy od 6 do 12 miesięcy o 14,2% (ich udział wzrósł o 0,2 p. proc. do 16,2%).

Największe trudności ze znalezieniem zatrudnienia miały osoby ze stażem pracy od 1 roku do 5 lat, które stanowiły 24,0% ogólnej liczby bezrobotnych. W porównaniu z rokiem poprzednim wzrósł odsetek osób ze stażem do 1 roku (do 17,3%, tj. o 1,3 p. proc.), zmalał natomiast odsetek osób bez stażu pracy (do 14,6%, tj. o 1,5 p. proc.).

Wśród osób bezrobotnych będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy w województwie warmińsko-mazurskim w końcu 2015 r. zmianie uległa m.in. liczba osób w wieku do 25 roku życia (spadek o 22,0%), długotrwale bezrobotnych (spadek o 17,5%), osób niepełnosprawnych (spadek o 13,1%) oraz osób powyżej 50 roku życia (spadek o 8,8%).

Tabl. 8. **Bezrobotni zarejestrowani oraz stopa bezrobocia w województwie warmińsko-mazurskim**

Wyszczególnienie	2014				2015			
	I-III	IV-VI	VII-IX	X-XII	I-III	IV-VI	VII-IX	X-XII
Bezrobotni zarejestrowani (stan w końcu okresu):								
w tys. osób	115,7	98,7	93,9	98,1	98,4	84,2	81,4	83,5
analogiczny okres roku poprzedniego = 100	95,4	91,9	87,2	84,7	85,0	85,3	86,8	85,1
Bezrobotni nowo zarejestrowani (napływ):								
w tys. osób	32,4	25,7	32,6	37,3	32,0	25,8	31,4	34,2
analogiczny okres roku poprzedniego = 100	86,4	91,7	87,2	95,5	98,6	100,2	96,5	91,7
Bezrobotni wyrejestrowani (odpływ):								
w tys. osób	32,6	42,7	37,4	33,0	31,7	40,0	34,2	32,1
analogiczny okres roku poprzedniego = 100	86,9	152,3	100,1	84,6	97,3	93,5	91,5	97,3
Płynność bezrobocia (napływ-odpływ) w tys. osób	-0,2	-17,0	-4,9	4,3	0,3	-14,2	-2,8	2,1
Stopa bezrobocia (stan w końcu okresu) w %	21,6	19,0	18,2	18,7*	18,7	16,5	16,0	16,3

Stopę bezrobocia rejestrowanego obliczono jako stosunek liczby bezrobotnych zarejestrowanych do liczby cywilnej ludności aktywnej zawodowo, tj. bez osób odbywających czynną służbę wojskową oraz pracowników jednostek budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego.

W województwie w końcu 2015 r. stopa bezrobocia rejestrowanego ukształtowała się na poziomie 16,3% i była niższa (o 2,4 p. proc.) niż rok wcześniej, jak i w stosunku do 2010 r. (o 3,7 p. proc.). Stopa bezrobocia w województwie, podobnie jak w latach ubiegłych, była najwyższa w kraju. Wskaźnik ogólnokrajowy w końcu grudnia wyniósł 9,8% (przed rokiem 11,4%) i był niższy o 2,6 p. proc. w porównaniu z analogicznym okresem 2010 r.

W skali roku spadek stopy bezrobocia odnotowano we wszystkich powiatach i wyniósł on od 0,9 p. proc. w Olsztynie do 4,6 p. proc. w powiecie szczywieńskim. Nadal obserwowano dość duże terytorialne zróżnicowanie stopy bezrobocia w województwie. Rozpiętość pomiędzy najniższą i najwyższą wartością wskaźnika w powiatach na koniec 2015 r. wyniosła 21,5 p. proc. i w skali roku zmniejszyła się o 1,8 p. proc. Najwyższą stopę bezrobocia odnotowano w powiatach: kętrzyńskim (27,4%), braniewskim (27,3%), piskim (26,3%) oraz węgorzewskim i bartoszyckim (po 24,6%), najniższą zaś – w mieście na prawach powiatu Olsztynie (5,9%) i powiecie iławskim (7,3%).

W 2015 r. w województwie warmińsko-mazurskim liczba nowo zarejestrowanych bezrobotnych wyniosła 123,4 tys. osób i była niższa niż przed rokiem (o 4,7 tys., tj. o 3,6%) oraz niższa w porównaniu z zanotowaną w 2010 r. (o 40,9 tys., tj. o 24,9%).

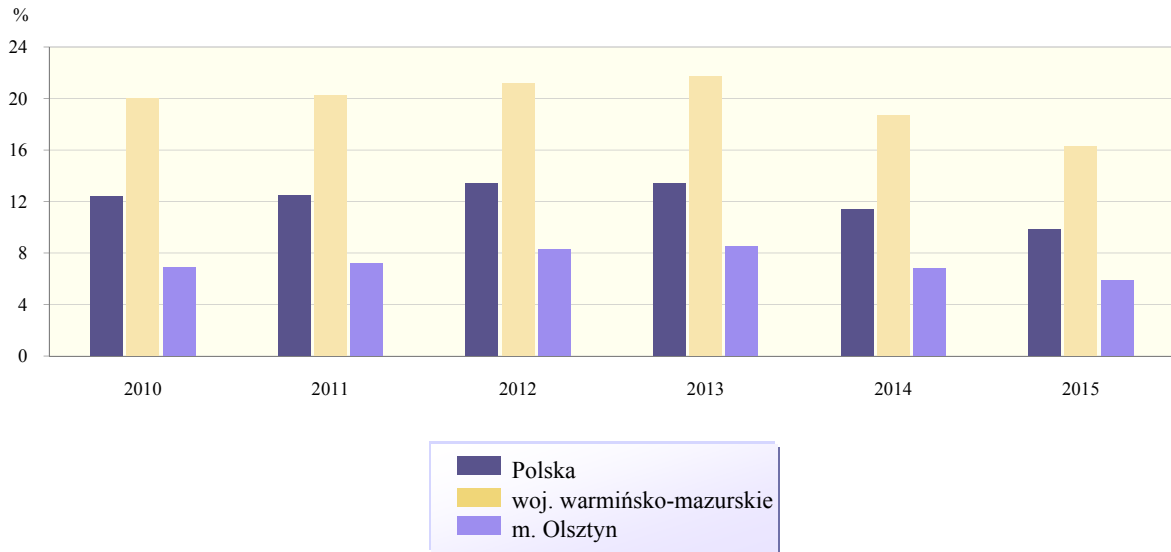
Najliczniejszą grupę nadal stanowiły osoby rejestrujące się po raz kolejny, a ich odsetek w ogólnej liczbie nowo zarejestrowanych zwiększył się w stosunku do 2014 r. (o 0,5 p. proc.) i wyniósł 86,1%. W skali roku wzrósł odsetek m.in. osób bez kwalifikacji zawodowych (do 30,9%, tj. o 1,1 p. proc.) oraz osób pracujących przed zarejestrowaniem (do 84,7%, tj. o 2,0 p. proc.). Obniżył się odsetek m.in. osób długotrwale bezrobotnych (do 42,2%, tj. o 4,8 p. proc.), osób w wieku do 25 lat (do 26,2%, tj. o 1,7 p. proc.), osób bez doświadczenia zawodowego (do 24,1%, tj. o 1,4 p. proc.) oraz osób dotychczas nie pracujących (do 15,3%, tj. o 2,0 p. proc.).

Z ewidencji bezrobotnych w województwie warmińsko-mazurskim w ciągu 2015 r. wykreślono 138,0 tys. osób, tj. o 5,3% mniej niż przed rokiem oraz o 17,6% mniej niż w 2010 r. Główną przyczynę wyrejestrowania stanowiło podjęcie pracy, w wyniku czego z rejestru bezrobotnych skreślono 69,7 tys. osób (wobec 68,9 tys. przed rokiem). Udział tej kategorii bezrobotnych w ogólnej liczbie wyrejestrowanych zwiększył się w ujęciu rocznym o 3,2 p. proc. do 50,5%. W strukturze osób wykreślonych z ewidencji spadek odnotowano w przypadku osób, które utraciły status bezrobotnego w wyniku niepotwierdzenia gotowości do pracy (spadek do 20,9%, tj. o 2,3 p. proc.), osób, które rozpoczęły staż lub szkolenia u pracodawców (ich odsetek zmalał do 9,1%, tj. o 1,4 p. proc.) oraz osób, które dobrowolnie zrezygnowały ze statusu bezrobotnego (spadek do 5,9%, tj. o 0,4 p. proc.).

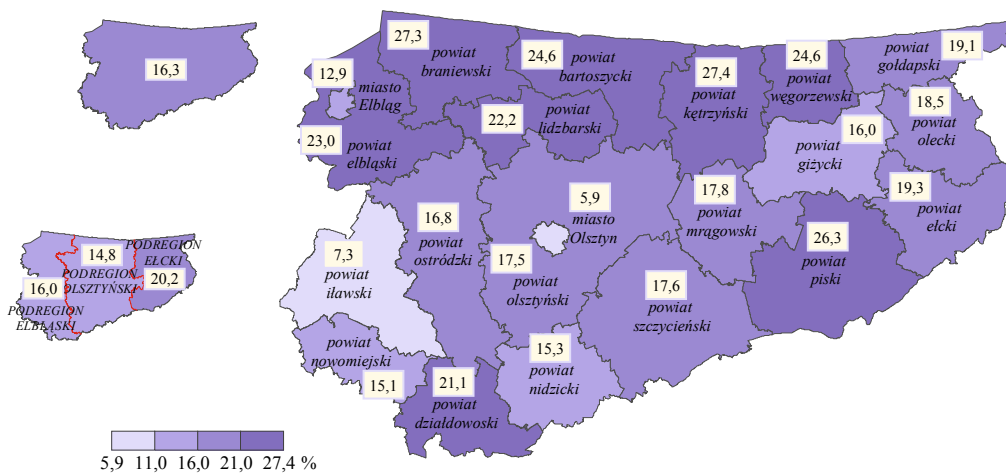
Bilans bezrobotnych, podobnie jak przed rokiem, kształtował się korzystnie. W ciągu roku zarejestrowano o 14,6 tys. osób mniej niż wyłączono z ewidencji. Relacja napływu do odpływu ukształtowała się na poziomie 89,4%, podczas gdy w Polsce wskaźnik ten wyniósł 90,0%.

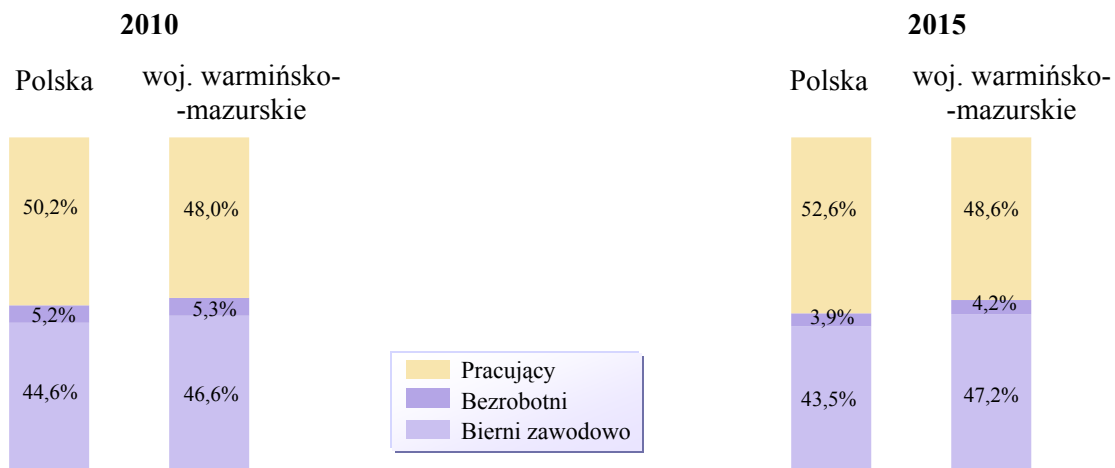
Powiatowe urzędy pracy w województwie warmińsko-mazurskim w ciągu 2015 r. dysponowały 55,1 tys. ofert pracy, tj. o 5,0% więcej niż rok wcześniej. W końcu grudnia na 1 ofertę pracy przypadało 67 bezrobotnych (wobec 83 osób przed rokiem) i wskaźnik ten był wyższy niż w kraju (31). W powiecie iławskim i piskim na jedną ofertę pracy przypadała najmniejsza liczba bezrobotnych (odpowiednio 17 i 27 osób). W Olsztynie i Elblągu na ofertę przypadały po 53 osoby bezrobotne.

Wyk. 20. **Stopa bezrobocia rejestrowanego**
Stan w dniu 31 XII

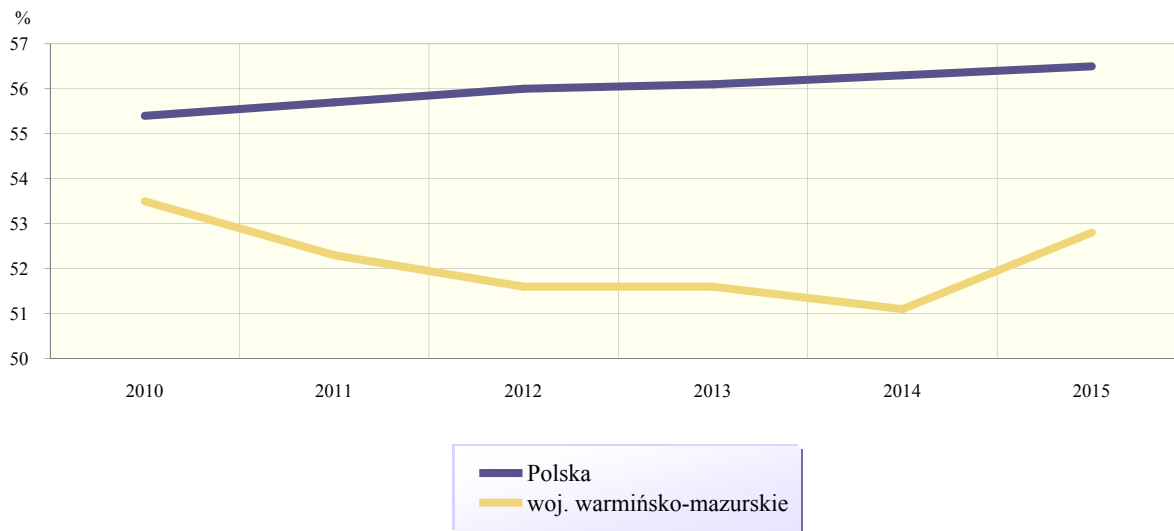

Wyk. 21. **Stopa bezrobocia rejestrowanego w województwie warmińsko-mazurskim według podregionów i powiatów w 2015 r.**
Stan w dniu 31 XII

Wyk. 22. Struktura ludności w wieku 15 lat i więcej wg statusu na rynku pracy w IV kwartale^a

^a Według BAEL.

Wyk. 23. Współczynnik aktywności zawodowej w IV kwartale^a

^a Według BAEL.

■ BADANIE AKTYWNOŚCI EKONOMICZNEJ LUDNOŚCI ¹

Wyniki Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL) przeprowadzonego w IV kwartale 2015 r. w województwie warmińsko-mazurskim wskazują, że w porównaniu z analogicznym okresem poprzedniego roku:

- wzrosła liczba bezrobotnych, a także stopa bezrobocia (najbardziej wśród kobiet oraz osób zamieszkałych w miastach),
- zwiększył się udział zatrudnionych w ogólnej liczbie ludności,
- spadło obciążenie osób pracujących osobami niepracującymi,
- liczba biernych zawodowo nie zmieniła się.

W IV kwartale 2015 r. zbiorowość aktywnych zawodowo w regionie liczyła 652 tys. osób, a biernych zawodowo – 583 tys. Ludność aktywną zawodowo tworzyli pracujący (600 tys. osób) i bezrobotni (52 tys. osób).

Dane o aktywności ekonomicznej ludności w wieku 15 lat i więcej opracowano na podstawie reprezentacyjnego Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL), prowadzonego w cyklu kwartalnym. Badaniem objęte są osoby będące członkami gospodarstw domowych w wylosowanych mieszkaniach.

Tabl. 9. Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15 lat i więcej w IV kwartale

Wyszczególnienie	2010	2014	2015
POLSKA			
Aktywni zawodowo w tys.	17 153	17 427	17 489
pracujący	15 557	16 018	16 280
bezrobotni	1 597	1 410	1 210
Bierni zawodowo w tys.	13 826	13 543	13 473
Współczynnik aktywności zawodowej w % ..	55,4	56,3	56,5
Wskaźnik zatrudnienia w %	50,2	51,7	52,6
Stopa bezrobocia w %	9,3	8,1	6,9
WARMIŃSKO-MAZURSKIE			
Aktywni zawodowo w tys.	611	609	652
pracujący	549	566	600
bezrobotni	61	42	52
Bierni zawodowo w tys.	533	583	583
Współczynnik aktywności zawodowej w % ..	53,5	51,1	52,8
Wskaźnik zatrudnienia w %	48,0	47,5	48,5
Stopa bezrobocia w %	10,0	6,9	8,0

Struktura ludności według statusu na rynku pracy uległa zmianie zarówno w stosunku do notowanej w IV kwartale roku poprzedniego, jak i 2010 r. W odniesieniu do analogicznego okresu 2014 r. zwiększył się (o 1,0 p. proc.) udział pracujących w ogólnej liczbie ludności w wieku 15 lat i więcej oraz udział osób bezrobotnych (o 0,7 p. proc.). Udział osób biernych zawodowo zmalał

¹ Dane nie obejmują osób w obiektach zbiorowego zakwaterowania i bezdomnych oraz osób nieobecnych w gospodarstwach domowych 12 miesięcy i więcej.

(o 1,8 p. proc.). W porównaniu z IV kwartałem 2010 r. odnotowano wzrost udziału pracujących (o 0,5 p. proc.) oraz spadek odsetka bezrobotnych (o 1,1 p. proc.). Udział biernych zawodowo wzrósł (o 0,6 p. proc.).

Liczba aktywnych zawodowo w IV kwartale 2015 r. zwiększyła się w stosunku do zanotowanej w analogicznym okresie roku poprzedniego o 7,1%, a w odniesieniu do 2010 r. zmalała o 6,7%. Wzrost w porównaniu z rokiem ubiegłym zaobserwowano zarówno wśród mężczyzn (o 8,3%), jak i wśród kobiet (o 5,9%).

Współczynnik aktywności zawodowej obliczono jako udział aktywnych zawodowo (ogółem lub danej grupy) w liczbie ludności (ogółem lub danej grupy).

W ostatnim kwartale 2015 r. w województwie współczynnik aktywności zawodowej ukształtował się na poziomie 52,8% (jego wartość dla kraju wyniosła 56,5%). W regionie w ujęciu rocznym współczynnik aktywności zawodowej wzrósł o 1,7 p. proc., natomiast w odniesieniu do analogicznego kwartału 2010 r. – zmniejszył się o 0,7 p. proc. (w skali kraju zaobserwowano wzrost odpowiednio o 0,2 p. proc. i 1,1 p. proc.).

W IV kwartale 2015 r. w województwie warmińsko-mazurskim wśród mężczyzn zanotowano wyższą wartość wskaźnika aktywności zawodowej niż wśród kobiet (61,2%, wobec 44,9%).

Do **pracujących** zaliczono wszystkie osoby w wieku 15 lat i więcej, które w okresie badanego tygodnia:

- wykonywały, przez co najmniej 1 godzinę, pracę przynoszącą zarobek lub dochód, tzn. były zatrudnione w charakterze pracownika najemnego, pracowały we własnym (lub dzierżawionym) gospodarstwie rolnym lub prowadziły własną działalność gospodarczą poza rolnictwem albo pomagały (bez wynagrodzenia) w prowadzeniu rodzinnego gospodarstwa w rolnictwie lub rodzinnej działalności gospodarczej poza rolnictwem;
- formalnie miały pracę, ale jej nie wykonywały (np. z powodu choroby, urlopu, przerwy w działalności zakładu, trudnych warunków atmosferycznych) jeżeli przerwa w pracy wynosiła mniej niż 3 miesiące; jeśli przerwa w pracy wynosiła ponad 3 miesiące, dodatkowym kryterium w BAEL w przypadku pracowników najemnych (zatrudnieni na podstawie stosunku pracy oraz osoby wykonujące pracę nakładczą) był fakt otrzymywania co najmniej 50% dotychczasowego wynagrodzenia.

Zbiorowość pracujących w IV kwartale 2015 r. liczyła 600 tys. i ukształtowała się na poziomie wyższym od zanotowanego rok wcześniej. Było to wynikiem przede wszystkim wzrostu liczby pracujących mężczyzn oraz osób zamieszkujących obszary wiejskie. W porównaniu z analogicznym kwartałem 2010 r. liczba pracujących zwiększyła się o 51 tys. osób (tj. o 9,3%), a obserwowany wzrost dotyczył mężczyzn i osób zamieszkałych na wsi. W analizowanym kwartale w populacji pracujących mniejszy udział (43,3%) miały kobiety.

Biorąc pod uwagę wiek pracujących, w IV kwartale 2015 r. największy udział miały osoby w wieku 35–44 lata (29,3%) oraz 25–34 lata (25,8%), najmniejszy zaś udział w omawianej zbiorowości miały osoby z grupy wiekowej 15–24 lata (6,8%).

Wskaźnik zatrudnienia w województwie warmińsko-mazurskim wyniósł 48,5% i był o 4,1 p. proc. niższy od średniego w kraju. W odniesieniu do analogicznego kwartału 2014 r. zwiększył się on o 1,0 p. proc. W skali kraju wzrósł (o 0,9 p. proc.).

***Wskaźnik zatrudnienia** obliczono jako udział pracujących (ogółem lub danej grupy) w liczbie ludności (ogółem lub danej grupy).*

W IV kwartale 2015 r. liczba bezrobotnych w województwie warmińsko-mazurskim wyniosła 52 tys. osób i w odniesieniu do analogicznego kwartału roku poprzedniego wzrosła (o 23,8%).

W porównaniu z IV kwartałem 2010 r. liczba osób bezrobotnych była niższa o 9 tys. (o 14,8%).

W IV kwartale 2015 r. wśród ogółu osób bezrobotnych w regionie ponad połowę (51,9%) stanowili mężczyźni.

***Bezrobotni** to osoby w wieku 15–74 lata, które spełniły jednocześnie trzy warunki: w okresie badanego tygodnia nie były osobami pracującymi, w ciągu 4 tygodni (wliczając jako ostatni tydzień badany) aktywnie poszukiwały pracy oraz były gotowe podjąć pracę w ciągu dwóch tygodni następujących po tygodniu badanym. Do bezrobotnych zaliczono także osoby, które znalazły pracę i oczekiwały na jej rozpoczęcie w okresie 3 miesięcy oraz były gotowe tę pracę podjąć.*

Analiza bezrobotnych pod względem wieku w województwie warmińsko-mazurskim w IV kwartale 2015 r. wykazała, że najliczniejszą grupę tworzyły osoby należące do przedziału wiekowego 25–34 lata (32,1% ogółu bezrobotnych). Najmniejszą zbiorowość stanowiły osoby 55–letnie i starsze (11,3%).

Przeciętny czas poszukiwania pracy przez osoby bezrobotne w IV kwartale 2015 r. w województwie warmińsko-mazurskim, podobnie jak w kraju, wyniósł 12 miesięcy. W porównaniu z ubiegłym rokiem okres ten uległ skróceniu o 1 miesiąc (w Polsce bez zmian). W analizowanym kwartale w regionie liczba osób długotrwale poszukujących pracy (tzn. dłużej niż rok) wyniosła 13 tys. i stanowiła 25,0% ogółu bezrobotnych (wobec 42,9% rok wcześniej). W kraju w IV kwartale 2015 r. zanotowano spadek (o 5,5 p. proc.) odsetka osób pozostających bez pracy powyżej 12 miesięcy w ogólnej liczbie bezrobotnych do 29,7%.

Stopa bezrobocia w IV kwartale 2015 r. w województwie warmińsko-mazurskim kształtowała się na poziomie 8,0% i była o 1,1 p. proc. wyższa od wskaźnika ogólnokrajowego. W porównaniu z poprzednim rokiem w regionie spadła o 1,1 p. proc. (w kraju spadek o 1,2 p. proc.). W odniesieniu do analogicznego okresu 2010 r. odnotowano spadek stopy bezrobocia o 2,0 p. proc. (w kraju spadek o 2,4 p. proc.).

***Stopę bezrobocia** obliczono jako udział bezrobotnych (ogółem lub danej grupy) w liczbie ludności aktywnej zawodowo (ogółem lub danej grupy).*

W IV kwartale 2015 r. w województwie analizowany wskaźnik w przypadku mężczyzn był niższy (7,4%), niż w przypadku kobiet (8,8%).

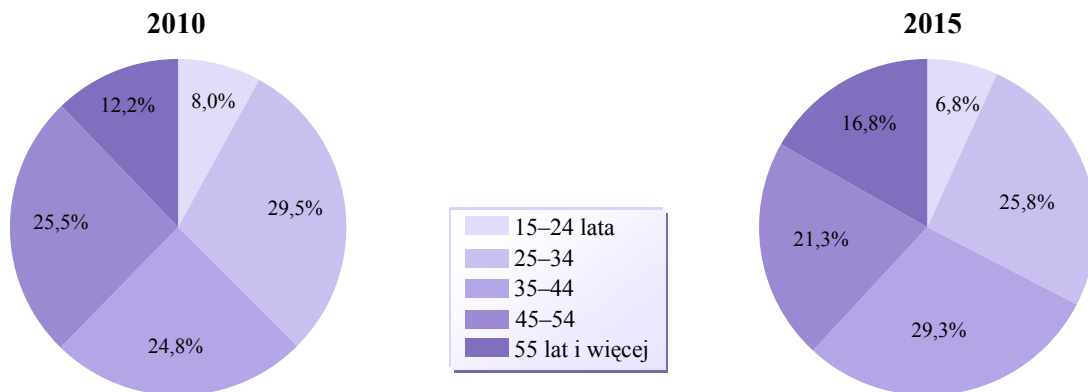
W IV kwartale 2015 r. zbiorowość biernych zawodowo liczyła 583 tys. osób i stanowiła 47,2% ogółu mieszkańców województwa w wieku 15 lat i więcej (w kraju 43,5%). W porównaniu z poprzednim rokiem liczba nieaktywnych zawodowo w województwie nie zmieniła się (w Polsce spadła o 0,5%), a w stosunku do analogicznego okresu 2010 r. była wyższa o 9,4% (w Polsce spadła o 2,6%). W IV kwartale 2015 r. 60,0% populacji osób nieaktywnych zawodowo w regionie stanowiły kobiety (w kraju 61,6%).

W IV kwartale 2015 r. na 1 000 pracujących przypadało 1 058 osób bezrobotnych i biernych zawodowo. Rok wcześniej obciążenie to wynosiło 1 104 osoby, natomiast w analogicznym okresie 2010 r. 1 082 osoby. W IV kwartale 2015 r. w regionie na 1 000 pracujących przypadało więcej osób pozostających bez pracy niż w skali kraju, podobnie jak w analogicznych okresach 2014 r. i 2010 r.

Dane prezentujące rynek pracy w województwie warmińsko-mazurskim znajdują się w następujących publikacjach i opracowaniach udostępnionych na stronie internetowej Urzędu:

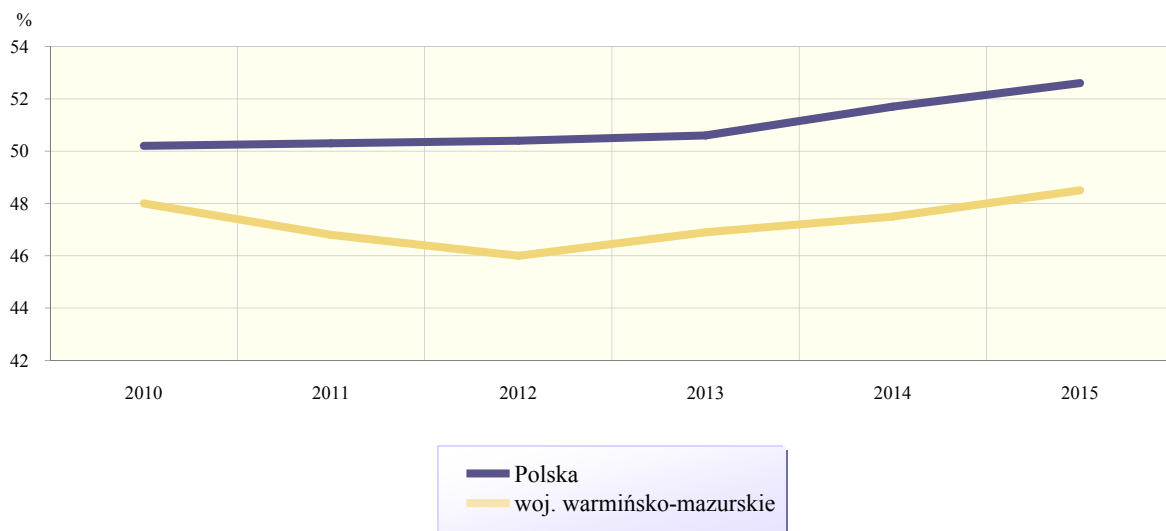
- „Komunikat o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa warmińsko-mazurskiego” – opracowanie sygnałne dostępne co miesiąc,
 - „Biuletyn Statystyczny Województwa Warmińsko-Mazurskiego” – publikacja dostępna co kwartał,
 - „Aktywność ekonomiczna ludności w województwie warmińsko-mazurskim” – opracowanie sygnałne dostępne co kwartał,
 - „Rynek pracy w województwie warmińsko-mazurskim w 2013 r.”;
- jak również w Banku Danych Lokalnych.*
-

Wyk. 24. **Struktura pracujących według wieku w województwie warmińsko-mazurskim w IV kwartale^a**

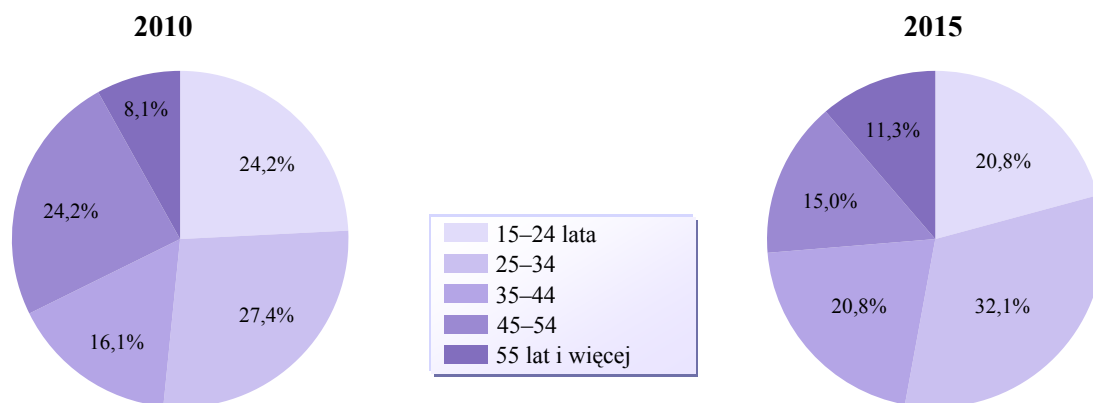
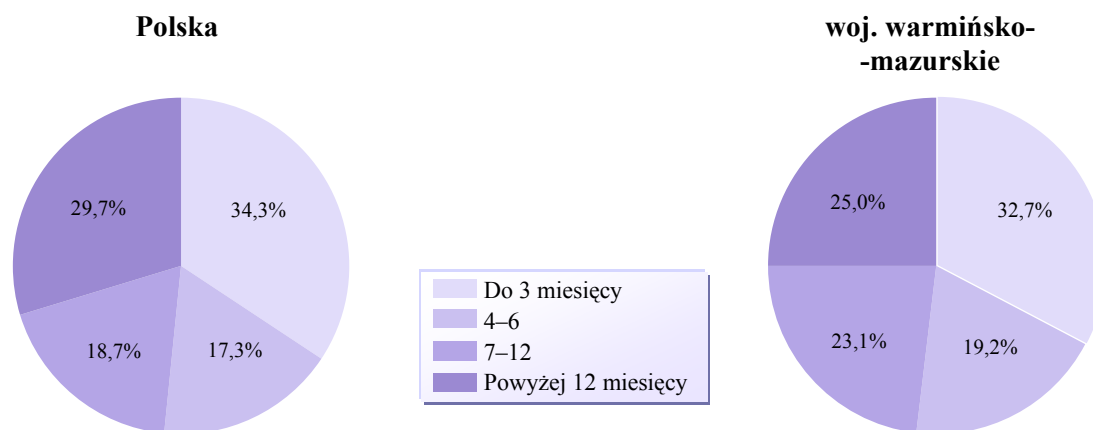
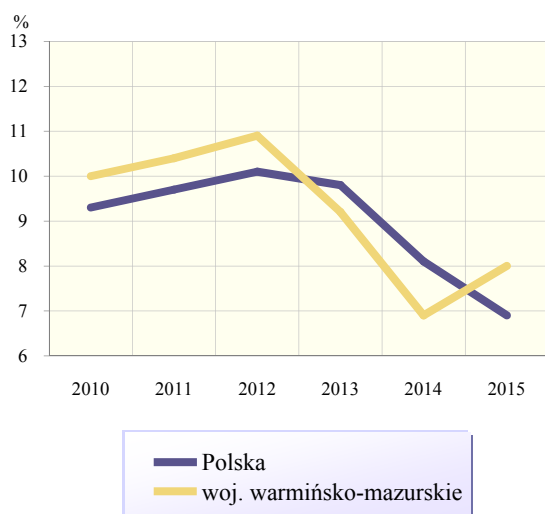
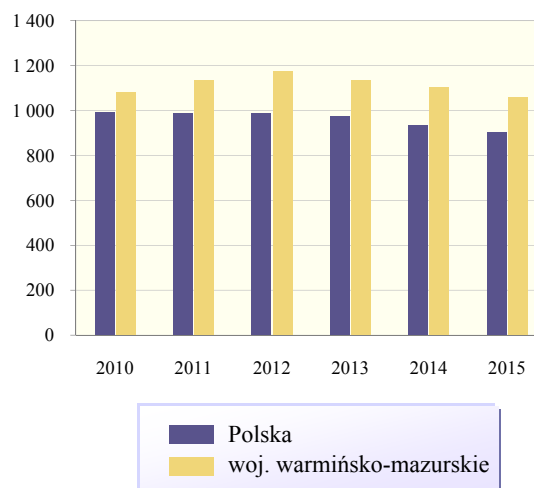

^a Według BAEL.

Wyk. 25. **Wskaźnik zatrudnienia w IV kwartale^a**

^a Według BAEL.

Wyk. 26. **Struktura bezrobotnych według wieku w województwie warmińsko-mazurskim w IV kwartale^a**^a Według BAEL.Wyk. 27. **Struktura bezrobotnych według czasu pozostawania bez pracy w IV kwartale 2015 r.^a**^a Według BAEL.Wyk. 28. **Stopa bezrobocia w IV kwartale^a**^a Według BAEL.Wyk. 29. **Liczba osób niepracujących na 1 000 osób pracujących w IV kwartale^a**^a Według BAEL.

WYNAGRODZENIA

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw w 2015 r. w województwie warmińsko-mazurskim ukształtowało się na poziomie wyższym niż rok wcześniej. Zwiększyło się również średnie wynagrodzenie za godzinę pracy w sektorze przedsiębiorstw oraz czas przepracowany.

Tabl. 10. **Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw**

Wyszczególnienie	2010	2014	2015		
	w złotych			2010=100	2014=100
Polska	3 434,62	3 980,24	4 121,41	120,0	103,5
Warmińsko-mazurskie	2 739,09	3 212,76	3 345,93	122,2	104,1
m. Olsztyn	3 190,69	3 667,00	3 799,44	119,1	103,6

W 2015 r. w województwie przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw osiągnęło poziom 3 345,93 zł i było wyższe niż w roku poprzednim o 4,1%. W kraju przeciętne wynagrodzenie brutto wyniosło 4 121,41 zł, co oznacza wzrost o 3,5% w odniesieniu do zanotowanego przed rokiem.

Przeciętne wynagrodzenie brutto to stosunek sumy wynagrodzeń osobowych brutto, honorariów wypłaconych niektórym grupom pracowników za prace wynikające z umowy o pracę, wypłat z tytułu udziału w zysku do podziału lub w nadwyżce bilansowej w spółdzielniach oraz dodatkowych wynagrodzeń rocznych dla pracowników jednostek sfery budżetowej do przeciętnej liczby zatrudnionych w danym okresie, po wyeliminowaniu osób wykonujących pracę nakładczą oraz zatrudnionych za granicą.

Tabl. 11. **Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw w województwie warmińsko-mazurskim**

Wyszczególnienie	2014				2015				w zł
	I-III	I-VI	I-IX	I-XII	I-III	I-VI	I-IX	I-XII	
	analogiczny okres roku poprzedniego = 100								
O g ó l e m	104,8	104,5	104,9	105,4	104,8	104,3	104,0	104,1	3 345,93
w tym:									
Przemysł	104,3	104,2	104,3	104,5	103,6	103,2	103,2	103,5	3 435,96
w tym przetwórstwo przemysłowe	104,5	104,5	104,6	104,8	103,8	103,4	103,3	103,6	3 397,16
Budownictwo	103,8	102,8	103,4	104,6	108,6	108,3	106,2	104,4	3 361,37
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	104,1	104,8	105,1	105,5	105,5	104,5	104,5	104,7	2 862,64
Transport i gospodarka magazynowa	101,6	102,1	102,9	103,0	104,2	102,8	103,5	103,7	2 871,75
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	104,4	105,5	104,7	105,0	102,0	101,3	103,8	104,8	2 800,34
Informacja i komunikacja	98,7	97,9	100,9	101,4	104,9	108,1	108,5	108,0	4 427,54
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	100,2	103,8	102,0	102,2	105,3	104,9	106,5	106,0	4 113,09

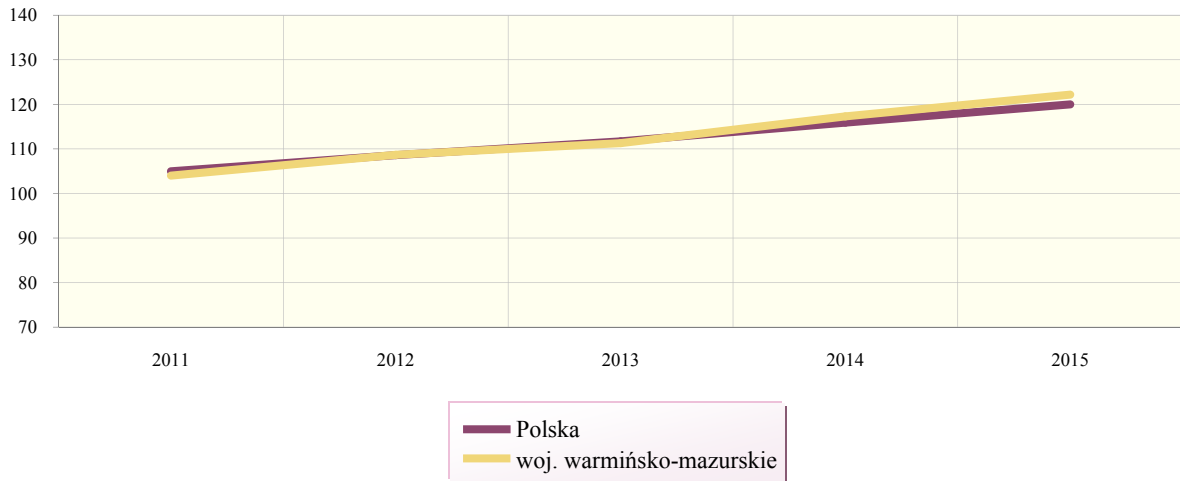
W stosunku do poprzedniego roku wzrost wynagrodzeń wystąpił w większości sekcji sektora przedsiębiorstw m.in.: w informacji i komunikacji (o 8,0%), obsłudze rynku nieruchomości (o 6,0%), zakwaterowaniu i gastronomii (o 4,8%), handlu; naprawie pojazdów samochodowych (o 4,7%) oraz budownictwie (o 4,4%). Spadek wynagrodzeń zaobserwowano m. in. w sekcji górnictwo i wydobywanie (o 4,5%).

W 2015 r. przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto wyższe od przeciętnego wynagrodzenia w województwie warmińsko-mazurskim zanotowano m.in.: w sekcji informacja i komunikacja (o 32,3%) oraz obsługa rynku nieruchomości (o 22,9%). Niższe natomiast wynagrodzenia zanotowano m.in.: w zakwaterowaniu i gastronomii (o 16,3%), handlu; naprawie pojazdów samochodowych (o 14,4%) oraz transporcie i gospodarce magazynowej (o 14,2%).

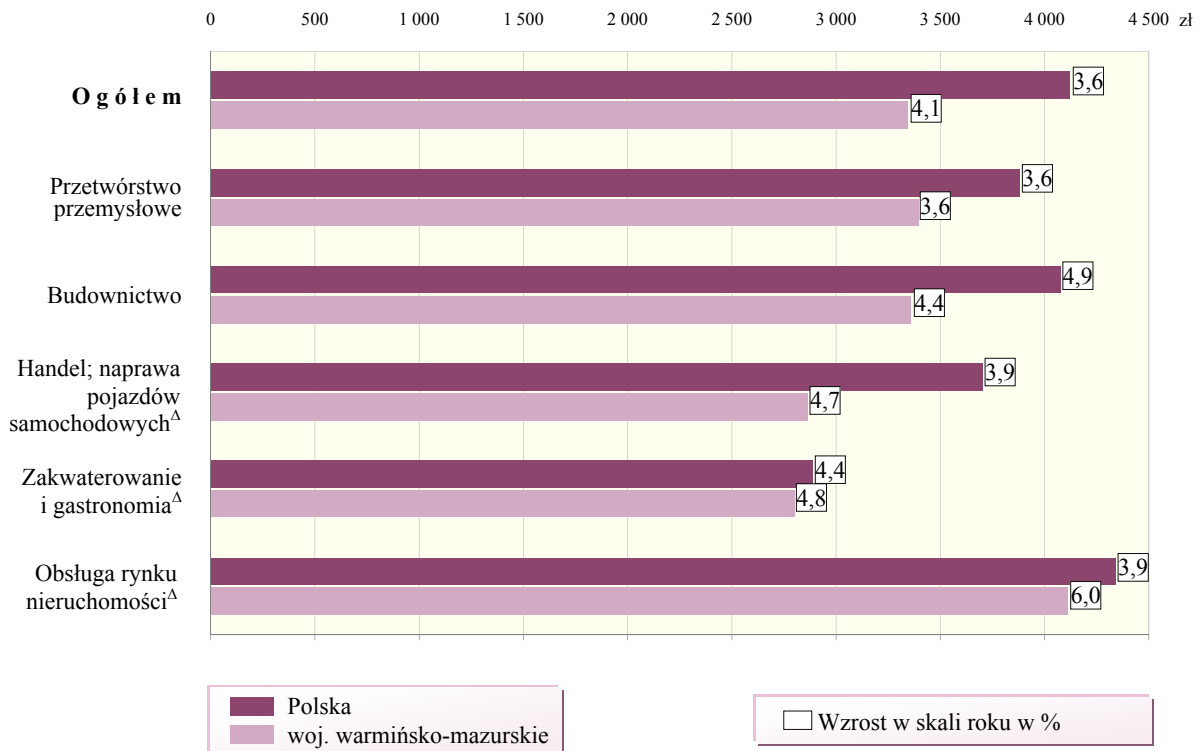
W 2015 r. w jednostkach sektora przedsiębiorstw w województwie przepracowano łącznie 241,5 mln godzin, tj. o 0,7% więcej niż przed rokiem. Najwięcej godzin przepracowano w sekcjach: przetwórstwo przemysłowe – 128,9 mln (53,4% ogółu) oraz handel; naprawa pojazdów samochodowych – 35,8 mln (14,8% ogółu), najmniej m.in.: w informacji i komunikacji – 2,6 mln (1,1% ogółu) oraz górnictwie i wydobywaniu – 1,0 mln (0,4% ogółu).

Średni czas przepracowany w ciągu miesiąca przez 1 zatrudnionego w sektorze przedsiębiorstw w 2015 r. wyniósł, podobnie jak rok wcześniej 148 godzin.

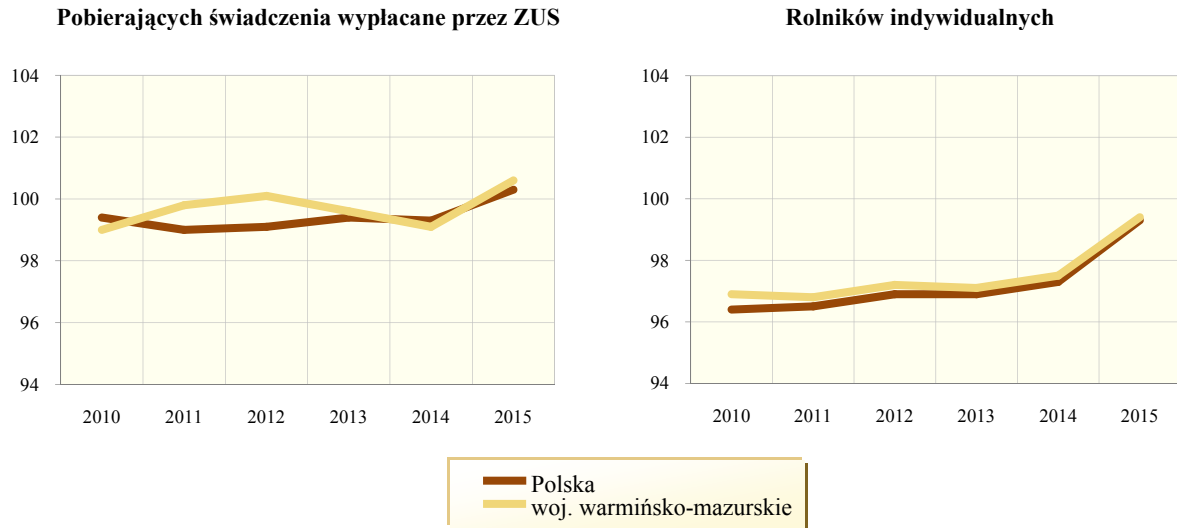
Wyk. 30. **Dynamika przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw**
2010 = 100

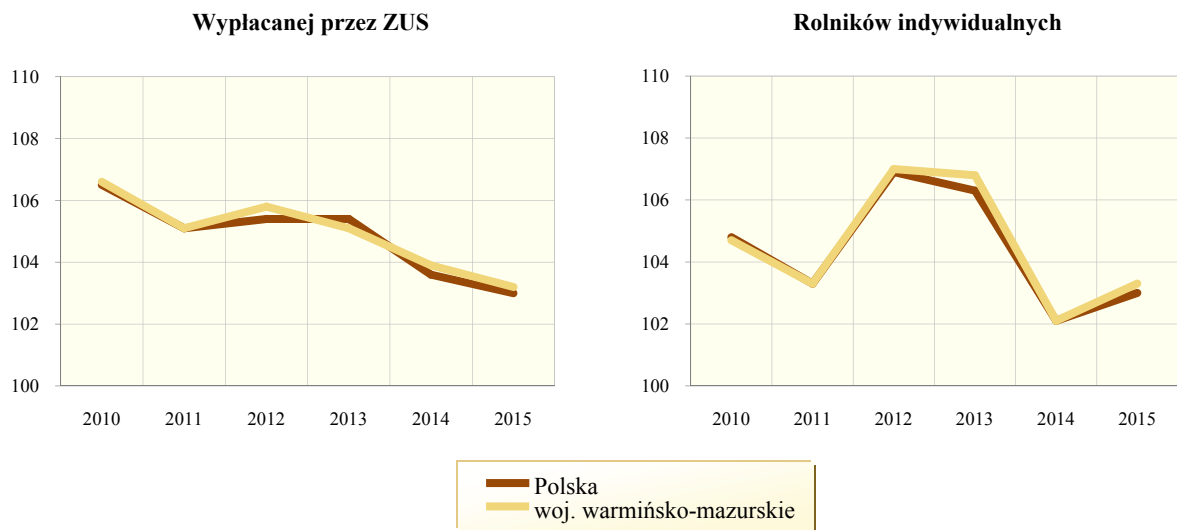
Wyk. 31. **Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw w wybranych sekcjach PKD w 2015 r.**

Wyk. 32. **Dynamika przeciętnej miesięcznej liczby emerytów i rencistów**
Rok poprzedni = 100

Wyk. 33. **Dynamika przeciętnej miesięcznej emerytury i renty brutto**
Rok poprzedni = 100

Przeciętne wynagrodzenie godzinowe brutto w tym okresie ukształtowało się na poziomie 22,57 zł. W porównaniu z 2014 r. zaobserwowano wzrost wynagrodzenia za godzinę pracy o 3,9%. Najwyższe wynagrodzenie za przepracowaną godzinę otrzymali zatrudnieni w sekcji obsługa rynku nieruchomości, informacja i komunikacja oraz w przemyśle, najniższe natomiast w zakwaterowaniu i gastronomii oraz transporcie i gospodarce magazynowej.

Dane prezentujące przeciętne wynagrodzenia brutto w województwie warmińsko-mazurskim znajdują się w następujących publikacjach i opracowaniach udostępnionych na stronie internetowej Urzędu:

- „Komunikat o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa warmińsko-mazurskiego” – opracowanie sygnalne dostępne co miesiąc,
 - „Biuletyn Statystyczny Województwa Warmińsko-Mazurskiego” – publikacja dostępna co kwartał,
 - „Rynek pracy w województwie warmińsko-mazurskim w 2013 r.”;
- jak również w Banku Danych Lokalnych.*
-

ŚWIADCZENIA SPOŁECZNE

W województwie warmińsko-mazurskim w 2015 r. przeciętna liczba emerytów i rencistów ukształtowała się na poziomie wyższym niż rok wcześniej.

W analizowanym roku odnotowano wzrost przeciętnej miesięcznej emerytury i renty brutto, przy czym wyższą dynamiką charakteryzowały się świadczenia wypłacone przez KRUS.

W 2015 r. w województwie przeciętna liczba emerytów i rencistów wyniosła 291,7 tys. osób i była wyższa od notowanej przed rokiem (o 1,1 tys. osób, tj. o 0,4%). W porównaniu do 2010 r. zmalała o 8,0 tys. osób. Podobne zmiany w tym zakresie zaszły w skali kraju – w omawianym roku świadczenia wypłacano przeciętnie 8 476,9 tys. osób, czyli o 0,1% więcej niż w roku poprzednim i o 4,4% mniej niż w 2010 r.

Tabl. 12. Świadczenia społeczne

Wyszczególnienie	2010	2014	2015		
			2010=100	2014=100	
POLSKA ^a					
Przeciętna miesięczna liczba emerytów i rencistów w tys.	8 866,0	8 467,3	8 476,9	95,6	100,1
pobierających świadczenia wypłacane przez ZUS.....	7 491,4	7 255,6	7 273,8	97,1	100,3
rolników indywidualnych	1 374,7	1 211,6	1 203,2	87,5	99,3
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto wypłacana przez ZUS w zł.....	1 588,95	1 922,92	1 980,96	124,7	103,0
w tym emerytura	1 698,35	2 043,11	2 096,55	123,4	102,6
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto rolników indywidualnych w zł.....	954,68	1 144,73	1 179,63	123,6	103,0
w tym emerytura	996,18	1 176,46	1 209,81	121,4	102,8
WARMIŃSKO-MAZURSKIE					
Przeciętna miesięczna liczba emerytów i rencistów w tys.	299,7	290,6	291,7	97,3	100,4
pobierających świadczenia wypłacane przez ZUS.....	249,6	246,0	247,3	99,1	100,6
rolników indywidualnych	50,1	44,6	44,4	88,5	99,4
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto wypłacana przez ZUS w zł.....	1 428,63	1 734,11	1 789,53	125,3	103,2
w tym emerytura	1 557,82	1 871,03	1 922,42	123,4	102,7
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto rolników indywidualnych w zł.....	955,05	1 151,92	1 189,75	124,6	103,3
w tym emerytura	1 000,80	1 187,60	1 223,12	122,2	103,0

^a Łącznie z rentami wypadkowymi finansowanymi z FUS, a wypłacanymi przez MON, MSW oraz MS w zbiegu z emeryturami finansowanymi z budżetu MON, MSW oraz MS, a także wypłatami świadczeń rolnych z MON, MSW oraz MS nieuwzględnionymi w województwie.

W 2015 r. odsetek osób pobierających świadczenia emerytalno-rentowe w województwie w ogólnej ich zbiorowości w Polsce wyniósł 3,4% i był taki sam jak rok wcześniej. Świadczeniobiorcy ZUS

Informacje o świadczeniach emerytalnych i rentowych (poza rolnikami indywidualnymi) dotyczą świadczeń wypłacanych w ramach pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych ze środków Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, budżetu państwa (w ramach dotacji celowej oraz od 2007 r., także z odrębnego rozdziału wydatków budżetu państwa) oraz w okresie od 1 I 2009 r. do 30 VI 2014 r. ze środków zgromadzonych w otwartych funduszach emerytalnych (OFE).

z terenu województwa warmińsko-mazurskiego stanowili 3,4% całej populacji w kraju, a świadczeniobiorcy KRUS 3,7%.

W 2015 r. emerytury i renty z ZUS otrzymywało 247,3 tys. osób, tj. więcej niż przed rokiem (o 0,6%) i mniej niż w 2010 r. (o 0,9%). W stosunku do 2014 r. zmalała liczba rencistów otrzymujących świadczenia z tytułu niezdolności do pracy (o 4,5%) oraz liczba osób pobierających renty rodzinne (o 0,6%). W 2015 r. najliczniejszą

grupę świadczeniobiorców ZUS stanowili emeryci (65,8% całej zbiorowości).

Tabl. 13. Świadczenia społeczne w województwie warmińsko-mazurskim

Wyszczególnienie	2014				2015			
	I-III	I-VI	I-IX	I-XII	I-III	I-VI	I-IX	I-XII
Przeciętna miesięczna liczba emerytów i rencistów w tys.	291,4	293,3	290,7	290,6	291,1	291,3	291,5	291,7
analogiczny okres poprzedniego roku=100.....	98,8	99,6	98,9	98,8	99,9	99,3	100,3	100,4
pobierających świadczenia wypłacane przez ZUS	246,3	248,3	245,9	246,0	246,9	247,1	247,2	247,3
analogiczny okres poprzedniego roku=100.....	99,1	100,0	99,2	99,1	100,2	99,5	100,5	100,6
rolników indywidualnych	45,1	44,9	44,8	44,6	44,2	44,2	44,3	44,4
analogiczny okres poprzedniego roku=100.....	97,3	97,4	97,5	97,5	98,0	98,5	99,1	99,4
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto w zł:								
wypłacana przez ZUS	1 702,53	1 709,12	1 730,44	1 734,11	1 762,36	1 790,16	1 783,99	1 789,53
analogiczny okres poprzedniego roku=100.....	104,1	103,0	103,7	103,9	103,5	104,7	103,1	103,2
rolników indywidualnych	1 143,39	1 148,81	1 150,54	1 151,92	1 170,04	1 187,46	1 189,38	1 189,75
analogiczny okres poprzedniego roku=100.....	103,8	102,7	102,3	102,1	102,3	103,4	103,4	103,3

Informacje o świadczeniach emerytalnych i rentowych rolników indywidualnych dotyczą świadczeń wypłacanych przez Kasę Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego ze środków Funduszu Emerytalno-Rentowego i budżetu państwa (w ramach dotacji celowej oraz od 2007 r. z odrębnego rozdziału wydatków budżetu państwa), a także ze środków wypłacanych w ramach pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych, w przypadku gdy rolnicy posiadają uprawnienia do łącznego pobierania świadczeń z tych środków.

Inaczej kształtowała się dynamika liczby osób otrzymujących świadczenia emerytalno-rentowe w ramach rolniczego systemu ubezpieczeń społecznych – zanotowano zmniejszenie ich zbiorowości w porównaniu z 2014 r. Emerytury i renty rolnicze w 2015 r. pobierało 44,4 tys. osób (o 0,6% mniej niż przed rokiem i o 11,5% mniej w stosunku do 2010 r.). W ciągu ostatniego roku

spadek liczby świadczeniobiorców KRUS zaobserwowano wśród osób otrzymujących emerytury (o 0,6%), osób pobierających renty z tytułu niezdolności do pracy (o 0,4%) oraz osób korzystających z rent rodzinnych (o 0,3%).

Podobnie jak w przypadku ZUS, wśród pobierających świadczenia z KRUS dominowali emeryci, a ich odsetek wyniósł 74,8%, najniższy zaś udział miały osoby pobierające renty rodzinne, które stanowiły 4,7% ogółu beneficjentów świadczeń KRUS.

Świadczenia emerytalno-rentowe obejmują kwotę świadczeń należnych (bieżących oraz wyrównawczych) uwzględniającą zmniejszenia m.in. z tytułu osiągania przychodów z pracy.

W województwie w 2015 r. przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto wypłacana przez ZUS wyniosła 1 789,53 zł i była wyższa o 3,2% niż przed rokiem (w kraju o 3,0%). To samo świadczenie pobierane przez rolników indywidualnych ukształtowało się na poziomie 1 189,75 zł

i zwiększyło się w ciągu roku o 3,3%, a w kraju o 3,0%.

Tendencję wzrostową obserwowano w przypadku wszystkich kategorii świadczeń zarówno w województwie, jak i w kraju. Największy wzrost w ciągu ostatniego roku w województwie odnotowano w przypadku rent rodzinnych z KRUS o 4,5%, a w kraju rent z tytułu niezdolności do pracy z ZUS o 4,1%.

Świadczenia emerytalno-rentowe nie obejmują wypłat emerytur i rent realizowanych na mocy umów międzynarodowych.

W 2015 r. wysokość świadczeń z ZUS w województwie ukształtowała się poniżej średniej krajowej (o 9,7%), natomiast z KRUS świadczenia były wyższe (o 0,9%). Pod względem przeciętnej emerytury i renty z ZUS, województwo plasowało się na trzynastym miejscu w kraju, a w przypadku analogicznego świadczenia pobieranego przez rolników indywidualnych na siódmym miejscu.

Wypłaty realizowane przez KRUS w poszczególnych kategoriach świadczeń były wyższe od krajowych (renty rodzinne o 2,6%, renty z tytułu niezdolności do pracy o 1,2%, emerytury o 1,1%), natomiast wypłaty z ZUS były niższe od krajowych (renty rodzinne o 11,5%, renty z tytułu niezdolności do pracy o 8,8%, emerytury o 8,3%).

Dane prezentujące świadczenia społeczne w województwie warmińsko-mazurskim znajdują się w publikacji pt. „Biuletyn Statystyczny Województwa Warmińsko-Mazurskiego”, który co kwartał udostępniony jest na stronie internetowej Urzędu, jak również w Banku Danych Lokalnych.

CENY

W województwie warmińsko-mazurskim, podobnie jak średnio w kraju, w 2015 r. ceny towarów i usług konsumpcyjnych w porównaniu z rokiem poprzednim obniżyły się. Obniżeniu uległy ceny w zakresie transportu, odzieży i obuwia oraz ceny żywności i napojów bezalkoholowych. Wzrost cen wystąpił w grupach: zdrowie, edukacja, mieszkanie, rekreacja i kultura, napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe.

Podstawę do opracowania **wskaźników cen towarów i usług konsumpcyjnych** stanowi obserwacja cen reprezentantów towarów i usług. Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych obliczono przy przyjęciu systemu wag z roku poprzedzającego rok badany.

Systemy wag w zakresie poszczególnych województw oraz w skali kraju opracowano na podstawie struktury wydatków (bez spożycia naturalnego) gospodarstw domowych na zakup towarów i usług konsumpcyjnych, uzyskanej z badania budżetów gospodarstw domowych. Grupowania towarów i usług konsumpcyjnych dokonano na podstawie Klasyfikacji Spożycia Indywidualnego według Celu (COICOP, do 2013 r. – COICOP/HICP).

Ceny towarów i usług konsumpcyjnych w województwie warmińsko-mazurskim w 2015 r. w odniesieniu do roku poprzedniego obniżyły się o 0,8% (w Polsce o 0,9%). Mniej niż w poprzednim roku płacono za usługi i towary związane z transportem (o 8,5%), za odzież i obuwie (o 6,2%) oraz za żywność i napoje bezalkoholowe (o 1,4%). Największy wzrost cen objął usługi związane ze zdrowiem (o 1,8%), z edukacją (o 1,1%), mieszkaniem (o 1,0%), rekreacją i kulturą (o 0,9%). Podobne tendencje obserwowano w skali kraju.

Tabl. 14. **Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych**

Wyszczególnienie	2010	2014	2015
	rok poprzedni = 100		
POLSKA			
O g ó ł e m	102,6	100,0	99,1
Żywność i napoje bezalkoholowe	102,7	99,1	98,3
Napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe	105,3	103,7	101,2
Odzież i obuwie	96,2	95,3	95,2
Mieszkanie	103,3	101,1	100,5
Zdrowie	102,9	100,2	101,9
Transport	106,2	97,7	91,1
Rekreacja i kultura	99,7	101,0	100,7
Edukacja	102,7	96,2	101,1

Tabl. 14. **Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych (dok.)**

Wyszczególnienie	2010	2014	2015
	rok poprzedni = 100		
WARMIŃSKO-MAZURSKIE			
O g ó ł e m	103,1	99,9	99,2
Żywność i napoje bezalkoholowe	103,2	98,8	98,6
Napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe	105,2	103,9	100,8
Odzież i obuwie	95,6	95,8	93,8
Mieszkanie	104,1	100,8	101,0
Zdrowie	102,8	100,3	101,8
Transport	107,0	98,3	91,5
Rekreacja i kultura	101,7	101,9	100,9
Edukacja	103,4	96,8	101,1

W 2015 r. największa obniżka cen towarów i usług konsumpcyjnych w odniesieniu do analogicznego okresu roku poprzedniego wystąpiła w I kwartale (1,2%). Najbardziej obniżyły się w tym czasie ceny w grupie transport (o 9,8%), odzież i obuwie (o 5,9%) oraz ceny żywności i napojów bezalkoholowych (o 3,3%). W tych grupach we wszystkich kwartałach zaobserwowano spadek cen towarów i usług. Przez cały rok w grupach mieszkanie, zdrowie, edukacja utrzymywał się ciągły wzrost cen.

Tabl. 15. **Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych w województwie warmińsko-mazurskim**

Wyszczególnienie	2014				2015			
	I–III	IV–VI	VII–IX	X–XII	I–III	IV–VI	VII–IX	X–XII
	analogiczny okres roku poprzedniego = 100							
O g ó ł e m	100,5	100,1	99,8	99,2	98,8	99,3	99,5	99,3
Żywność i napoje bezalkoholowe	101,3	99,4	97,6	96,9	96,7	98,2	99,6	99,9
Napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe	102,8	104,1	104,5	104,2	102,1	100,7	100,3	100,1
Odzież i obuwie	95,8	95,7	95,7	95,8	94,1	93,9	93,5	93,7
Mieszkanie	101,3	101,0	100,6	100,3	101,0	101,2	100,9	100,8
Zdrowie	100,5	100,4	100,5	99,9	101,4	100,8	102,4	102,7
Transport	98,6	99,3	98,5	96,9	90,2	92,2	91,9	91,5
Rekreacja i kultura	103,1	101,1	101,9	101,6	102,3	101,1	100,8	99,3
Edukacja	94,1	94,2	96,8	102,4	101,4	101,3	101,2	100,5

W grudniu 2015 r. w porównaniu z analogicznym okresem roku poprzedniego zmiany cen były zróżnicowane, jednak za wiele artykułów płacono mniej. W województwie warmińsko-mazurskim największa obniżka cen dotyczyła m.in. benzyny silnikowej bezołowiowej

Źródłem informacji o cenach detalicznych prezentowanych towarów żywnościowych były notowania cen prowadzone przez ankietatorów w wybranych punktach sprzedaży, w wytypowanych rejonach badania cen. Ceny towarów i usług konsumpcyjnych notowano raz w miesiącu z wyjątkiem owoców i warzyw, w zakresie których notowania cen prowadzone były dwa razy w miesiącu (do 2010 r. trzy razy w miesiącu).

95-oktanowej (o 11,5%). Wśród artykułów żywnościowych mniej płacono za ryż (o 7,5%), za mąkę (o 6,8%) i za bułeczkę pszenną (o 2,6%). Zdecydowanie mniej płacono za mięso, w tym za mięso wołowe bez kości (o 5,1%) i za mięso wieprzowe z kością (o 3,2%). Obniżono cenę kurcząt (o 8,5%) i szynki wieprzowej gotowanej (o 1,7%). Znacznie natomiast podrożały warzywa, w tym ziemniaki (o 52,2%), cebula (o 46,4%) i marchew (o 45,1%). Cena cukru wykazała również znaczny wzrost w stosunku do roku poprzedniego (o 18,1%). Wzrosły ceny usług, w tym bilet do kina (o 12,3%), podzelowanie obuwia męskiego (o 4,6%), podgrzanie wody (o 1,2%) i wywóz nieczystości niesegregowanych (o 0,7%).

Tabl. 16. Przeciętne ceny detaliczne wybranych towarów i usług konsumpcyjnych w grudniu

Wyszczególnienie	2010	2014	2015	
	w złotych			XII 2014 = 100
POLSKA				
Chleb pszenno-żytni – za 0,5 kg	2,08	2,20	2,21	100,5
Kurczęta patroszone – za 1 kg	5,96	6,93	6,60	95,2
Mięso wieprzowe z kością (schab środkowy) – za 1 kg	13,68	14,28	13,79	96,6
Szynka wieprzowa gotowana – za 1kg	21,65	24,12	24,01	99,5
Mleko krowie spożywcze o zawartości tłuszczu 3-3,5% – za 1 l	2,67	2,95	2,80	94,9
Masło świeże o zawartości tłuszczu 82,5% – za 200 g	4,27	4,37	3,98	91,1
Cebula – za 1 kg	2,25	1,54	2,20	142,9
Ziemniaki – za 1 kg	1,43	0,82	1,19	145,1
Cukier biały kryształ – za 1 kg	2,94	2,07	2,44	117,9
Sok jabłkowy – za 1 l	3,64	3,72	3,63	97,6
Garnitur męski 2-częściowy, z tkaniny z udziałem wełny (w latach 2010 i 2014 – z elanowej) – za 1 kpl.	467,17	473,67	662,30	.
Półbuty skórzane męskie na podeszwie nie- skórzanej – za 1 parę	164,09	191,53	197,64	103,2
Proszek do prania – za 280 g (w latach 2010 i 2014 – za 400 g)	4,43	5,19	5,33	.
Ciepła woda – za 1 m ³	17,89	21,34	21,68	101,6
Bilet normalny na przejazd jednorazowy autobusem miejskim	2,23	2,72	2,71	99,6
Bilet normalny do kina	15,23	17,86	18,39	103,0
Wizyta u lekarza specjalisty II stopnia	69,63	87,45	90,26	103,2
WARMIŃSKO-MAZURSKIE				
Chleb pszenno-żytni – za 0,5 kg	1,94	1,98	1,96	99,0
Kurczęta patroszone – za 1 kg	6,28	6,92	6,33	91,5
Mięso wieprzowe z kością (schab środkowy) – za 1 kg	14,24	14,27	13,82	96,8
Szynka wieprzowa gotowana – za 1kg	20,54	23,91	23,50	98,3
Mleko krowie spożywcze o zawartości tłuszczu 3-3,5% – za 1 l	2,53	3,03	2,92	96,4
Masło świeże o zawartości tłuszczu 82,5% – za 200 g	4,18	4,42	4,07	92,1

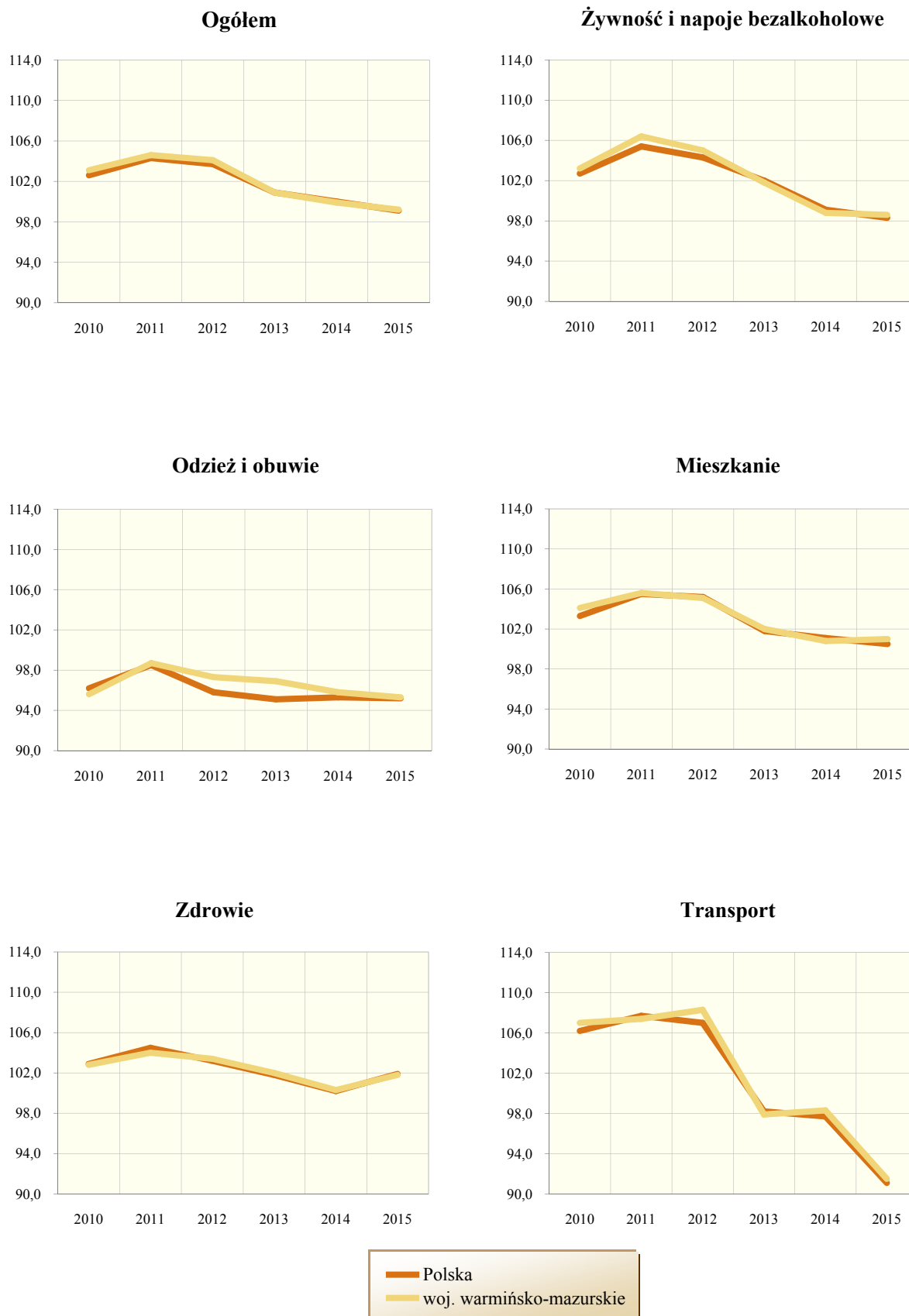
Tabl. 16. **Przeciętne ceny detaliczne wybranych towarów i usług konsumpcyjnych w grudniu (dok.)**

Wyszczególnienie	2010	2014	2015	
	w złotych			2014 = 100
WARMIŃSKO-MAZURSKIE (dok.)				
Cebula – za 1 kg	2,07	1,66	2,43	146,4
Ziemniaki – za 1 kg	1,33	0,92	1,40	152,2
Cukier biały kryształ – za 1 kg	2,89	2,04	2,41	118,1
Sok jabłkowy – za 1 l	3,49	3,89	3,79	97,4
Garnitur męski 2-częściowy, z tkaniny z udziałem wełny (w latach 2010 i 2014 – z elano-wełny) – za 1 kpl.	514,25	548,10	686,99	.
Półbuty skórzane męskie na podszewie nie-skórzanej – za 1 parę	165,58	177,88	189,38	106,5
Proszek do prania – za 280 g (w latach 2010 i 2014 – za 400 g)	4,61	5,88	5,48	.
Ciepła woda – za 1 m ³	16,99	18,81	19,04	101,2
Bilet normalny na przejazd jednorazowy autobusem miejskim	2,10	2,69	2,47	91,8
Bilet normalny do kina	15,00	14,60	16,40	112,3
Wizyta u lekarza specjalisty II stopnia	72,00	90,00	91,00	101,1

Dane prezentujące ceny towarów i usług konsumpcyjnych w województwie warmińsko-mazurskim znajdują się w następujących publikacjach i opracowaniach udostępnionych na stronie internetowej Urzędu:

- „Komunikat o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa warmińsko-mazurskiego” – opracowanie sygnałne dostępne co miesiąc,
- „Biuletyn Statystyczny Województwa Warmińsko-Mazurskiego” – publikacja dostępna co kwartał,
- „Ceny w województwie warmińsko-mazurskim” – opracowanie sygnałne dostępne co roku; jak również w Banku Danych Lokalnych.

Wyk. 34. **Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych**
Rok poprzedni = 100

Wyk. 35. **Zmiany cen wybranych towarów i usług konsumpcyjnych w skali roku w województwie warmińsko-mazurskim w 2015 r.**
Analogiczny okres roku poprzedniego = 100

ROLNICTWO

■ WARUNKI AGROMETEOROLOGICZNE

Sprawny przebieg żniw miał wpływ na wcześniejsze rozpoczęcie prac polowych związanych z przygotowaniem gleby pod siewy ozimin jesienią 2014 r. Prowadzenie upraw późniowych, podorywek oraz orek przedsięwziętych było jednak utrudnione ze względu na niedostateczne uwilgotnienie gleby. Lokalnie w połowie sierpnia 2014 r., a na znacznym obszarze województwa w trzeciej dekadzie miesiąca rozpoczęto siewy rzepaku ozimego. Zaawansowanie siewów rzepaku na koniec sierpnia oceniano na ponad 85%. W pierwszej dekadzie września rozpoczęto siewy żyta i pszenżyta, a w połowie miesiąca pszenicy ozimej. Siewy zbóż ozimych zakończyły się pod koniec pierwszej dekady października. Roślinom ozimym, które wchodziły w fazę kiełkowania i wschodów brakowało odpowiedniej ilości wilgoci w glebie.

Październik 2014 r. był wyjątkowo suchy i ciepły, chwilowe ochłodzenie i przymrozki wystąpiły na początku drugiej dekady miesiąca, po czym ponownie powróciła ciepła i bezdeszczowa pogoda.

Utrzymująca się w pierwszej połowie listopada wysoka, jak na tę porę roku, temperatura powietrza podtrzymywała roślinność. Niedobory wilgoci w glebie sprawiły, że oziminy zasiane w późniejszych terminach weszły gorzej i były słabiej rozkrzewione, stąd obserwowano duże zróżnicowanie stanu roślin na poszczególnych plantacjach. Oziminy wysiane w optymalnych terminach agrotechnicznych w końcowej fazie rozwoju jesienią 2014 r. były na ogół dostatecznie wyrosnięte i rozkrzewione. Wyraźne ochłodzenie i przymrozki pojawiły się dopiero w ostatnim tygodniu listopada.

Przebieg warunków pogodowych w okresie zimy nie stwarzał większego zagrożenia dla zimujących roślin. Wyjątkowo łagodna zima, bez gwałtownych i znacznych spadków temperatury, zadecydowała również o dobrym przezimowaniu roślin sadowniczych oraz plantacji truskawek.

Utrzymujące się w grudniu 2014 r. dodatnie temperatury powietrza, podtrzymywały roślinność. Występujące krótkotrwałe spadki temperatury powietrza nie spowodowały większych uszkodzeń na plantacjach ozimin.

Przebieg pogody w styczniu i lutym 2015 r. nie stwarzał bezpośredniego zagrożenia dla roślin. Utrzymujące się w tych miesiącach wysokie, jak na tę porę roku, temperatury powietrza i gleby, powodowały zakłócenia w zimowym spoczynku roślin. Krótkotrwałe okresy dużych dobowych wahań temperatury, powodowały zamarzanie i rozmarzanie wierzchniej warstwy gleby, powodując osłabienie systemu korzeniowego roślin.

Bardzo skąpe opady śniegu w okresie zimy i deszczu na przedwiośnie spowodowały obniżenie poziomu wód podskórnych w glebie.

Okres wiosenny rozpoczął się korzystnymi warunkami atmosferycznymi. Pierwsza połowa marca 2015 r. była dosyć ciepła i bezśnieżna. W pierwszej dekadzie marca nastąpiło ruszenie roślinności ozimych i trwałych użytków zielonych. Korzystne warunki agrometeorologiczne umożliwiły wykonywanie pierwszych wiosennych prac polowych. Rozpoczęto je na przełomie pierwszej i drugiej dekady miesiąca. Lokalnie w drugiej, a na znacznym obszarze województwa dopiero w trzeciej deka-

dzie marca przystąpiono do siewów owsa, pszenicy jarej i jęczmienia jarego. Plantacje ozimin wymagały intensywnego zwalczania chwastów, ponieważ łagodna zima nie spowodowała zmniejszenia ich populacji. W sadach produkcyjnych prowadzono cięcie i formowanie koron drzew owocowych, wycinano stare pędy krzewów owocowych, prowadzono wczesnowiosenne nawożenie upraw sadowniczych oraz wykonywano pierwsze zabiegi ochrony przed chorobami. Wykorzystując okresy ciepłej pogody rozpoczęto siew warzyw gruntowych, sadzenie wczesnych, podkiełkowanych ziemniaków i warzyw cebulowych. Pod koniec marca warunki pogodowe uległy zmianie, nastąpiło wyraźne ochłodzenie z opadami deszczu i dobowymi wahaniami temperatur.

Taka aura utrzymywała się jeszcze przez pierwszą połowę kwietnia, dodatkowo wystąpiły opady śniegu, nocne przymrozki i silne wiatry. Nie zaobserwowano związanych z tym wymarznień upraw, rośliny jedynie zwolniły tempo wzrostu. Przez prawie cały kwiecień utrzymywały się małe opady atmosferyczne, poprawa uwilgotnienia gleby nastąpiła dopiero w trzeciej dekadzie miesiąca. Jednocześnie nastąpił wzrost temperatury i w konsekwencji przyspieszenie wzrostu i rozwoju roślin. Jednak wegetacja roślin na koniec kwietnia była opóźniona. Ruń łąkowo-pastwiskowa była słabo odrośnięta. Większość plantacji rzepaku ozimego znajdowała się w fazie rozwoju pąków kwiatowych, a zboża ozime w fazie strzelania w źdźbło. Znaczne przesuszenie gleby, chłodne noce i poranki hamowały wschody i rozwój zbóż jarych.

Z ocen rzeczoznawców przeprowadzonych w pierwszej dekadzie maja 2015 r. wynikało, że przebieg warunków pogodowych w okresie zimy nie stwarzał większego zagrożenia dla zimujących roślin. Na części plantacji ozimin już jesienią obserwowano niską obsadę roślin spowodowaną jesienną suszą. W okresie zimy plantacje te dodatkowo ucierpiały wskutek działania niskich temperatur i wysuszających wiatrów. Skutkiem łagodnej i prawie bezśnieżnej zimy był jednak brak dostatecznej ilości wilgoci w glebie na wiosnę. Sytuację pogarszały dodatkowo silne wiatry wysuszające glebę i brak opadów. Niekorzystnym czynnikiem były też wiosenne chłody (szczególnie nocne spadki temperatury), które przyczyniły się do spowolnienia wczesnowiosennej wegetacji również upraw sadowniczych i plantacji truskawek. Celem przyspieszenia wzrostu część upraw truskawek została przykryta folią lub włókniną.

Warunki pogodowe w maju były zróżnicowane. Pierwsza połowa miesiąca była ciepła, z opadami deszczu. Dopiero na początku maja rzepaki ozime rozpoczęły kwitnienie. W nocy z 15 na 16 maja w niektórych rejonach województwa wystąpiły znaczne spadki temperatury, powodując uszkodzenia w kwitnących sadach, na plantacjach wczesnych odmian truskawek i ziemniaków. Wyraźne ochłodzenie z zimnymi wieczorami i nocami utrzymało się do końca miesiąca. Większość plantacji rzepaku ozimego na koniec miesiąca znajdowała się końcowej fazie kwitnienia, rozpoczęło się wiązanie łuszczyń.

Wegetacja zbóż ozimych i jarych w okresie ich największego zapotrzebowania na wodę przebiegła w warunkach niedostatecznego uwilgotnienia gleby. Po bezdeszczowej pierwszej dekadzie czerwca, warunki wilgotnościowe w drugiej dekadzie poprawiły się, ale nadal nie zabezpieczyły potrzeb wilgotnościowych roślin. Stan wielu upraw, zwłaszcza na glebach słabszych, uległ w czerwcu znacznemu pogorszeniu.

Przebieg warunków pogodowych w lipcu sprzyjał dojrzewaniu rzepaku i rzepiku oraz zbóż ozimych i jarych. Pogoda była bezdeszczowa i bardzo ciepła. Notowane w drugiej dekadzie miesiąca opady deszczu tylko nieznacznie poprawiły stan uwilgotnienia wierzchniej warstwy gleby. W wyniku występowania dość wysokich temperatur przy braku opadów, wszystkie gatunki zbóż dojrzewały jednocześnie. Żniwa rozpoczęto około dwa tygodnie później niż przed rokiem, dopiero na początku drugiej dekady lipca, a sucha pogoda umożliwiła sprawny ich przebieg.

Słoneczna, upalna pogoda w sierpniu sprzyjała dalszemu prowadzeniu żniw. Nieznaczne ochłodzenie wystąpiło w drugiej połowie miesiąca, a krótkotrwałe opady deszczu wystąpiły jedynie w połowie trzeciej dekady sierpnia. Do końca sierpnia rolnicy zdążyli zebrać ok. 99% zasianego rzepaku, ok. 93% zbóż oraz zasiać ok. 26% planowanej powierzchni rzepaku ozimego, rozpoczęto również siewy zbóż ozimych. Niewystarczające uwilgotnienie gleby utrudniało prowadzenie prac polowych związanych z przygotowaniem gleby pod zasiewy ozimin. Ze względu na suszę rolnicy mieli problem z prowadzeniem podorywek i przygotowaniem stanowisk pod zasiewy rzepaku ozimego.

Długotrwały brak opadów w czerwcu, lipcu i sierpniu miał negatywny wpływ na plonowanie zwłaszcza zbóż jarych, ziemniaków, roślin strączkowych, kukurydzy, produkcję traw na użytkach zielonych oraz upraw sadowniczych i warzyw. Na części użytków zielonych praktycznie nie było odrostu runi łąkowo-pastwiskowej. Dotyczyło to szczególnie upraw zlokalizowanych na glebach słabszych.

Ciepła i słoneczna pogoda we wrześniu stwarzała dobre warunki dla przeprowadzania zbioru upraw, ale niekorzystnie wpływała na stan uwilgotnienia gleby. Na znacznym obszarze województwa występowało nadal silne przesuszenie gleby, które utrudniało wykonywanie prac polowych, a przede wszystkim orok przedsięwziętych i siewów ozimin. W ciągu miesiąca intensywnie prowadzono wykopki ziemniaków, a w trzeciej dekadzie września przystąpiono do zbioru okopowych pastewnych, buraków cukrowych i kukurydzy.

Warunki agrometeorologiczne w październiku były zróżnicowane. Pogoda na początku miesiąca sprzyjała wykonywaniu prac polowych. Było wyjątkowo sucho i ciepło. Ochłodzenie z nocnymi przymrozkami wystąpiło na początku drugiej dekady miesiąca i utrzymało się do końca października spowalniając procesy życiowe roślin. W pierwsze dekadzie miesiąca zakończono wykopki ziemniaków. Prowadzono nadal zbiór buraków cukrowych oraz kukurydzy na ziarno. Z powodu niedostatecznego uwilgotnienia gleby wykonywanie orok było utrudnione.

Przebieg pogody w listopadzie sprzyjał rozwojowi ozimin. Pierwsza połowa miesiąca była wyjątkowo ciepła, z opadami deszczu i bez przymrozków. Lokalnie opady były tak intensywne, że następowało przesiąkanie wody opadowej do głębszych warstw gleby. Chociaż warunki wilgotnościowe uległy poprawie, oceniano je jako gorsze od optymalnych ze względu na utrzymujący się niski poziom wód gruntowych. Wyraźne ochłodzenie z przymrozkami i krótkotrwałymi opadami śniegu wystąpiło dopiero w ostatnim tygodniu listopada.

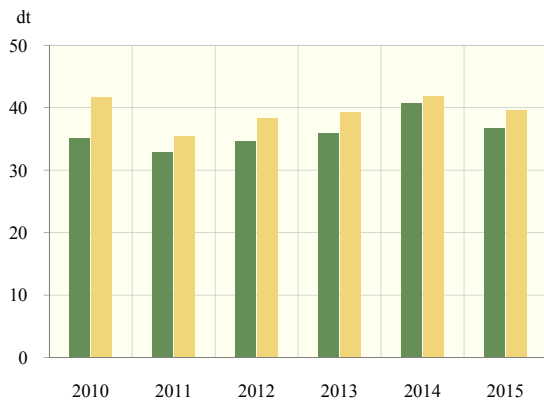
W pierwszej połowie listopada 2015 r. zakończono zbiór buraków cukrowych, okopowych pastewnych i kukurydzy na ziarno.

Tabl. 17. Wybrane dane dotyczące rolnictwa

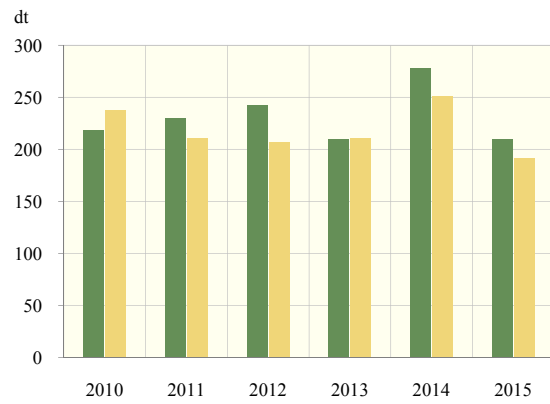
Wyszczególnienie	2010	2014	2015
POLSKA			
Plony z 1 ha w dt:			
zboża podstawowe z mieszankami			
zbożowymi	35,1	40,8	36,7
rzepak i rzepik	23,6	34,4	28,5
ziemniaki ^a	219	278	210
buraki cukrowe	484	683	520
Obsada zwierząt gospodarskich na 100 ha			
użytków rolnych (stan w czerwcu) ^b w szt.:			
bydło	38,6	40,7	41,0
trzoda chlewna	102,6	80,5	80,0
owce	1,8	1,5	1,6
drób kurzy (w wieku powyżej 2 tygodni).	1 031,5	892,0	1 004,6
Przeciętne ceny skupu w zł:			
ziarno pszenicy za 1 dt	59,84	68,36	66,83
ziarno żyta za 1 dt	42,12	53,34	51,42
ziemniaki jadalne (bez wczesnych) za 1 dt	50,86	51,99	51,15
żywiec rzeźny wołowy (bez cieląt) za 1 kg	4,56	5,96	6,02
żywiec rzeźny wieprzowy za 1 kg	3,89	4,82	4,30
mleko krowie za 1 l	1,07	1,37	1,13
Ceny na targowiskach w zł:			
ziarno pszenicy za 1 dt	64,91	84,97	75,59
ziarno żyta za 1 dt	48,58	63,91	58,67
ziemniaki jadalne (bez wczesnych) za 1 dt	98,51	100,19	82,04
prosię na chów za 1 szt.	130,20	164,52	154,03
WARMIŃSKO-MAZURSKIE			
Plony z 1 ha w dt:			
zboża podstawowe z mieszankami			
zbożowymi	41,7	41,8	39,7
rzepak i rzepik	20,9	30,3	25,6
ziemniaki ^a	238	251	192
buraki cukrowe	518	555	568
Obsada zwierząt gospodarskich na 100 ha			
użytków rolnych (stan w czerwcu) ^b w szt.:			
bydło	43,5	45,9	44,3
trzoda chlewna	66,9	52,9	52,8
owce	1,1	1,0	1,0
drób kurzy (w wieku powyżej 2 tygodni)	302,6	347,6	460,5
Przeciętne ceny skupu w zł:			
ziarno pszenicy za 1 dt	61,17	69,78	68,31
ziarno żyta za 1 dt	44,03	52,60	50,88
ziemniaki jadalne (bez wczesnych) za 1 dt	56,26	53,40	65,24
żywiec rzeźny wołowy (bez cieląt) za 1 kg	4,27	5,76	6,03
żywiec rzeźny wieprzowy za 1 kg	4,01	4,86	4,31
mleko krowie za 1 l	1,10	1,39	1,15
Ceny na targowiskach w zł:			
ziarno pszenicy za 1 dt	61,18	89,37	85,83
ziarno żyta za 1 dt	42,63	63,19	70,56
ziemniaki jadalne (bez wczesnych) za 1 dt	107,40	113,52	99,39
prosię na chów za 1 szt.	158,04	163,36	151,26

^a Łącznie z uprawą w ogrodach przydomowych, w 2010 r. bez ogrodów przydomowych. ^b W 2010 r. dane Powszechnego Spisu Rolnego.

Wyk. 36. **Plony zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi z 1 ha**

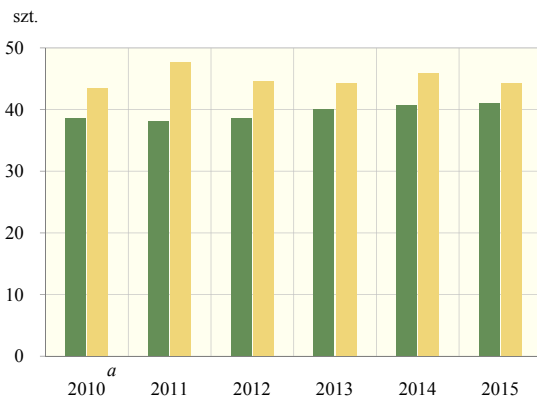

Wyk. 37. **Plony ziemniaków z 1 ha**

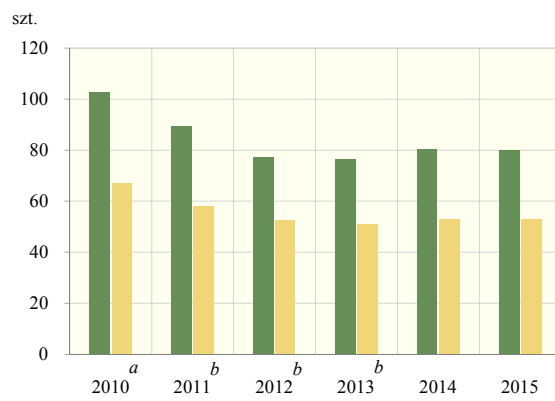

■ Polska
■ woj. warmińsko-mazurskie

Wyk. 38. **Obsada bydła na 100 ha użytków rolnych**
Stan w czerwcu

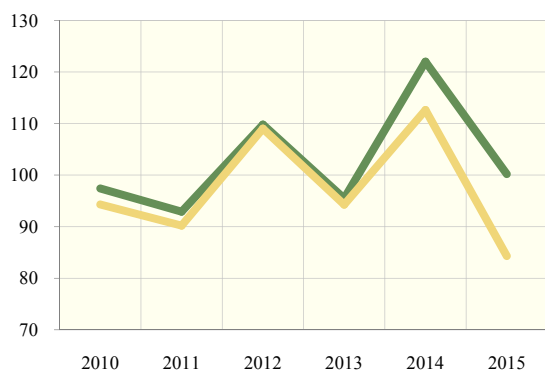
Wyk. 39. **Obsada trzody chlewnej na 100 ha użytków rolnych**
Stan w czerwcu

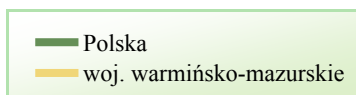
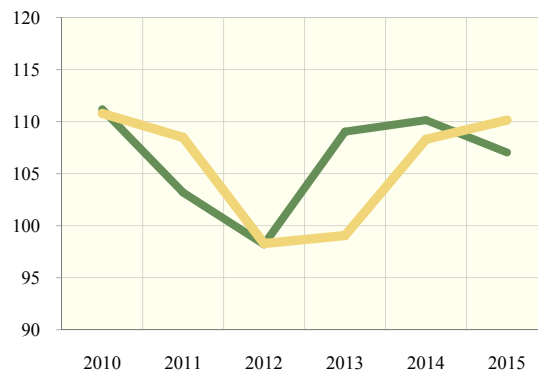
■ Polska
■ woj. warmińsko-mazurskie

^a Dane Powszechnego Spisu Rolnego według stanu w dniu 30 VI. ^b Stan w końcu lipca.

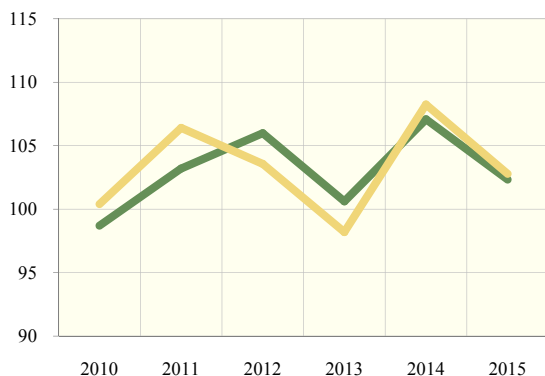
Wyk. 40. **Dynamika skupu zbóż podstawowych konsumpcyjnych i paszowych (łącznie z mieszankami zbożowymi, bez ziarna siewnego)**
Rok poprzedni = 100

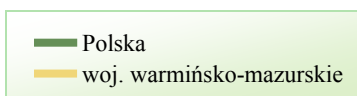
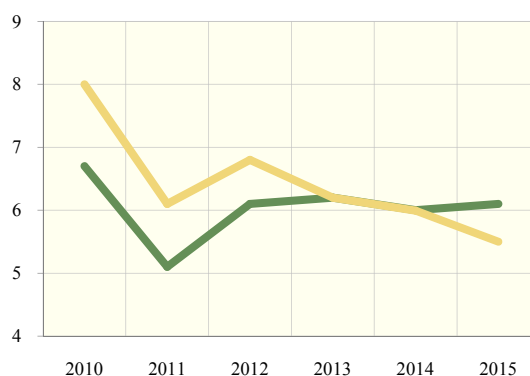
Wyk. 41. **Dynamika skupu żywca rzeźnego ogółem w wadze żywej**
Rok poprzedni = 100

Wyk. 42. **Dynamika skupu mleka krowiego**
Rok poprzedni = 100

Wyk. 43. **Relacja cen skupu żywca wieprzowego do cen targowiskowych jęczmienia**

▪ PRODUKCJA ROŚLINNA

W 2015 r. w województwie warmińsko-mazurskim z powodu niższego plonowania zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi i niższej powierzchni uprawy, uzyskano produkcję mniejszą niż przed rokiem. Zbiory rzepaku i rzepiku były także niższe niż rok wcześniej. O niższym poziomie ich produkcji zadecydowała mniejsza powierzchnia uprawy i niższe plonowanie niż było w 2014 r. Zmniejszyły się także zbiory buraków cukrowych, co było spowodowane zmniejszeniem powierzchni tej uprawy w odniesieniu do 2014 r. Natomiast wzrosły zbiory ziemniaków w wyniku zwiększenia arealu uprawy w odniesieniu do roku poprzedniego.

Powierzchnia zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi w 2015 r. wyniosła 352,2 tys. ha i była o 0,1% mniejsza niż w roku poprzednim oraz o 14,4% mniejsza w porównaniu z notowaną w 2010 r. Plony zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi w 2015 r. osiągnęły poziom 39,7 dt z ha i zmniejszyły się o 5,0% w stosunku do uzyskanych w roku poprzednim i w porównaniu do 2010 r. o 4,8%. W 2015 r. plony w województwie były o 8,2% wyższe w odniesieniu do średnich plonów w kraju. Zbiory zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi w 2015 r. w województwie oszacowano na 1 397,6 tys. ton, czyli o 5,3% mniej niż przed rokiem i o 18,6% niż w 2010 r.

Powierzchnia uprawy rzepaku i rzepiku w 2015 r. wyniosła 75,8 tys. ha i w porównaniu z rokiem poprzednim zmniejszyła się o 0,5%, a w stosunku do 2010 r. wzrosła o 9,9%. W omawianym roku plony wyniosły 25,6 dt z ha i były niższe od średniego poziomu w kraju o 10,2%. W porównaniu z plonami uzyskanymi rok wcześniej zmniejszyły się one o 15,5%, a w odniesieniu do 2010 r. były wyższe o 22,5%. Zbiory rzepaku i rzepiku w województwie w 2015 r. oszacowano na 194,1 tys. ton i były one mniejsze o 15,8% od uzyskanych w 2014 r., natomiast o 34,9% większe od notowanych w 2010 r.

W 2015 r. ziemniaki zasadzono na powierzchni 9,6 tys. ha (łącznie z uprawą w ogrodach przydomowych), czyli większej o 56,9% niż w roku poprzednim. W omawianym roku z 1 ha zebrano 192 dt ziemniaków, czyli o 23,5% mniej niż w poprzednim roku. W odniesieniu do średnich w kraju uzyskane plony były niższe o 8,6%. Produkcja ziemniaków w województwie w 2015 r. wyniosła 184,7 tys. ton i na skutek zwiększonej powierzchni była o 20,3% większa od zbiorów z 2014 r.

Powierzchnia buraków cukrowych w 2015 r. była niższa w porównaniu do roku wcześniejszego (o 33,4%) i w porównaniu do 2010 r. (o 39,0%). Wyższe niż rok wcześniej plony (o 2,3%) nie wpłynęły jednak na wzrost zbiorów w porównaniu do ubiegłorocznych. Zebrano 117,0 tys. t buraków cukrowych, tj. o 31,8% mniej niż w 2014 r. W odniesieniu do 2010 r. plony były wyższe o 9,7%, jednak nie zrównoważyły spadku powierzchni i w rezultacie zbiory były mniejsze o 33,2%.

▪ POGŁOWIE ZWIERZĄT GOSPODARSKICH

W województwie warmińsko-mazurskim w 2015 r., w odniesieniu do roku poprzedniego, zwiększyły się pogłowie drobiu. W analizowanym okresie odnotowano natomiast zmniejszenie się stada bydła, trzody chlewnej i owiec.

Według danych z badania reprezentacyjnego przeprowadzonego w czerwcu 2015 r., pogłowie bydła w województwie liczyło 440,4 tys. szt., co stanowiło 7,4% ogólnego pogłowia bydła w kraju. W stosunku do wyników z 2014 r. liczebność stada bydła zmniejszyła się o 3,8% (w Polsce wzrosła o 0,7%). Natomiast w odniesieniu do 2010 r. odnotowano wzrost o 1,3% (w kraju – wzrost o 3,8%).

*Badania **pogłowia trzody chlewnej** prowadzone są 3-krotnie w roku – w marcu według stanu na 1 marca, w czerwcu według stanu na 1 czerwca i w grudniu według stanu na 1 grudnia, a badania **pogłowia bydła i pozostałych gatunków zwierząt gospodarskich oraz produkcji zwierzęcej** – 2-krotnie w roku – według stanu w czerwcu i grudniu.*

W 2015 r. w ogólnym pogłowie bydła 44,7% stanowiły krowy, w tym 87,5% – krowy mleczne (dla Polski odsetki te wyniosły odpowiednio 41,0% i 93,2%). Niższy niż przeciętny w Polsce udział krów mlecznych w stadzie bydła w województwie świadczy o ukierunkowaniu hodowli tego gatunku zwierząt na produkcję nie tylko mleka, ale i mięsa.

Pogłowie trzody chlewnej w czerwcu 2015 r. w województwie ukształtowało się na poziomie 525,4 tys. szt. (w tym 48,9 tys. szt., tj. 9,3% stanowiły lochy). Udział województwa w ogólnokrajowym pogłowie świń wyniósł 4,5%. W odniesieniu do stanu z czerwca 2014 r. wielkość stada trzody chlewnej zmniejszyła się o 0,5% (w Polsce zanotowano spadek o 0,7%). W porównaniu z 2010 r. spadek pogłowia wyniósł 21,6% (w kraju – spadek o 23,6%).

W 2015 r. stado owiec liczyło 10,1 tys. szt., co stanowiło 4,5% pogłowia krajowego. W porównaniu z poprzednim rokiem w województwie pogłowie owiec spadło o 1,6%, natomiast w Polsce wzrosło o 2,1%. W odniesieniu do 2010 r. stado owiec w warmińsko-mazurskim zmniejszyło się o 5,8% (w kraju – spadek o 12,9%).

W 2015 r. stado drobiu w regionie ukształtowało się na poziomie 8 849,8 tys. szt. i stanowiło 5,4% ogólnego pogłowia w Polsce. W porównaniu z rokiem poprzednim jego liczebność w województwie wzrosła o 22,6% (w kraju – wzrost o 11,3%). W odniesieniu do stanu notowanego w 2010 r. pogłowie drobiu było większe w województwie o 18,0%, natomiast w kraju mniejsze o 6,3%.

▪ SKUP PRODUKTÓW ROLNYCH

W województwie warmińsko-mazurskim w 2015 r., w porównaniu z rokiem poprzednim, obserwowano wzrost skupu ziemniaków ogółem, żywca rzeźnego i mleka oraz spadek skupu ziarna zbóż.

W 2015 r. skupiono 645,4 tys. ton ziarna zbóż podstawowych konsumpcyjnych i paszowych (łącznie z mieszankami zbożowymi, bez ziarna siewnego), co stanowiło 6,6% skupu ogólnokrajowego. Począwszy od 2006 r. udział producentów z województwa warmińsko-mazurskiego w skupie w kraju stopniowo maleje. W odniesieniu do roku poprzedniego skup był niższy o 15,7% i w porównaniu z 2010 r. – niższy o 12,0% (w kraju wzrost – odpowiednio o 0,2% i o 19,1%). W omawianym roku

w województwie skupiono 440,3 tys. ton pszenicy, tj. o 16,1% mniej niż w poprzednim roku i o 14,1% niż w 2010 r. Skup żyta wyniósł 48,2 tys. ton i zmniejszył się o 40,5% w odniesieniu do 2014 r. i o 42,9% w stosunku do 2010 r.

Skup ziemniaków ogółem w 2015 r. ukształtował się na poziomie 14,5 tys. ton, co stanowiło 0,9% ogólnego skupu w kraju. W porównaniu z rokiem poprzednim nastąpił wzrost ilości skupionych ziemniaków ogółem o 25,1% i w porównaniu z 2010 r. o 58,3% (w kraju odnotowano spadek o 5,2% w odniesieniu do poprzedniego roku, natomiast w stosunku do 2010 r. wzrost o 33,8%). Znacznie wzrósł w ciągu roku udział ziemniaków jadalnych w ziemniakach skupionych ogółem (z 13,7% do 47,1%).

W omawianym roku skupiono 280,0 tys. ton żywca rzeźnego (w przeliczeniu na mięso, łącznie z tłuszczami) w wadze poubojowej cieplej (wbc), co stanowiło 6,9% skupu ogólnokrajowego. W porównaniu do 2014 r. wielkość skupu wzrosła o 9,6%.

W 2015 r. skupiono 397,5 tys. ton żywca rzeźnego w wadze żywej, tj. o 10,2% więcej niż przed rokiem i o 26,1% więcej niż w 2010 r. W skali kraju zaobserwowano wzrost o 7,0% w odniesieniu do 2014 r. i o 30,3% w stosunku do stanu sprzed pięciu lat.

W ciągu ostatniego roku skupiono 119,0 tys. ton żywca wieprzowego, tj. o 11,7% więcej niż w roku poprzednim i o 23,1% niż pięć lat wcześniej. Skup żywca wołowego (bez cieląt) ukształtował się na poziomie 41,3 tys. ton i był większy o 40,2% niż przed rokiem i o 67,8% niż w 2010 r. Żywca drobiowego skupiono 236,4 tys. ton (co stanowiło 8,8% ogółu żywca drobiowego skupionego w kraju), czyli o 5,5% więcej niż w roku poprzednim i o 22,3% w porównaniu z 2010 r.

W 2015 r. skup mleka krowiego wyniósł 849,6 mln litrów (co stanowiło 8,0% ogółu mleka skupionego w kraju), tj. więcej o 2,8% niż przed rokiem i o 20,4% niż pięć lat wcześniej (w skali kraju zanotowano wzrost w odniesieniu do poprzedniego roku o 2,3% i w porównaniu z 2010 r. o 20,6%).

▪ CENY PRODUKTÓW ROLNYCH W SKUPIE I NA TARGOWISKACH

W 2015 r., w odniesieniu do roku poprzedniego, odnotowano wzrost cen żyta i owsa na targowiskach oraz ziemniaków jadalnych i żywca rzeźnego wołowego w skupie. Natomiast niższe były ceny zbóż w skupie oraz pszenicy, jęczmienia i ziemniaków jadalnych na targowiskach, żywca rzeźnego wieprzowego i drobiowego oraz mleka w skupie.

Średnia cena skupu pszenicy w województwie w 2015 r. wyniosła 68,31 zł za 1 dt (w kraju – 66,83 zł) i była o 2,1% niższa niż przed rokiem, a w porównaniu z 2010 r. wyższa o 11,7%. Utrzymała się tendencja

Przeciętne roczne ceny skupu obliczono jako iloraz wartości (w cenach bieżących bez VAT) i ilości poszczególnych produktów rolnych.

spadkowa notowana od 2013 r. zarówno w województwie, jak i w kraju. Na targowiskach za 1 dt pszenicy płacono 85,83 zł (w kraju – 75,59 zł), tj. mniej o 4,0% niż w roku poprzednim i o 40,3% więcej niż pięć lat wcześniej.

W 2015 r. cena żyta w skupie ukształtowała się na poziomie 50,88 zł za dt (w kraju – 51,42 zł), tj. o 3,3% niższym w porównaniu z zanotowanym w 2014 r. i o 15,6% wyższym niż w 2010 r. Od 2012 r. zanotowano spadek cen zarówno w kraju, jak i w województwie. W obrocie targowiskowym cena żyta wyniosła 70,56 zł (w Polsce 58,67 zł) i była wyższa od ubiegłorocznej o 11,7%, natomiast w porównaniu do 2010 r. wyższa o 65,5%.

Przeciętne roczne ceny uzyskiwane przez rolników na targowiskach obliczono jako średnie arytmetyczne z przeciętnych cen w poszczególnych miesiącach.

W 2015 r. za ziemniaki jadalne (bez wczesnych) w skupie płacono 65,24 zł za dt (w kraju – 51,15 zł), tj. o 22,2% więcej niż przed rokiem i o 16,0% niż w 2010 r. W obrocie targowiskowym cena ziemniaków jadalnych (bez wczesnych) ukształtowała się na poziomie 99,39 zł za dt (w Polsce – 82,04 zł), tj. o 12,4% niższym w stosunku do zanotowanego w 2014 r. i o 7,5% niższym niż w 2010 r.

W omawianym roku cena skupu żywca wołowego wyniosła 6,03 zł za kg (w kraju – 6,02 zł), tj. zwiększyła się o 4,7% w stosunku do uzyskanej w poprzednim roku i w odniesieniu do 2010 r. była wyższa o 41,0%. Po tendencji spadkowej utrzymującej się w latach 2013–2014, nastąpił wzrost cen zarówno w województwie, jak i w kraju.

Cena żywca wieprzowego w skupie osiągnęła wartość 4,31 zł za kg (w kraju – 4,30 zł), tj. o 11,4% niższą niż w 2014 r. i o 7,4% wyższą w porównaniu z zanotowaną pięć lat wcześniej.

W 2015 r. pogorszyła się relacja cen skupu żywca wieprzowego do cen targowiskowych jęczmienia i to zarówno w porównaniu do roku poprzedniego, jaki i do 2010 r. Ukształtowała się ona na poziomie 5,5 (wobec 6,0 w 2014 r. i 8,0 w 2010 r.). W kraju relacja wyniosła 6,1 (wobec 6,0 w 2014 r. i 6,7 w 2010 r.). W warmińsko-mazurskim pogorszenie relacji notuje się od 2013 r.

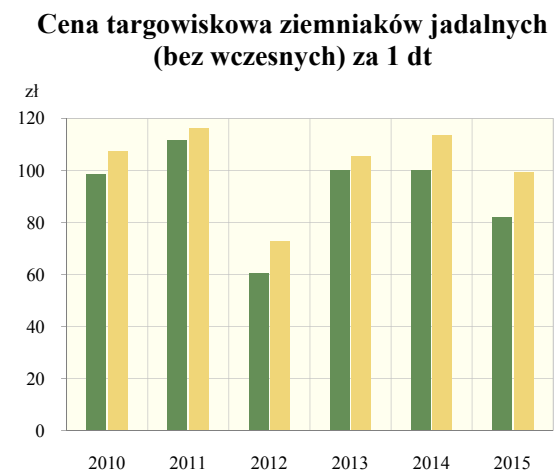
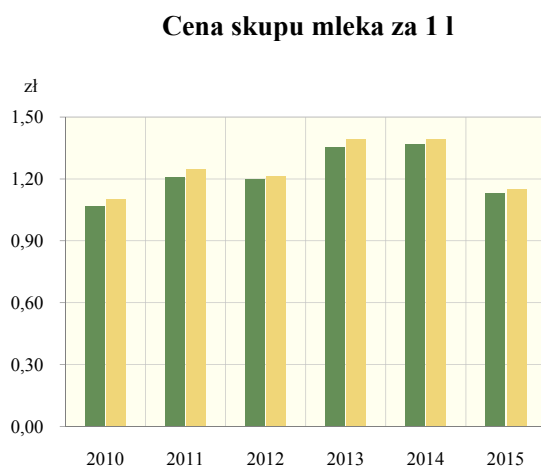
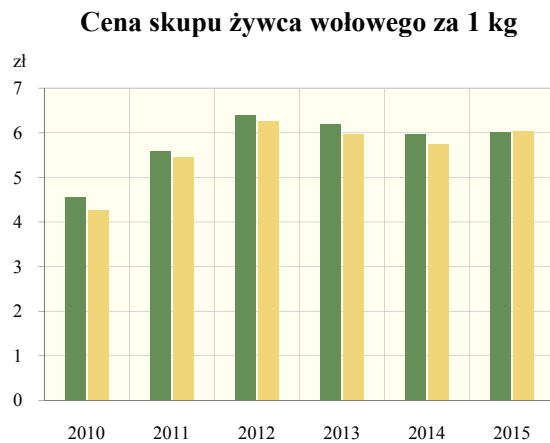
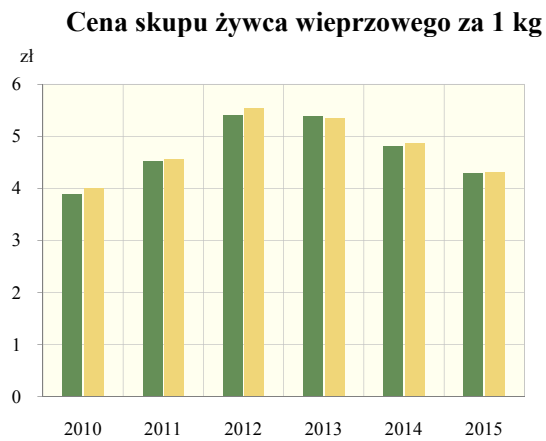
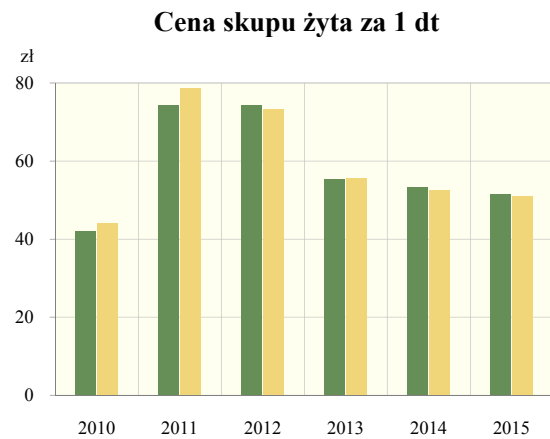
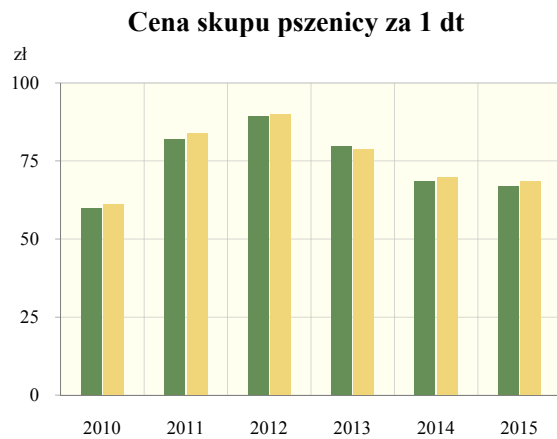
W 2015 r. cena skupu drobiu rzeźnego osiągnęła poziom 5,32 zł za kg (w kraju – 3,94 zł) i była niższa o 0,5% w porównaniu z zanotowaną w poprzednim roku, natomiast o 24,5% wyższa niż w 2010 r.

Za 1 l mleka w omawianym roku płacono 1,15 zł (w kraju – średnio 1,13 zł), tj. mniej o 17,4% niż przed rokiem i o 4,2% więcej niż pięć lat wcześniej. Od 2014 r. zaznacza się tendencja spadkowa cen drobiu w województwie.

▪ GLOBALNA, KOŃCOWA I TOWAROWA PRODUKCJA ROLNICZA

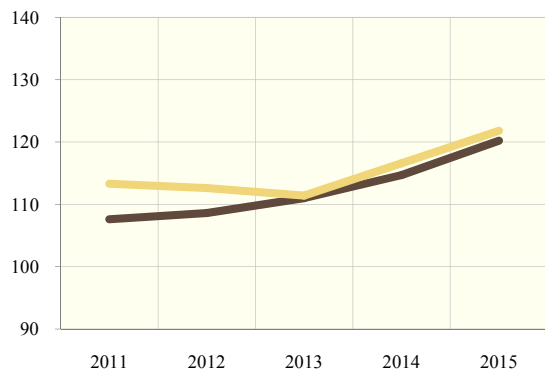
W województwie warmińsko-mazurskim w 2014 r., w odniesieniu do poprzedniego roku, nastąpił wzrost globalnej produkcji rolniczej (w cenach stałych), o czym zadecydowała wyższa wartość produkcji roślinnej, jak i zwierzęcej. W skali roku zanotowano także wzrost produkcji zwierzęcej i roślinnej końcowej oraz towarowej.

Wyk. 44. Ceny produktów rolnych w skupie i na targowiskach

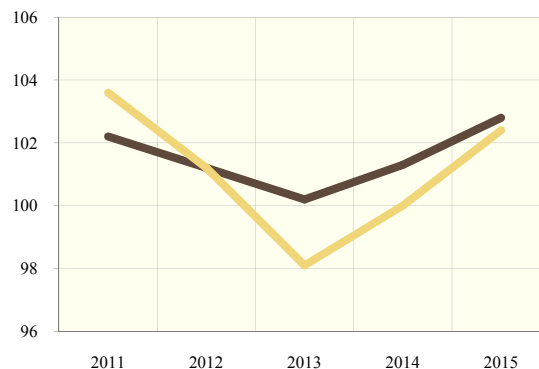

■ Polska
■ woj. warmińsko-mazurskie

Wyk. 45. **Dynamika produkcji sprzedanej przemysłu (ceny stałe) 2010 = 100**

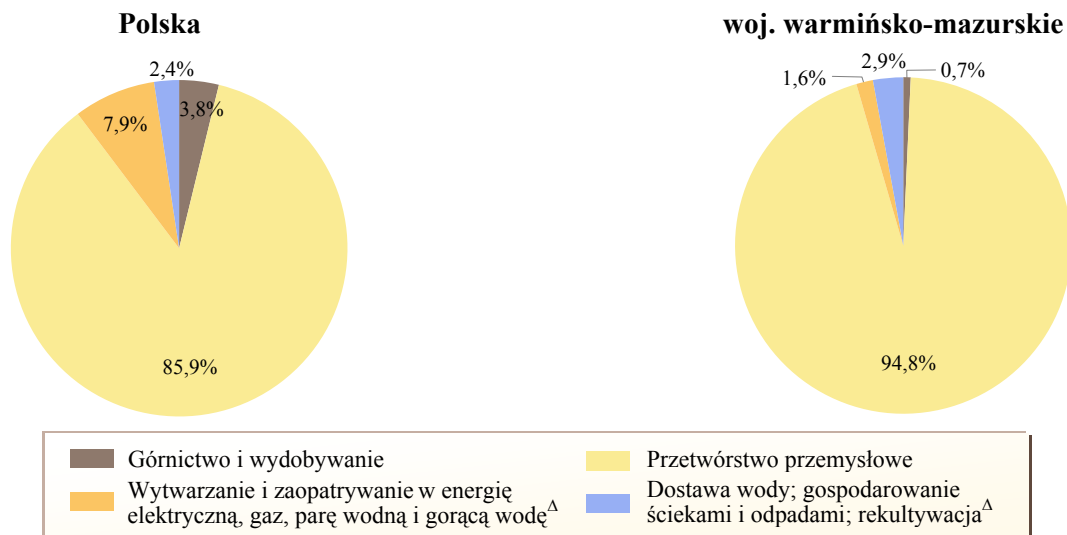

Wyk. 46. **Dynamika przeciętnego zatrudnienia w przemyśle 2010 = 100**

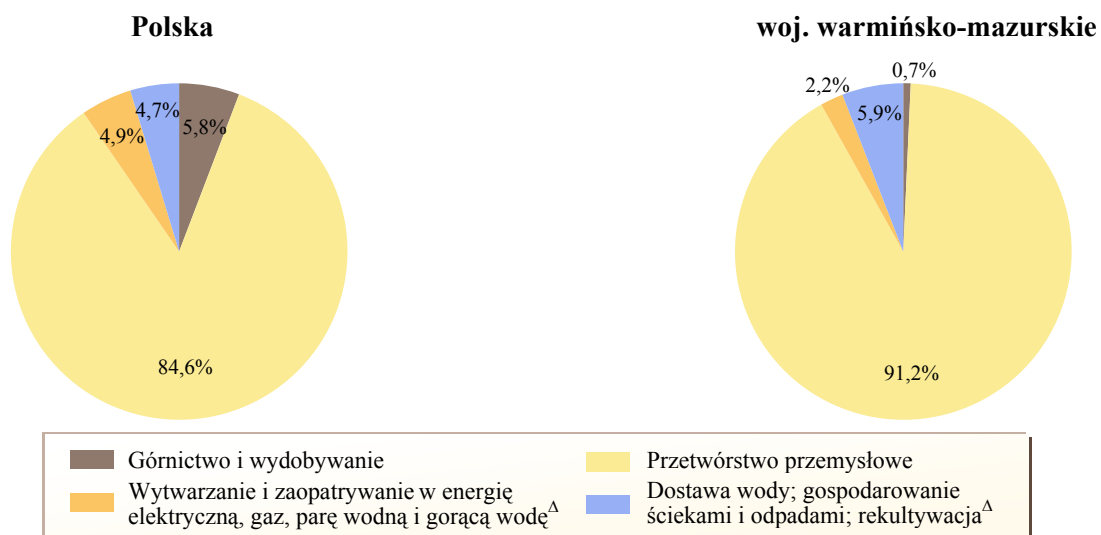

— Polska
— woj. warmińsko-mazurskie

Wyk. 47. **Struktura produkcji sprzedanej przemysłu według sekcji PKD 2007 w 2015 r. (ceny bieżące)**

Wyk. 48. **Struktura przeciętnego zatrudnienia w przemyśle według sekcji PKD 2007 w 2015 r.**

W 2014 r. w porównaniu z rokiem poprzednim zanotowano wzrost produkcji globalnej o 8,5%, o czym zdecydowała przede wszystkim wyższa niż rok wcześniej produkcja zwierzęca (o 11,1%), ale także i roślinna (o 5,1%). W analizowanym roku udział województwa warmińsko-mazurskiego w ogólnokrajowej globalnej produkcji rolniczej wyniósł 5,1% i w przypadku produkcji roślinnej ukształtował się na poziomie 4,1%, a zwierzęcej – 6,2%.

W 2014 r. w strukturze produkcji globalnej przeważała produkcja zwierzęca. Jej udział w produkcji globalnej województwa wyniósł 58,5% (w cenach stałych).

Końcowa produkcja rolnicza stanowi sumę wartości: produkcji towarowej, spożycia naturalnego produktów rolnych pochodzących z własnej produkcji, przyrostu zapasów produktów roślinnych i zwierzęcych oraz przyrostu wartości pogłowia zwierząt gospodarskich (inwentarza żywego – stada podstawowego i obrotowego). Produkcja końcowa, w odróżnieniu od produkcji globalnej, nie obejmuje tych produktów pochodzących z własnej produkcji, które zostały zużyte na cele produkcyjne, np. pasz, materiału siewnego, obornika.

Towarowa produkcja rolnicza stanowi sumę sprzedaży produktów rolnych do skupu i na targowiskach.

W analizowanym roku w towarowej produkcji rolniczej nastąpił wzrost produkcji ogółem (o 6,6%), przy wzroście wartości produkcji zwierzęcej (o 9,3%) i produkcji roślinnej (o 0,4%).

W 2014 r. udział województwa warmińsko-mazurskiego w ogólnokrajowej produkcji końcowej wyniósł 5,1%, a towarowej 5,2%.

Globalna produkcja rolnicza obejmuje:

- **produkcję roślinną**, tj. surowe (nieprzetworzone) produkty pochodzenia roślinnego (zbiory danego roku);
- **produkcję zwierzęcą**, tj. produkcję żywcą rzeźnego oraz surowych (nieprzetworzonych) produktów pochodzenia zwierzęcego i przyrost pogłowia zwierząt gospodarskich (inwentarza żywego – stada podstawowego i obrotowego), do którego zaliczono: bydło, trzodę chlewną, owce, konie i drób.

Z wartości końcowej produkcji rolniczej w województwie warmińsko-mazurskim w 2014 r. 30,5% stanowiła produkcja roślinna, natomiast na produkcję zwierzęcą przypadało 69,5%. Wartość produkcji końcowej w 2014 r., w porównaniu z poprzednim rokiem, była o 9,5% wyższa, wskutek wzrostu o 11,2% produkcji zwierzęcej i produkcji roślinnej o 5,9%.

W produkcji rolniczej (globalnej, końcowej i towarowej) prezentowane dane nie uwzględniają płatności uzupełniających do powierzchni upraw (m.in. chmielu, tytoniu, zbóż, oleistych, strączkowych i roślin przeznaczonych na nasiona oraz na paszę).

Dane prezentujące rolnictwo w województwie warmińsko-mazurskim znajdują się w następujących publikacjach i opracowaniach udostępnionych na stronie internetowej Urzędu:

- „Komunikat o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa warmińsko-mazurskiego” – opracowanie sygnałne dostępne co miesiąc,
- „Biuletyn Statystyczny Województwa Warmińsko-Mazurskiego” – publikacja dostępna co kwartał;
- „Rolnictwo w województwie warmińsko-mazurskim” – publikacja dostępna co 2-3 lata; jak również w Banku Danych Lokalnych.

PRZEMYSŁ

W 2015 r. w województwie warmińsko-mazurskim wystąpił wzrost produkcji sprzedanej przemysłu w porównaniu z rokiem poprzednim. W kolejnych kwartalnych okresach narastających notowano wzrost dynamiki produkcji sprzedanej. W porównaniu z rokiem poprzednim wzrosła wydajność pracy¹, przy jednoczesnym wzroście przeciętnego zatrudnienia w przemyśle.

Produkcja sprzedana przemysłu w 2015 r. w województwie osiągnęła wartość 28 616,9 mln zł (w cenach bieżących) i była o 4,5% (w cenach stałych) wyższa w odniesieniu do zanotowanej w roku poprzednim i o 21,5% wyższa niż w 2010 r. W skali kraju sprzedaż produkcji w stosunku do 2014 r. zwiększyła się o 4,9%. Dynamika produkcji sprzedanej w kolejnych kwartalnych okresach narastających była wyższa w stosunku do analogicznych okresów roku ubiegłego. Po notowanym w I kwartale 2015 r. wzroście produkcji sprzedanej przemysłu

o 4,9% w skali roku, w kolejnych okresach narastających zaobserwowano – w I półroczu wzrost o 5,3%, a w okresie trzech kwartałów o 4,3%. Sprzedaż produkcji przemysłowej województwa stanowiła 2,4% sprzedaży krajowej.

Znaczący udział w ogólnej wartości produkcji sprzedanej przemysłu (w cenach bieżących) w 2015 r. w województwie warmińsko-mazurskim miała produkcja w sekcji przetwórstwo przemysłowe – 27 143,4 mln zł.

Dane o produkcji sprzedanej przemysłu dotyczą działalności przemysłowej i nieprzemysłowej podmiotów gospodarczych zaliczanych do sekcji: „Górnictwo i wydobywanie”, „Przetwórstwo przemysłowe”, „Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych” oraz „Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją” i obejmują:

- *wartość sprzedanych wyrobów gotowych (niezależnie od tego, czy otrzymano za nie należne opłaty), półfabrykatów i części własnej produkcji;*
- *wartość robót i usług świadczonych odpłatnie, tj. zarówno przemysłowych, jak i nieprzemysłowych;*
- *zryczałtowaną odpłatność agenta w przypadku zawarcia umowy na warunkach zlecenia lub pełne przychody agenta w przypadku zawarcia umowy agencyjnej;*
- *wartość produktów w formie rozliczeń w naturze;*
- *produkty przeznaczone na powiększenie wartości własnych środków trwałych.*

¹ Mierzonej wartością produkcji sprzedanej na 1 zatrudnionego.

Tabl. 18. Przemysł

Wyszczególnienie	2010	2014	2015
POLSKA			
Produkcja sprzedana przemysłu (ceny bieżące) w mln zł	945 306,9	1 166 591,0	1 197 028,5
Udział produkcji sprzedanej przetwórstwa przemysłowego w produkcji sprzedanej przemysłu (ceny bieżące) w %	83,0	85,4	85,9
Przeciętne zatrudnienie w przemyśle w tys.	2 442,2	2 472,9	2 510,7
WARMIŃSKO-MAZURSKIE			
Produkcja sprzedana przemysłu (ceny bieżące) w mln zł	21 921,4	27 943,6	28 616,9
Udział produkcji sprzedanej przetwórstwa przemysłowego w produkcji sprzedanej przemysłu (ceny bieżące) w %	94,7	95,0	94,9
Przeciętne zatrudnienie w przemyśle w tys.	77,6	77,6	79,5
m. OLSZTYN			
Produkcja sprzedana przemysłu (ceny bieżące) w mln zł	5 449,4	6 799,8	6 782,6
Udział produkcji sprzedanej przetwórstwa przemysłowego w produkcji sprzedanej przemysłu (ceny bieżące) w %	94,7	95,1	95,4
Przeciętne zatrudnienie w przemyśle w tys.	13,2	11,0	10,7

Wzrost produkcji był wynikiem zwiększenia produkcji sprzedanej (w cenach stałych) przede wszystkim w przetwórstwie przemysłowym (o 4,4%). Udział przetwórstwa przemysłowego w ogólnej wartości produkcji sprzedanej przemysłu w województwie wyniósł 94,9% (w kraju 85,9 %).

W analizowanym okresie wyższy niż w ub. roku poziom produkcji sprzedanej wystąpił w 17 (spośród 22 występujących w województwie) działach przetwórstwa przemysłowego. Wyższa niż przed rokiem była (w cenach stałych) produkcja m.in.: wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny^Δ (wzrost o 10,7%), wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych (o 7,6%), mebli (o 5,9%), wyrobów z metali^Δ (o 4,9%). Produkcja artykułów spożywczych, której udział w przetwórstwie przemysłowym był w województwie największy (stanowił 38,5%) wzrosła o 4,6%. Spadek sprzedaży zanotowano m.in. w poligrafii i reprodukcji zapisanych nośników informacji (o 12,9%), produkcji maszyn i urządzeń^Δ (o 12,6%).

*Dane o wartości **produkcji sprzedanej przemysłu** prezentuje się bez VAT i podatku akcyzowego, natomiast łącznie z wartością dotacji przedmiotowych do wyrobów i usług – w tzw. cenach bazowych.*

Tabl. 19. **Dynamika produkcji sprzedanej przemysłu w województwie warmińsko-mazurskim (ceny stałe)**

Sekcje i działy	2014				2015			
	I-III	I-VI	I-IX	I-XII	I-III	I-VI	I-IX	I-XII
	analogiczny okres roku poprzedniego = 100							
O g ó l e m	106,2	105,4	104,7	104,7	104,9	105,3	104,3	104,5
Górnictwo i wydobywanie	169,8	128,5	114,3	106,2	121,8	122,2	106,1	101,5
Przetwórstwo przemysłowe	106,5	105,5	104,8	104,7	104,9	105,1	104,1	104,4
w tym:								
Produkcja artykułów spożywczych	103,7	104,4	104,3	103,9	105,4	104,5	104,4	104,6
Produkcja wyrobów tekstylnych	127,1	130,2	129,5	128,8	135,7	125,5	119,8	121,8
Produkcja odzieży	114,7	109,3	108,0	110,0	105,8	105,8	102,2	106,9
Produkcja wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny ^Δ	108,7	109,6	112,5	112,3	113,3	113,5	111,6	110,7
Produkcja papieru i wyrobów z papieru	105,0	107,7	109,4	108,7	122,2	123,3	120,8	118,3
Poligrafia i reprodukcja zapisanych nośników informacji	96,7	97,5	98,3	96,2	84,7	85,0	84,7	87,1
Produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych	114,4	107,9	102,7	100,6	94,9	103,1	106,3	107,6
Produkcja metali	108,8	109,3	112,5	106,2	88,9	92,6	92,8	91,3
Produkcja wyrobów z metali ^Δ ..	118,6	115,4	113,5	113,5	108,4	106,9	105,1	104,9
Produkcja urządzeń elektrycznych	102,0	105,7	107,4	106,5	108,3	111,7	109,6	109,3
Produkcja maszyn i urządzeń ^Δ ..	98,7	117,9	108,3	114,4	99,9	97,0	97,7	87,4
Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep ^Δ ..	162,8	150,1	121,7	116,0	83,9	104,8	106,2	112,4
Produkcja pozostałego sprzętu transportowego	87,7	90,3	94,4	97,1	113,6	117,9	116,2	119,6
Produkcja mebli	110,5	110,5	109,6	108,8	107,3	105,8	104,2	105,9
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę^Δ	85,1	90,2	90,7	96,6	98,8	99,7	99,8	98,2
Dostawa wody, gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja^Δ	107,5	109,0	107,8	110,1	109,6	111,8	112,7	110,1

Wzrostowi produkcji sprzedanej przemysłu w województwie warmińsko-mazurskim towarzyszył wzrost przeciętnego zatrudnienia (o 2,4%, w kraju o 1,5%). Przeciętne zatrudnienie w województwie w stosunku do 2010 r. wzrosło o 2,4% (w kraju wzrost o 2,8%).

W 2015 r. przeciętne zatrudnienie w przemyśle w województwie ukształtowało się na poziomie 79,5 tys. osób i stanowiło 3,2% przeciętnego zatrudnienia przemysłu krajowego. W stosunku do roku poprzedniego wzrost zatrudnienia odnotowano w dostawie wody, gospodarowaniu ściekami i odpadami; rekultywacji^Δ – o 3,0% oraz przetwórstwie przemysłowym – o 2,6%. Spadek wystąpił w górnictwie i wydobywaniu – o 3,7% i wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę^Δ – o 3,3%.

Wydajność pracy w przemyśle w 2015 r. w województwie warmińsko-mazurskim wyniosła 360,1 tys. zł (w cenach bieżących) i była o 2,0% wyższa (w cenach stałych) niż przed rokiem (w kraju wzrost o 3,3%).

Dane prezentujące produkcję sprzedaną przemysłu w województwie warmińsko-mazurskim znajdują się w następujących publikacjach i opracowaniach udostępnionych na stronie internetowej Urzędu:

- „Komunikat o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa warmińsko-mazurskiego” – opracowanie sygnałne dostępne co miesiąc,
 - „Biuletyn Statystyczny Województwa Warmińsko-Mazurskiego” – publikacja dostępna co kwartał; jak również w Banku Danych Lokalnych.
-

BUDOWNICTWO

W 2015 r. w województwie warmińsko-mazurskim produkcja sprzedana budownictwa spadła w stosunku do roku poprzedniego. Większa niż przed rokiem była natomiast wartość sprzedaży produkcji budowlano-montażowej. W omawianym okresie wystąpił wzrost wydajności pracy¹ w budownictwie, przy jednoczesnym spadku przeciętnego zatrudnienia.

W 2015 r. w województwie warmińsko-mazurskim produkcja sprzedana budownictwa (w cenach bieżących) ukształtowała się na poziomie 3 430,8 mln zł i zmniejszyła się w porównaniu z rokiem poprzednim o 0,5% (w skali kraju wzrost odpowiednio o 1,3%). Produkcja sprzedana budownictwa w województwie stanowiła 1,9% sprzedaży krajowej w tej sekcji.

Dane o produkcji sprzedanej budownictwa dotyczą działalności budowlanej i niebudowlanej podmiotów gospodarczych zaliczanych do sekcji „Budownictwo”. Dane te obejmują:

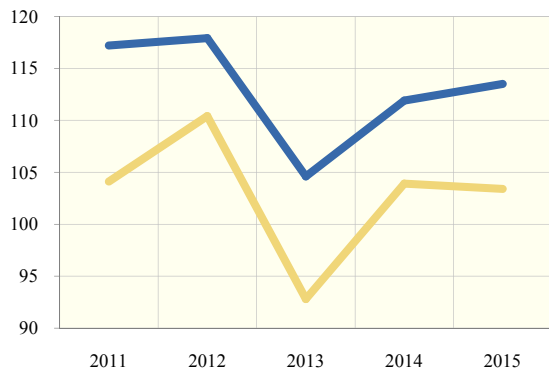
- wartość sprzedanych wyrobów, półfabrykatów i części własnej produkcji (niezależnie od tego czy otrzymano za nie należne opłaty);
- wartość robót i usług świadczonych odpłatnie, tj. przemysłowych, budowlanych, jak i innych niż przemysłowe i budowlane;
- zryczałtowaną odpłatność agenta w przypadku zawarcia umowy na warunkach zlecenia lub pełne przychody agenta w przypadku zawarcia umowy agencyjnej;
- wartość produktów w formie rozliczeń w naturze;
- produkty przeznaczone na powiększenie wartości własnych środków trwałych.

Tabl. 20. **Budownictwo**

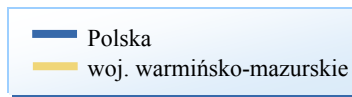
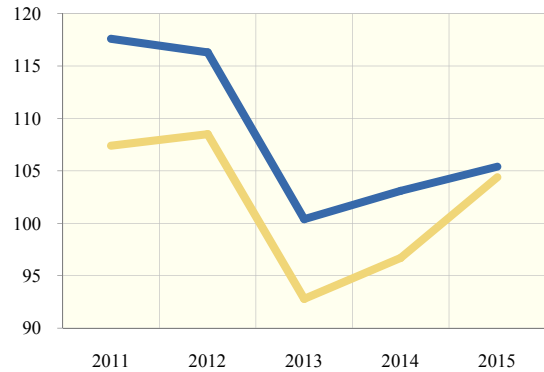
Wyszczególnienie	2010	2014	2015
POLSKA			
Produkcja sprzedana budownictwa (ceny bieżące) w mln zł	160 403,9	179 569,5	181 990,4
Udział produkcji budowlano-montażowej w produkcji sprzedanej budownictwa (ceny bieżące) w %	51,5	47,4	47,8
Przeciętne zatrudnienie w budownictwie w tys.	442,8	409,9	386,0
WARMIŃSKO-MAZURSKIE			
Produkcja sprzedana budownictwa (ceny bieżące) w mln zł	3 317,4	3 446,7	3 430,8
Udział produkcji budowlano-montażowej w produkcji sprzedanej budownictwa (ceny bieżące) w %	66,0	61,3	66,6
Przeciętne zatrudnienie w budownictwie w tys.	14,1	12,0	11,0
m. OLSZTYN			
Produkcja sprzedana budownictwa (ceny bieżące) w mln zł	1 100,8	1 125,3	925,1
Udział produkcji budowlano-montażowej w produkcji sprzedanej budownictwa (ceny bieżące) w %	57,5	52,0	59,8
Przeciętne zatrudnienie w budownictwie w tys.	4,5	2,8	2,1

¹ Mierzonej wartością produkcji sprzedanej na 1 zatrudnionego.

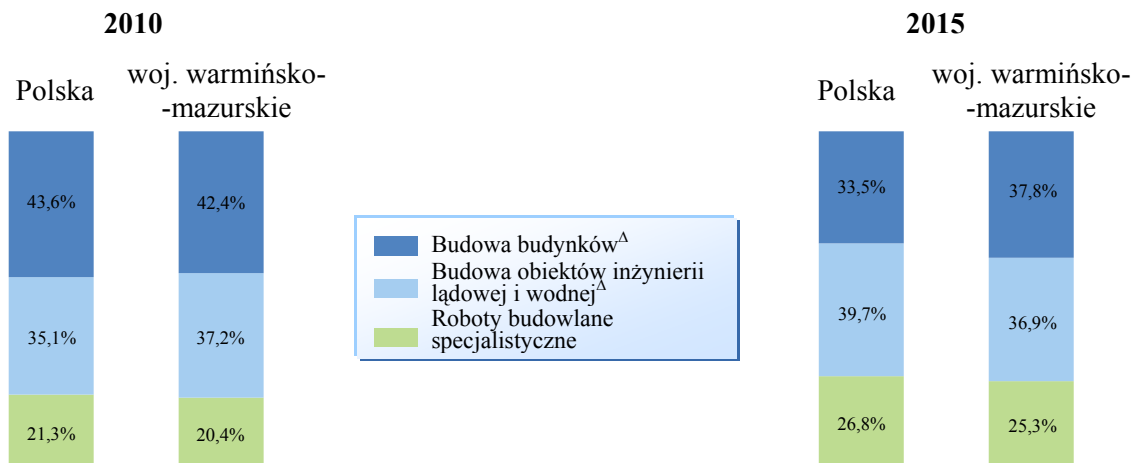
Wyk. 49. **Dynamika produkcji sprzedanej budownictwa (ceny bieżące)**
2010 = 100

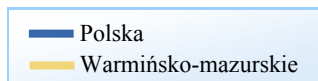
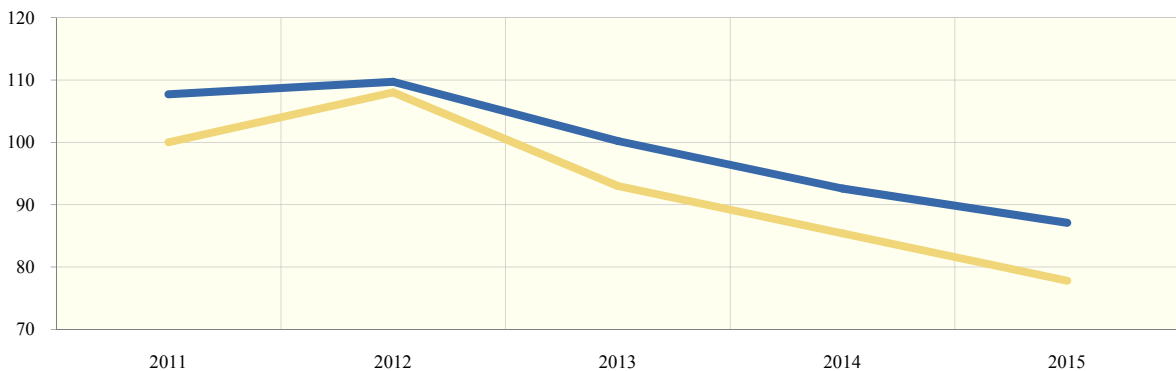
Wyk. 50. **Dynamika produkcji budowlano-montażowej (ceny bieżące)**
2010 = 100

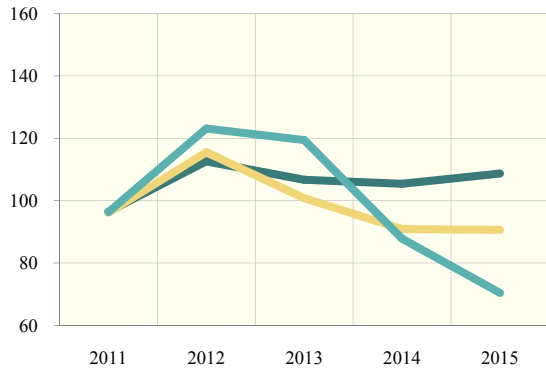
Wyk. 51. **Struktura produkcji budowlano-montażowej według działów PKD (ceny bieżące)**

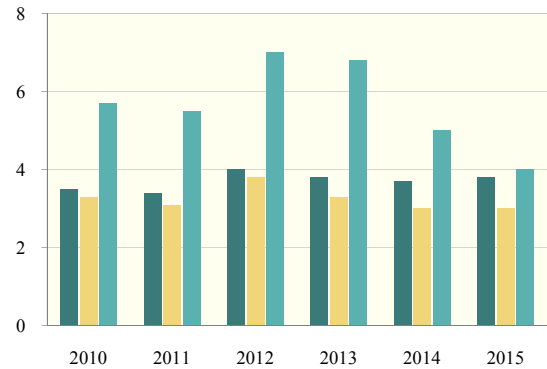
Wyk. 52. **Dynamika przeciętnego zatrudnienia w budownictwie**
2010 = 100

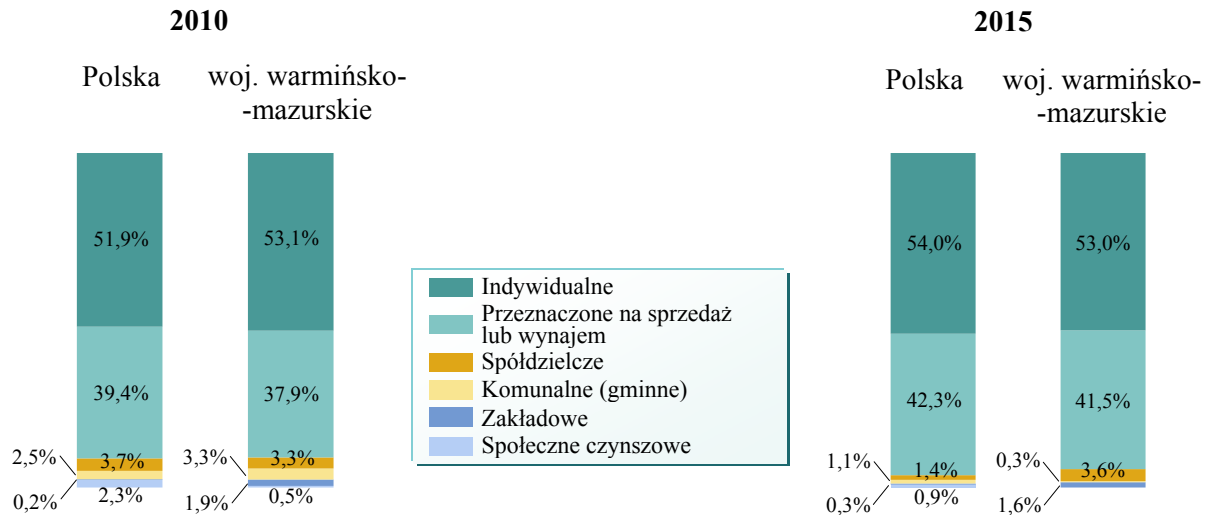
Wyk. 53. **Dynamika liczby mieszkań oddanych do użytkowania**
2010 = 100

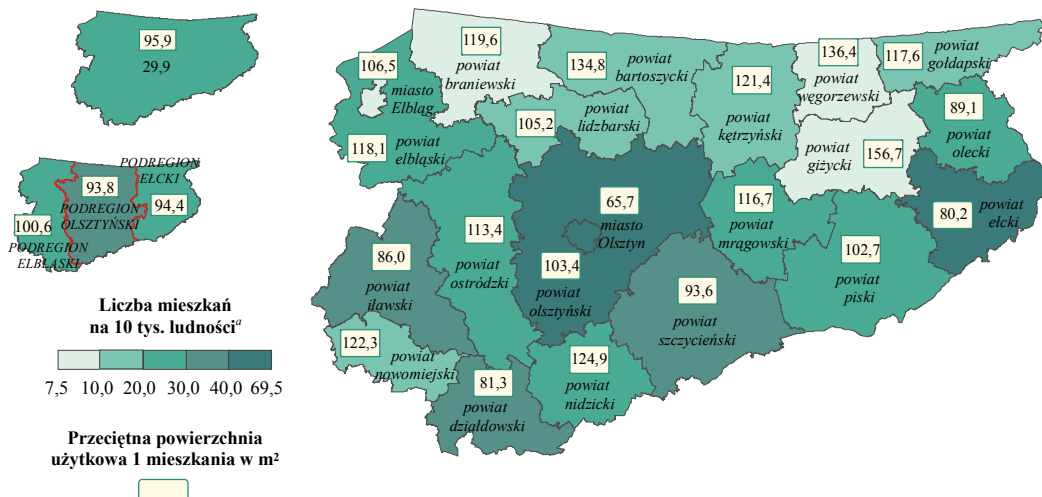
Wyk. 54. **Mieszkania oddane do użytkowania na 1 000 ludności**

Wyk. 55. **Struktura liczby mieszkań oddanych do użytkowania według form budownictwa**

Wyk. 56. **Mieszkania oddane do użytkowania w województwie warmińsko-mazurskim według podregionów i powiatów w 2015 r.**

W województwie produkcja budowlano-montażowa w analizowanym okresie wyniosła 2 283,5 mln zł (66,6% ogólnej wartości produkcji sprzedanej budownictwa) i zwiększyła się w stosunku do roku poprzedniego o 8,0% (w kraju wzrost o 2,3%). Produkcja budowlano-montażowa zrealizowana w województwie stanowiła 2,6% produkcji krajowej.

Tabl. 21. **Dynamika produkcji budowlano-montażowej w województwie warmińsko-mazurskim (ceny bieżące)**

Działy	2014				2015			
	I-III	I-VI	I-IX	I-XII	I-III	I-VI	I-IX	I-XII
	analogiczny okres roku poprzedniego = 100							
O g ó ł e m	120,6	104,4	107,5	104,1	110,2	129,0	112,9	108,0
Budowa budynków ^Δ	142,8	107,3	111,6	110,5	96,1	101,5	96,1	92,6
Budowa obiektów inżynierii lądowej i wodnej ^Δ	94,0	83,2	96,9	90,9	120,8	189,8	139,4	132,1
Roboty budowlane specjali- styczne	115,6	126,4	113,8	112,2	130,9	125,9	114,6	106,2

Pod względem wielkości sprzedaży produkcji budowlano-montażowej podmioty, których podstawowym rodzajem działalności jest wznoszenie budynków stanowiły 37,8% sprzedaży produkcji budowlano-montażowej województwa w 2015 r., a ich produkcja w analizowanym okresie była o 7,4% niższa niż rok wcześniej. W podmiotach, których podstawowym rodzajem działalności jest budowa obiektów inżynierii lądowej i wodnej (udział 36,9%) produkcja wzrosła o 32,1%, a w przedsiębiorstwach wykonujących głównie roboty budowlane specjalistyczne (udział 25,3%) o 6,2%.

W 2015 r. wzrostowi produkcji sprzedanej budownictwa towarzyszyło zmniejszenie przeciętnego zatrudnienia w tej sekcji (o 8,9% i o 5,8% w skali kraju).

Wydajność pracy w budownictwie w 2015 r. w województwie ukształtowała się na poziomie 313,1 tys. zł (w cenach bieżących), co oznacza wzrost o 9,3% w stosunku do roku poprzedniego.

Dane prezentujące produkcję sprzedaną budownictwa w województwie warmińsko-mazurskim znajdują się w następujących publikacjach i opracowaniach udostępnionych na stronie internetowej Urzędu:

- „Komunikat o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa warmińsko-mazurskiego” – opracowanie sygnalne dostępne co miesiąc,
- „Biuletyn Statystyczny Województwa Warmińsko-Mazurskiego” – publikacja dostępna co kwartał; jak również w Banku Danych Lokalnych.

BUDOWNICTWO MIESZKANIOWE

W 2015 r. w województwie warmińsko-mazurskim, w porównaniu z rokiem poprzednim, spadła liczba mieszkań oddanych do użytkowania. Wzrosła natomiast liczba mieszkań, na realizację których wydano pozwolenia lub dokonano zgłoszenia z projektem budowlanym oraz liczba mieszkań, których budowę rozpoczęto. Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania oddanego do użytkowania utrzymała się na poziomie roku poprzedniego.

W 2015 r. w województwie oddano do użytkowania 4 310 mieszkań, tj. o 0,3% mniej niż przed rokiem (o 9,4% mniej niż w 2010 r.). W kraju notowano wzrost o 3,2% (wzrost o 8,7% w porównaniu z 2010 r.). Mieszkania oddane do użytkowania na terenie województwa stanowiły 2,9% efektów krajowych (w 2014 r. – 3,0%, w 2010 r. – 3,5%).

*Informacje o **mieszkaniach oddanych do użytkowania** dotyczą mieszkań w budynkach nowo wybudowanych i rozbudowanych (w części stanowiącej rozbudowę) oraz uzyskanych w wyniku przebudowy pomieszczeń niemieszkalnych. Podziału na mieszkania w budynkach spółdzielni mieszkaniowych, indywidualnych (tj. realizowanych przez osoby fizyczne, fundacje, kościoły i związki wyznaniowe) oraz realizowanych z przeznaczeniem na sprzedaż lub wynajem dokonano na podstawie sposobu finansowania budowy lub przeznaczenia mieszkań.*

Tabl. 22. **Budownictwo mieszkaniowe**

Wyszczególnienie	2010	2014	2015
POLSKA			
Mieszkania oddane do użytkowania na 1 000 ludności	3,5	3,7	3,8
Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania oddanego do użytkowania w m ²	106,1	100,9	99,8
Mieszkania, na budowę których wydano pozwolenia lub dokonano zgłoszenia z projektem budowlanym na 1 000 ludności	4,5	4,1	4,9
Mieszkania, których budowę rozpoczęto na 1 000 ludności .	4,1	3,8	4,4
WARMIŃSKO-MAZURSKIE			
Mieszkania oddane do użytkowania na 1 000 ludności	3,3	3,0	3,0
Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania oddanego do użytkowania w m ²	96,2	95,9	95,9
Mieszkania, na budowę których wydano pozwolenia lub dokonano zgłoszenia z projektem budowlanym na 1 000 ludności	4,3	3,0	4,6
Mieszkania, których budowę rozpoczęto na 1 000 ludności .	2,8	2,6	3,0
m. OLSZTYN			
Mieszkania oddane do użytkowania na 1 000 ludności	5,7	5,0	4,0
Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania oddanego do użytkowania w m ²	65,9	61,9	65,7
Mieszkania, na budowę których wydano pozwolenia lub dokonano zgłoszenia z projektem budowlanym na 1 000 ludności	8,2	2,0	5,1
Mieszkania, których budowę rozpoczęto na 1 000 ludności .	3,8	3,7	3,2

W 2015 r. spadek liczby oddanych mieszkań w województwie warmińsko-mazurskim odnotowano w budownictwie: komunalnym (o 89,8%, przy udziale 0,3%) oraz indywidualnym (o 2,5%, przy udziale 53,0%). W pozostałych formach budownictwa oddano więcej mieszkań niż w 2014 r. W budownictwie spółdzielczym ponad 4-krotnie więcej (przy udziale 3,6%), zakładowym o 56,8% (przy udziale 1,6%) i przeznaczonym na sprzedaż lub wynajem o 0,3% (przy udziale 41,5%). Najwięcej mieszkań do użytkowania oddano w powiecie olsztyńskim (856) i Olsztynie (700), najmniej natomiast w powiatach węgorzewskim (23) i braniewskim (32). Mieszkania oddane w Olsztynie stanowiły 16,2% mieszkań oddanych w województwie.

Tabl. 23. **Mieszkania oddane do użytkowania w województwie warmińsko-mazurskim**

Formy budownictwa	2014				2015			
	w liczbach bezwzględnych	w odsetkach	2013 = 100	przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w m ²	w liczbach bezwzględnych	w odsetkach	2014 = 100	przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w m ²
O g ó ł e m	4 325	100,0	90,2	95,9	4 310	100,0	99,7	95,9
Indywidualne	2 344	54,2	87,2	131,0	2 286	53,0	97,5	132,6
Przeznaczone na sprzedaż lub wynajem	1 784	41,2	93,5	55,1	1 790	41,5	100,3	54,5
Spółdzielcze	37	0,9	66,1	41,4	156	3,6	4,2-krotnie	47,8
Komunalne (gminne)	88	2,0	81,5	41,0	9	0,3	10,2	26,2
Zakładowe	44	1,0	118,9	68,7	69	1,6	156,8	73,5
Spółeczne czynszowe	28	0,7	x	41,6	-	-	x	-

Powierzchnia użytkowa mieszkania jest to łączna powierzchnia pokoi, kuchni, przedpokoi, łazienek i wszystkich innych pomieszczeń wchodzących w skład mieszkania.

Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania oddanego do użytkowania w województwie warmińsko-mazurskim w 2015 r. wyniosła 95,9 m² (w kraju – 99,8 m²) i pozostała bez zmian w stosunku do roku poprzedniego (w kraju spadła o 1,1 m²). W porównaniu z 2010 r. uległa ona zmniejszeniu o 0,3 m² (w kraju zmniejszyła się o 6,3 m²).

Mieszkania o największej średniej powierzchni użytkowej zostały wybudowane w budownictwie indywidualnym (przeciętna powierzchnia użytkowa – 132,6 m²), a najmniejsze – w budownictwie komunalnym (26,2 m²).

W województwie warmińsko-mazurskim w 2015 r. największe mieszkania oddano w powiatach: giżyckim (przeciętna powierzchnia użytkowa – 156,7 m²), węgorzewskim (136,4 m²), bartoszyckim (134,8,0 m²), a najmniejsze – w Olsztynie (65,7 m²).

Liczba mieszkań, na budowę których wydano pozwolenia lub dokonano zgłoszenia z projektem budowlanym wyniosła 6 706, tj. więcej o 56,9% niż rok wcześniej i o 8,3% niż w 2010 r. (w skali

kraju nastąpił wzrost o 20,5% w stosunku do roku poprzedniego i o 7,9% w odniesieniu do 2010 r.). Mieszkania, na budowę których wydano pozwolenia lub dokonano zgłoszenia w województwie stanowiły 3,6% ogółu mieszkań, na budowę których wydano pozwolenia lub dokonano zgłoszenia na terenie kraju (w 2014 r. – 2,7%, w 2010 r. – 3,5%).

W województwie warmińsko-mazurskim w 2015 r. z ogólnej liczby pozwoleń wydanych lub zgłoszeń dokonanych, najwięcej dotyczyło inwestorów budujących mieszkania z przeznaczeniem na sprzedaż lub wynajem (57,0% ogółu) oraz inwestorów indywidualnych (39,0%). Liczba mieszkań, na budowę których uzyskali pozwolenia lub dokonali zgłoszenia deweloperzy zwiększyła się w skali roku o 105,7%, natomiast inwestorzy indywidualni o 12,7%. Wzrost liczby mieszkań, na budowę których wydano pozwolenia lub zgłoszono z projektem budowlanym odnotowano również w budownictwie komunalnym (ponad 13-krotnie) i spółdzielczym (ponad 6-krotnie). W stosunku do 2014 r. mniej pozwoleń na budowę mieszkań lub dokonania zgłoszenia odnotowano tylko w budownictwie zakładowym (spadek o 36,2%).

Tabl. 24. **Mieszkania, na realizację których wydano pozwolenia lub dokonano zgłoszenia z projektem budowlanym w województwie warmińsko-mazurskim**

Formy budownictwa	2014			2015		
	w liczbach bezwzględnych	w odsetkach	2013 = = 100	w liczbach bezwzględnych	w odsetkach	2014 = = 100
O g ó ł e m	4 273	100,0	114,2	6 706	100,0	156,9
Indywidualne	2 323	54,4	99,4	2 618	39,0	112,7
Przeznaczone na sprzedaż lub wynajem	1 858	43,5	142,0	3 821	57,0	205,7
Spółdzielcze	12	0,3	33,3	77	1,1	6,4-krotnie
Komunalne (gminne)	11	0,3	19,3	146	2,2	13,3-krotnie
Zakładowe	69	1,6	13,8-krotnie	44	0,7	63,8

Większą niż przed rokiem liczbę mieszkań, na budowę których wydano pozwolenia lub dokonano zgłoszenia zanotowano w piętnastu powiatach województwa, przy czym najwyższy wzrost nastąpił w powiatach kętrzyńskim (4,9-krotny) i Elblągu (3,2-krotny). W sześciu powiatach województwa wystąpił spadek uzyskanych pozwoleń i dokonanych zgłoszeń. Największy spadek zaobserwowano w powiatach nidzickim (o 58,8%) i lidzbarskim (o 52,3%). Pozwolenia wydane lub zgłoszenia dokonane w Olsztynie stanowiły 13,2% ogółu pozwoleń wydanych na budowę mieszkań lub dokonanych zgłoszeń z projektem budowlanym w województwie.

W 2015 r. rozpoczęto budowę 4 300 mieszkań, tj. o 14,3% więcej niż w 2014 r. (w skali kraju wzrost wyniósł 13,7%). W porównaniu do 2010 r. liczba mieszkań, których budowę rozpoczęto zwiększyła się w województwie o 6,4% (w kraju – o 6,5%). Mieszkania, których budowę rozpoczęto na terenie województwa stanowiły 2,6% rozpoczętych w kraju (w 2014 r. – 2,5%, w 2010 r. – 2,6%).

W regionie w 2015 r. największą liczbę mieszkań, których budowę rozpoczęto zanotowano w budownictwie indywidualnym – 2 289, tj. o 12,8% więcej niż rok wcześniej oraz przeznaczonym na sprzedaż lub wynajem – 1 966, tj. o 20,3% więcej.

W województwie warmińsko-mazurskim w odniesieniu do 2014 r. wzrost liczby mieszkań, których budowę rozpoczęto odnotowano w dziewięciu powiatach, najwyższy – w powiecie iławskim (wzrost 3,6-krotny). Spadek mieszkań rozpoczętych wystąpił w jedenastu powiatach województwa, najwyższy – w powiecie nidzickim (spadek o 56,4%). W powiecie lidzbarskim liczba mieszkań rozpoczętych w 2015 r. była taka sama jak w roku poprzednim. Spośród mieszkań, których budowę rozpoczęto w województwie warmińsko-mazurskim 13,1% stanowiły mieszkania, których budowę rozpoczęto w Olsztynie.

Dane prezentujące budownictwo mieszkaniowe w województwie warmińsko-mazurskim znajdują się w następujących publikacjach i opracowaniach udostępnionych na stronie internetowej Urzędu:

- „Komunikat o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa warmińsko-mazurskiego” – opracowanie sygnalne dostępne co miesiąc,
- „Biuletyn Statystyczny Województwa Warmińsko-Mazurskiego” – publikacja dostępna co kwartał,
- „Budownictwo mieszkaniowe w województwie warmińsko-mazurskim” – opracowanie sygnalne dostępne co roku;

jak również w Banku Danych Lokalnych.

RYNEK WEWNĘTRZNY

W 2015 r. w województwie warmińsko-mazurskim, w odniesieniu do roku poprzedniego, spadła sprzedaż detaliczna oraz wzrosła hurtowa.

Wartość sprzedaży detalicznej (w cenach bieżących) zrealizowanej przez jednostki handlowe i niehandlowe w 2015 r. zmniejszyła się w odniesieniu do poprzedniego roku o 9,2% (w kraju sprzedaż detaliczna ukształtowała się na poziomie o 0,9% wyższym niż w roku poprzednim).

Dane o sprzedaży detalicznej towarów obejmują sprzedaż towarów konsumpcyjnych i niekonsumpcyjnych dokonywaną w punktach sprzedaży detalicznej, placówkach gastronomicznych oraz innych punktach sprzedaży (np. składy, magazyny), w ilościach wskazujących na zakupy dla potrzeb indywidualnych nabywców.

Tabl. 25. **Dynamika sprzedaży detalicznej^a** (ceny bieżące)

Wyszczególnienie	2010	2014	2015
	rok poprzedni = 100		
POLSKA			
O g ó ł e m	105,5	103,3	100,9
w tym:			
Pojazdy samochodowe, motocykle, części	107,9	101,8	108,4
Paliwa stałe, ciekłe i gazowe	113,1	95,9	89,7
Żywność, napoje i wyroby tytoniowe	101,2	104,9	102,3
Pozostała sprzedaż detaliczna			
w niewyspecjalizowanych sklepach	113,6	106,1	109,3
Farmaceutyki, kosmetyki, sprzęt ortopedyczny .	117,2	109,7	106,3
Tekstylia, odzież, obuwie	113,1	111,9	108,2
Meble, RTV, AGD	123,0	101,2	104,3
Prasa, książki, pozostała sprzedaż			
w wyspecjalizowanych sklepach	83,6	104,4	115,9
Pozostałe	95,9	103,3	87,7
WARMIŃSKO-MAZURSKIE			
O g ó ł e m	104,5	105,0	90,8
w tym:			
Pojazdy samochodowe, motocykle, części	98,4	103,5	98,3
Paliwa stałe, ciekłe i gazowe	121,6	101,8	99,9
Żywność, napoje i wyroby tytoniowe	98,9	103,1	93,8
Farmaceutyki, kosmetyki, sprzęt ortopedyczny .	100,6	105,4	83,5
Tekstylia, odzież, obuwie	114,9	118,8	103,7
Meble, RTV, AGD	91,5	114,4	97,8

^a Grupowania przedsiębiorstw dokonano na podstawie Polskiej Klasyfikacji Działalności 2007 (PKD 2007), zaliczając przedsiębiorstwo do określonej kategorii według przeważającego rodzaju działalności, zgodnie z aktualnym w omawianym okresie stanem organizacyjnym. Odnotowane zmiany (wzrost/spadek) wartości sprzedaży detalicznej w poszczególnych grupach rodzajów działalności przedsiębiorstw mogą zatem również wynikać ze zmiany przeważającego rodzaju działalności przedsiębiorstwa oraz zmian organizacyjnych (np. połączenia przedsiębiorstw). Nie ma to wpływu na dynamikę sprzedaży detalicznej ogółem.

Tabl. 25. **Dynamika sprzedaży detalicznej^a (dok.)**

Wyszczególnienie	2010	2014	2015
	rok poprzedni = 100		
WARMIŃSKO-MAZURSKIE (dok.)			
Prasa, książki, pozostała sprzedaż w wyspecjalizowanych sklepach	122,6	120,2	83,9
Pozostałe	107,8	101,1	71,5

^a Patrz notka *a* na str. 84.

W województwie warmińsko-mazurskim w kolejnych kwartalnych okresach narastających 2015 r. notowano spadek dynamiki ogółem sprzedaży detalicznej towarów w skali roku. W odniesieniu do 2014 r. spadek sprzedaży odnotowano m.in. w grupach: „farmaceutyki, kosmetyki, sprzęt ortopedyczny” (o 16,5%), „prasa, książki, pozostała sprzedaż w wyspecjalizowanych sklepach” (o 16,1%). Wzrost sprzedaży uzyskano m.in. w grupie „tekstylia, odzież, obuwie (o 3,7%).

W strukturze sprzedaży detalicznej w 2015 r. największy udział miały przedsiębiorstwa zajmujące się głównie handlem pojazdami samochodowymi, motocyklami, częściami (25,8%), przedsiębiorstwa prowadzące sprzedaż żywności, napojów i wyrobów tytoniowych (24,0%) oraz zgrupowane w kategorii „pozostałe” (18,1%).

Tabl. 26. **Dynamika sprzedaży detalicznej^a w województwie warmińsko-mazurskim (ceny bieżące)**

Wyszczególnienie	2014				2015			
	I-III	I-VI	I-IX	I-XII	I-III	I-VI	I-IX	I-XII
	analogiczny okres roku poprzedniego = 100							
O g ó ł e m	111,0	111,4	109,1	105,0	89,7	86,3	89,1	90,8
w tym:								
Pojazdy samochodowe, motocykle, części	115,8	119,8	113,1	103,5	90,9	86,8	96,6	98,3
Paliwa stałe, ciekłe i gazowe ...	108,5	116,9	111,8	101,8	95,8	91,1	95,2	99,9
Żywność, napoje i wyroby tytoniowe	104,8	106,3	103,9	103,1	95,7	93,1	93,5	93,8
Farmaceutyki, kosmetyki, sprzęt ortopedyczny	111,6	116,3	109,8	105,4	88,3	84,1	88,2	83,5
Tekstylia, odzież, obuwie	117,7	117,7	120,9	118,8	90,1	85,6	97,8	103,7
Meble, RTV, AGD	123,1	119,5	116,3	114,4	102,2	98,0	97,0	97,8
Prasa, książki, pozostała sprzedaż w wyspecjalizowanych sklepach	124,0	119,8	117,3	120,2	83,5	79,2	85,4	83,9
Pozostałe	106,5	100,5	103,3	101,1	76,1	74,2	69,7	71,5

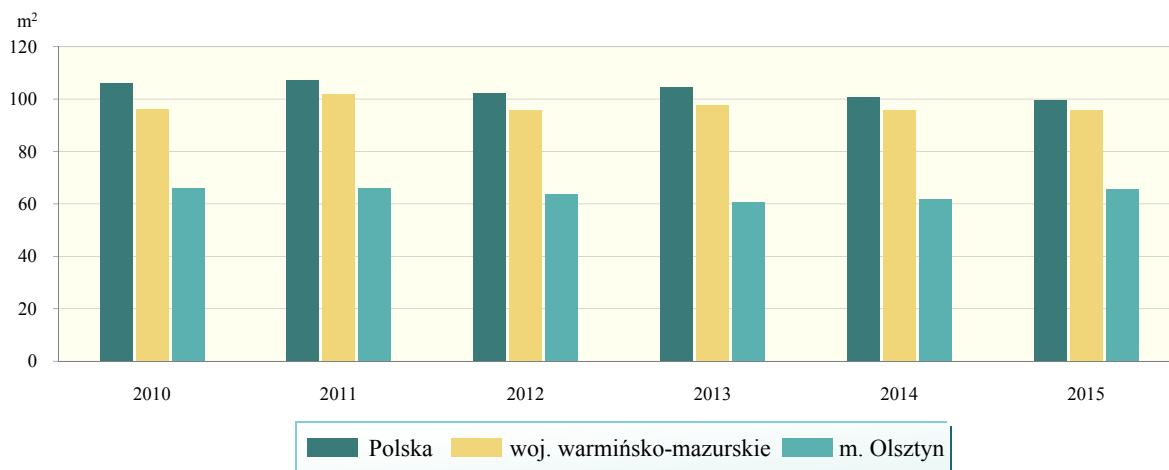
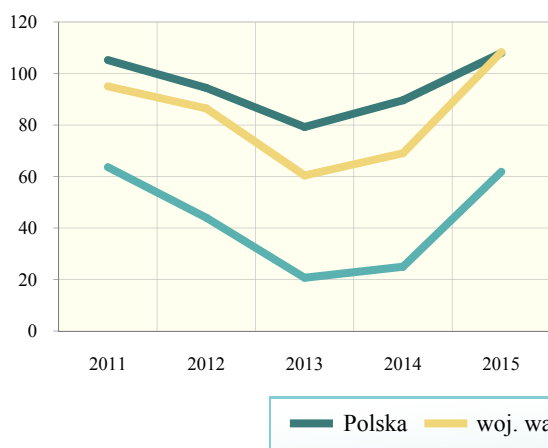
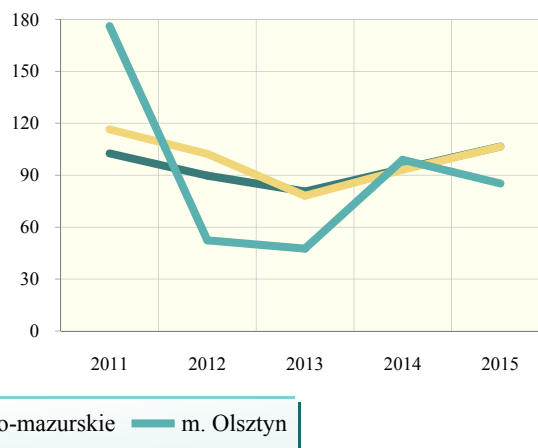
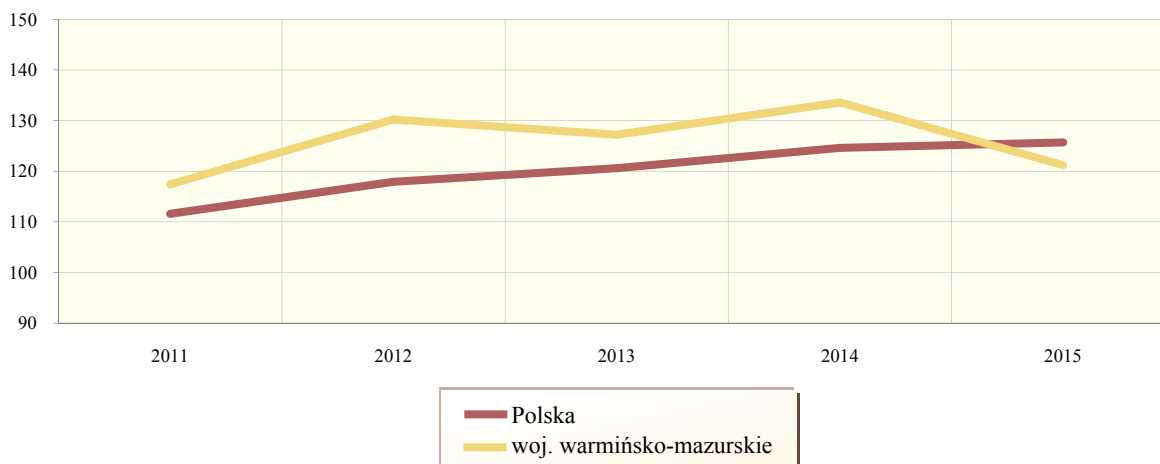
^a Patrz notka *a* do tabl. 25 na str. 84.

W 2015 r. w województwie warmińsko-mazurskim wartość sprzedaży hurtowej towarów (w cenach bieżących) wzrosła o 9,2% w odniesieniu do 2014 r. Sprzedaż hurtowa w jednostkach handlowych była o 10,4% większa od poziomu zanotowanego przed rokiem. W przedsiębiorstwach

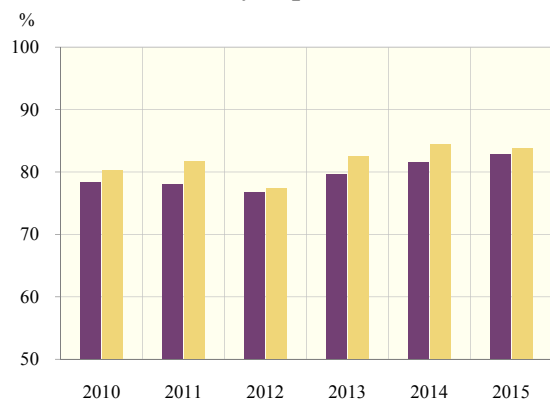
hurtowych sprzedaż spadła natomiast o 0,9%. W kraju sprzedaż hurtowa w jednostkach handlowych w omawianym roku była wyższa o 4,9% niż w 2014 r. (w tym zrealizowana przez jednostki hurtowe odpowiednio o 4,1%). W regionie w skali roku zmniejszyła się wartość sprzedaży hurtowej niewyspecjalizowanej (spadek o 21,5%), półproduktów i odpadów pochodzenia nierolniczego oraz złomu (o 5,4%). Wzrost sprzedaży odnotowano m.in. w sprzedaży hurtowej produktów rolnych i żywych zwierząt (o 28,5%), żywności (o 7,8%).

Dane prezentujące rynek wewnętrzny w województwie warmińsko-mazurskim znajdują się w następujących publikacjach i opracowaniach udostępnionych na stronie internetowej Urzędu:

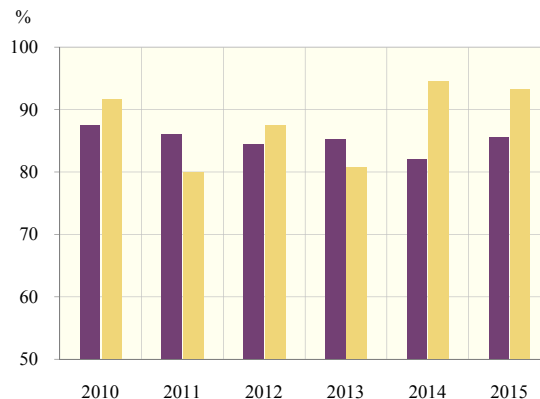
- „Komunikat o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa warmińsko-mazurskiego” – opracowanie sygnalne dostępne co miesiąc,
 - „Biuletyn Statystyczny Województwa Warmińsko-Mazurskiego” – publikacja dostępna co kwartał.
 - „Rynek wewnętrzny w województwie warmińsko-mazurskim w latach 2007–2012” – publikacja dostępna co 5-6 lat.
-

Wyk. 57. **Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania oddanego do użytkowania**Wyk. 58. **Dynamika liczby wydanych pozwoleń lub dokonanych zgłoszeń z projektem budowlanym na realizację mieszkań 2010 = 100**Wyk. 59. **Dynamika liczby mieszkań, których budowę rozpoczęto 2010 = 100**Wyk. 60. **Dynamika sprzedaży detalicznej (ceny bieżące) 2010 = 100**

Wyk. 61. **Udział liczby przedsiębiorstw wykazujących zysk netto w ogólnej liczbie badanych podmiotów**

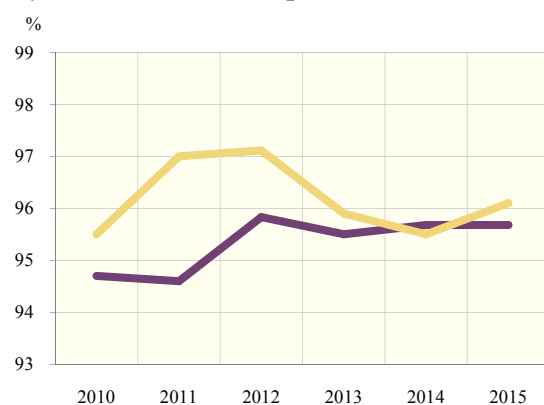

Wyk. 62. **Udział przychodów przedsiębiorstw wykazujących zysk netto w przychodach z całokształtu działalności**

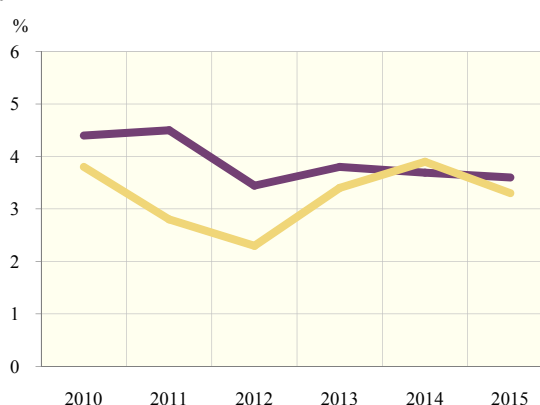

■ Polska
■ woj. warmińsko-mazurskie

Wyk. 63. **Wskaźnik poziomu kosztów**

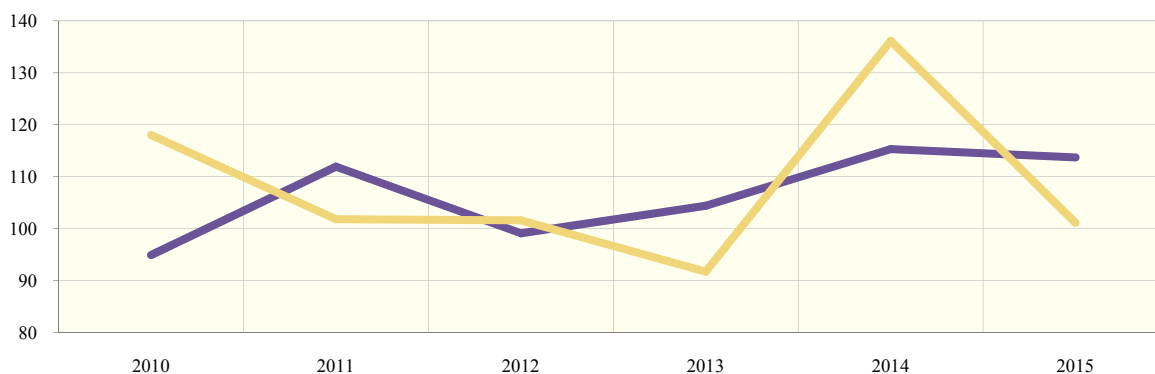

Wyk. 64. **Wskaźnik rentowności obrotu netto**

— Polska
— woj. warmińsko-mazurskie

Wyk. 65. **Dynamika nakładów inwestycyjnych ogółem (ceny bieżące)**
Rok poprzedni = 100

— Polska
— woj. warmińsko-mazurskie

WYNIKI FINANSOWE PRZEDSIĘBIORSTW NIEFINANSOWYCH

W 2015 r. wyniki finansowe uzyskane przez badane przedsiębiorstwa niefinansowe w województwie warmińsko-mazurskim uległy pogorszeniu w porównaniu z rokiem poprzednim, z wyjątkiem wyniku na sprzedaży produktów, towarów i materiałów. Wzrost przychodów z całokształtu działalności był wolniejszy niż kosztów ich uzyskania, co wpłynęło na pogorszenie wskaźnika poziomu kosztów. Mniej korzystne niż przed rokiem były również inne podstawowe wskaźniki ekonomiczno-finansowe.

Wyniki finansowe uzyskane w 2015 r. przez badane przedsiębiorstwa w województwie warmińsko-mazurskim były gorsze w porównaniu z rokiem poprzednim, natomiast lepsze niż w 2010 r. W kraju wyniki finansowe brutto i netto uzyskane w 2015 r. były wyższe od zanotowanych w 2014 r.

*Dane dotyczące **wyników finansowych przedsiębiorstw** prezentuje się w dostosowaniu do nowelizacji ustawy z dnia 29 IX 1994 r. o rachunkowości (tekst jednolity Dz. U. 2013, poz. 330).*

Koszty uzyskania przychodów z całokształtu działalności obejmują:

- *koszt własny sprzedanych produktów, towarów i materiałów związany z podstawową działalnością operacyjną, do którego zaliczono wartość sprzedanych towarów i materiałów oraz koszty ogółem, pomniejszone o koszt wytworzenia świadczeń na własne potrzeby jednostki i skorygowane o zmianę stanu produktów;*
- *pozostałe koszty operacyjne;*
- *koszty finansowe.*

Przychody z całokształtu działalności ukształtowały się na poziomie 34 986,8 mln zł i w odniesieniu do poprzedniego roku były o 5,2% wyższe, natomiast koszty ich uzyskania wyniosły 33 626,9 mln zł i wzrosły o 5,9%. Wzrost przychodów z całokształtu działalności był mniejszy niż kosztów ich uzyskania, co wpłynęło na pogorszenie wskaźnika poziomu kosztów w skali roku z 95,5% do 96,1% (w kraju pozostał na tym samym poziomie – 95,7%). W omawianym okresie pogorszyły się również wyniki finansowe, z wyjątkiem wyniku na sprzedaży produktów, towarów i materiałów. W kraju odnotowano poprawę podstawowych wy-

W 2015 r. zysk netto wykazało 83,8% badanych przedsiębiorstw, wobec 84,4% przed rokiem, a ich udział w przychodach ogółem zmalał z 94,6% w 2014 r. do 93,2%.

Wyniki finansowe:

- *wynik finansowy brutto (zysk lub strata) jest to wynik na działalności gospodarczej, skorygowany o wynik zdarzeń nadzwyczajnych;*
- *obciążenia wyniku finansowego brutto obejmują podatek dochodowy od osób prawnych i fizycznych, a od 2013 r. również inne płatności wynikające z odrębnych przepisów;*
- *wynik finansowy netto (zysk lub strata) otrzymuje się po pomniejszeniu wyniku finansowego brutto o obowiązkowe obciążenia.*

ników finansowych, z wyjątkiem wyniku na pozostałej działalności operacyjnej i na operacjach finansowych.

Przychody netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów w 2015 r. w województwie warmińsko-mazurskim osiągnęły wartość 34 264,1 mln zł (wzrost o 5,2% w stosunku do roku poprzedniego), a koszty ich uzyskania wyniosły 32 680,8 mln zł (wzrost także o 5,2%). Wynik ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów (na poziomie 1 583,3 mln zł) był o 5,3% wyższy niż przed rokiem, przy pogorszeniu wyniku na pozostałej działalności operacyjnej (z 301,8 mln zł w 2014 r. do 166,6 mln zł w 2015 r.) oraz przy zwiększeniu strat na operacjach finansowych (odpowiednio z minus 295,4 mln zł do minus 390,0 mln zł). W rezultacie, wynik finansowy na działalności gospodarczej był o 10,0% niższy od zanotowanego w roku poprzednim (wyniósł 1 359,9 mln zł). Po uwzględnieniu zdarzeń nadzwyczajnych w kwocie minus 8,4 mln zł wynik finansowy brutto osiągnął wartość 1 351,5 mln zł, tj. o 11,3% mniejszą niż w 2014 r. Po odliczeniu obciążeń, wynik finansowy netto ukształtował się na poziomie 1 164,1 mln zł i pogorszył się o 9,5% w stosunku do uzyskanego przed rokiem.

Wskaźniki:

- *wskaźnik poziomu kosztów jest to relacja kosztów uzyskania przychodów z całokształtu działalności do przychodów z całokształtu działalności;*
- *wskaźnik rentowności ze sprzedaży jest to relacja wyniku ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów do przychodów netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów;*
- *wskaźnik rentowności obrotu brutto jest to relacja wyniku finansowego brutto do przychodów z całokształtu działalności;*
- *wskaźnik rentowności obrotu netto jest to relacja wyniku finansowego netto do przychodów z całokształtu działalności;*
- *wskaźnik płynności finansowej I stopnia jest to relacja inwestycji krótkoterminowych do zobowiązań krótkoterminowych;*
- *wskaźnik płynności finansowej II stopnia jest to relacja inwestycji krótkoterminowych i należności krótkoterminowych do zobowiązań krótkoterminowych.*

W badanych przedsiębiorstwach odnotowano pogorszenie podstawowych wskaźników ekonomiczno-finansowych. Pogorszyły się wskaźniki rentowności – obrotu brutto (z 4,6% w roku poprzednim do 3,9% w 2015 r.) i obrotu netto (odpowiednio z 3,9% do 3,3%). Natomiast wskaźnik rentowności ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów pozostał na tym samym poziomie (4,6%). Wskaźnik płynności finansowej I stopnia wzrósł z 23,7% w 2014 r. do 25,0% w 2015 r., natomiast wskaźnik płynności finansowej II stopnia zbliżył się do poziomu uznawanego za optymalny (zmałał z 131,4% w 2014 r. do 105,7% w 2015 r.).

W kraju w 2015 r. w odniesieniu do poprzedniego roku wskaźnik poziomu kosztów, wskaźnik rentowności ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów oraz wskaźnik rentowności obrotu brutto pozostały na tym samym poziomie. Wskaźnik rentowności obrotu netto oraz wskaźnik płynności I i II stopnia nieco zmałał.

Tabl. 27. **Wybrane wskaźniki ekonomiczno-finansowe w badanych przedsiębiorstwach niefinansowych**

Wyszczególnienie	2010	2014	2015
	w %		
POLSKA			
Wskaźnik poziomu kosztów	94,7	95,7	95,7
Wskaźnik rentowności ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów	5,2	4,5	4,5
Wskaźnik rentowności obrotu brutto	5,3	4,3	4,3
Wskaźnik rentowności obrotu netto	4,4	3,7	3,6
Wskaźnik płynności I stopnia	39,7	38,9	38,3
Wskaźnik płynności II stopnia	105,5	102,5	101,0
WARMIŃSKO-MAZURSKIE			
Wskaźnik poziomu kosztów	95,5	95,5	96,1
Wskaźnik rentowności ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów	4,6	4,6	4,6
Wskaźnik rentowności obrotu brutto	4,5	4,6	3,9
Wskaźnik rentowności obrotu netto	3,8	3,9	3,3
Wskaźnik płynności I stopnia	21,5	23,7	25,0
Wskaźnik płynności II stopnia	108,2	131,4	105,7

Dane prezentujące wyniki finansowe przedsiębiorstw niefinansowych w województwie warmińsko-mazurskim znajdują się w następujących publikacjach i opracowaniach udostępnionych na stronie internetowej Urzędu:

- „Komunikat o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa warmińsko-mazurskiego” – opracowanie sygnałne dostępne co miesiąc,
- „Biuletyn Statystyczny Województwa Warmińsko-Mazurskiego” – publikacja dostępna co kwartał; jak również w Banku Danych Lokalnych.

NAKLADY INWESTYCYJNE

W porównaniu do poprzedniego roku w 2015 r. notowano wzrost nakładów inwestycyjnych badanych przedsiębiorstw mających siedzibę na terenie województwa warmińsko-mazurskiego. Wyższa była również wartość kosztorysowa inwestycji rozpoczętych, natomiast liczba nowych inwestycji niższa.

Nakłady inwestycyjne (w cenach bieżących) na nowe obiekty majątkowe oraz ulepszenie istniejących, poniesione w 2015 r. przez badane przedsiębiorstwa mające siedzibę na terenie województwa warmińsko-mazurskiego, wyniosły 1 427,4 mln zł i były wyższe od zrealizowanych rok wcześniej o 1,1%. W kraju w 2015 r. wartość nakładów inwestycyjnych wzrosła o 13,7% w odniesieniu do poziomu zanotowanego w 2014 r.

Nakłady inwestycyjne są to nakłady finansowe lub rzeczowe, których celem jest stworzenie nowych środków trwałych lub ulepszenie (przebudowa, rozbudowa, rekonstrukcja lub modernizacja) istniejących obiektów majątku trwałego, a także nakłady na tzw. pierwsze wyposażenie inwestycji. Nakłady inwestycyjne dzielą się na nakłady na środki trwałe oraz pozostałe nakłady.

Tabl. 28. **Nakłady inwestycyjne (ceny bieżące)**

Wyszczególnienie	2010	2014	2015
POLSKA			
O g ó ł e m w mln zł	89 236,8	119 982,2	136 474,6
w tym – w % – nakłady na:			
Budynki i budowle	42,1	40,8	39,3
Zakupy	56,8	57,9	59,4
maszyn, urządzeń technicznych i narzędzi	45,5	45,9	46,4
środków transportu	11,3	12,0	13,0
WARMIŃSKO-MAZURSKIE			
O g ó ł e m w mln zł	1 093,0	1 411,3	1 427,4
w tym – w % – nakłady na:			
Budynki i budowle	41,0	32,5	35,4
Zakupy	58,3	67,1	64,5
maszyn, urządzeń technicznych i narzędzi	49,9	60,0	57,0
środków transportu	8,4	7,2	7,5

W omawianym roku w województwie warmińsko-mazurskim z ogólnej kwoty nakładów inwestycyjnych na budynki i budowle wydatkowano 505,6 mln zł (o 10,2% więcej niż rok wcześniej), na maszyny, urządzenia techniczne i narzędzia – 814,0 mln zł (o 3,8% mniej), a na środki transportu – 106,4 mln zł (o 4,9% więcej). Wartość zakupów inwestycyjnych osiągnęła 920,5 mln zł i w porównaniu z rokiem poprzednim zmniejszyła się o 2,9%, a udział tych zakupów w nakładach ogółem zmniejszył się w skali roku o 2,6 p. proc.

W porównaniu z 2014 r. odnotowano wzrost nakładów inwestycyjnych m.in. w handlu; naprawie pojazdów samochodowych oraz informacji i komunikacji. Spadek nakładów miał miejsce m.in. w budownictwie oraz transporcie i gospodarce magazynowej.

Nakłady na środki trwałe są to nakłady na:

- *budynki i budowle (obejmują budynki i lokale oraz obiekty inżynierii lądowej i wodnej), w tym m.in. roboty budowlano-montażowe, dokumentacje projektowo-kosztorysowe;*
- *maszyny, urządzenia techniczne i narzędzia (łącznie z przyrządami, ruchomościami i wyposażeniem);*
- *środki transportu;*
- *inne, tj. melioracje szczegółowe, koszty ponoszone przy nabyciu gruntów i używanych środków trwałych oraz inwentarz żywy (stado podstawowe) i zasadzenia wieloletnie, a ponadto odsetki od kredytów i pożyczek inwestycyjnych za okres realizacji inwestycji (uwzględnione wyłącznie w danych wyrażonych w cenach bieżących), z wyjątkiem odsetek nieuwzględnionych w wartości nakładów na środki trwałe przez podmioty stosujące Międzynarodowe Standardy Rachunkowości (MSR), wprowadzone od 1 I 2005 r.*

Pozostałe nakłady są to nakłady na tzw. pierwsze wyposażenie inwestycji oraz inne koszty związane z realizacją inwestycji. Nakłady te nie zwiększają wartości środków trwałych.

W 2015 r. inwestowały głównie przedsiębiorstwa prowadzące działalność w zakresie przetwórstwa przemysłowego (na które przypadało 75,6% ogółu poniesionych nakładów).

W strukturze nakładów według sekcji w porównaniu z 2014 r. najbardziej zwiększył się udział nakładów poniesionych przez przedsiębiorstwa zajmujące się handlem; naprawą pojazdów samochodowych (o 3,1 p. proc.), natomiast najbardziej zmniejszył się udział nakładów przedsiębiorstw prowadzących działalność w zakresie wytwarzania i zaopatrywania w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (o 2,1 p. proc.).

W 2015 r. inwestorzy z regionu rozpoczęli realizację 529 nowych inwestycji o łącznej wartości kosztorysowej 578,2 mln zł (w roku poprzednim rozpoczęto 548 nowych inwestycji o wartości 479,0 mln zł). Na ulepszenie (tj. przebudowę, rozbudowę, rekonstrukcję lub modernizację) istniejących środków trwałych przypadało 33,6% wartości kosztorysowej wszystkich inwestycji rozpoczętych (rok wcześniej 39,7%). W kraju w omawianym okresie liczba rozpoczętych inwestycji zwiększyła się o 7,6%, a ich wartość kosztorysowa zmniejszyła się o 0,1%.

Dane prezentujące nakłady inwestycyjne w województwie warmińsko-mazurskim znajdują się w następujących publikacjach i opracowaniach udostępnionych na stronie internetowej Urzędu:

- *„Komunikat o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa warmińsko-mazurskiego” – opracowanie sygnałne dostępne co miesiąc,*
- *„Biuletyn Statystyczny Województwa Warmińsko-Mazurskiego” – publikacja dostępna co kwartał; jak również w Banku Danych Lokalnych.*

I. WYBRANE DANE O WOJEWÓDZTWIE WARMIŃSKO-MAZURSKIM
SELECTED DATA ON WARMIŃSKO-MAZURSKIE VOIVODSHIP

Wyszczególnienie	2005	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Specification
Ludność ^a w tys.	1 428,6	1 453,8	1 452,6	1 450,7	1 446,9	1 444,0	1439,7	Population ^a in thous.
Na 1 000 ludności:								Per 1 000 population:
małżeństwa zawarte	5,45	5,76	5,26	5,18	4,53	4,83	4,79	marriages contracted
urodzenia żywe	10,31	10,85	10,15	9,87	9,41	9,66	9,10	live births
zgony	8,67	8,90	8,91	9,24	9,61	9,06	9,61	deaths
przyrost naturalny	1,64	1,95	1,25	0,63	-0,21	0,59	-0,51	natural increase
saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały.	-2,16	-1,86	-2,06	-1,78	-2,55	-2,47	-2,35 ^d	internal and international net migration for permanent residence
Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw ^b w tys.	131,3	134,4	139,8	138,9	136,4	135,2	135,8	Average paid employment in the enterprise sector ^b in thous.
rok poprzedni = 100	x	99,5	104,0	99,3	98,2	99,1	100,4	previous year = 100
Bezrobotni zarejestrowani ^a w tys. .	150,9	105,9	107,3	113,2	115,9	98,1	83,5	Registered unemployed persons ^a in thous.
Stopa bezrobocia rejestrowanego ^a w %	27,2	20,0	20,2	21,3	21,6	18,7*	16,3	Registered unemployment rate ^a in %
Udział bezrobotnych bez prawa do zasiłku w ogólnej liczbie bezrobotnych ^a w %	81,5	79,5	80,3	80,3	83,3	83,3	82,5	Unemployed persons without benefit rights in total number of unemployed persons ^a in %
Bezrobotni na 1 ofertę pracy ^a	411	230	266	159	134	83	67	Unemployed persons per job offer ^a
Współczynnik aktywności zawodowej według BAEL ^c w % .	52,3	53,4	52,2	51,4	52,0	51,1	52,1	Activity rate by LFS ^c in %
Wskaźnik zatrudnienia według BAEL ^c w %	41,6	48,3	47,1	45,8	46,1	46,1	47,2	Employment rate by LFS ^c in %
Stopa bezrobocia według BAEL ^c w %	20,4	9,7	9,7	11,1	11,4	9,8	9,4	Unemployment rate by LFS ^c in %

a Stan w końcu roku. *b* Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. *c* Przeciętne w roku. *d* W przypadku migracji zagranicznych – dane dotyczą 2014 r. * Dane zostały zmienione w stosunku do już opublikowanych.

a As of the end of the year. *b* Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 9 persons. *c* Annual average. *d* In case of the international migration – data for 2014. * Data revised in relation to the data already published.

I. WYBRANE DANE O WOJEWÓDZTWIE WARMIŃSKO-MAZURSKIM (cd.)

SELECTED DATA ON WARMIŃSKO-MAZURSKIE VOIVODSHIP (cont.)

Wyszczególnienie	2005	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Specification
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw ^a w zł	2 006,54	2 739,09	2 848,17	2 978,59	3 049,13	3 212,76	3 345,93	Average monthly gross wages and salaries in the enterprise sector ^a in zł
Przeciętna miesięczna liczba emerytów i rencistów w tys.	297,7	299,7	297,5	296,4	294,0	290,6	291,7	Average monthly number of retirees and pensioners in thous.
rok poprzedni = 100	99,5	98,6	99,3	99,6	99,2	98,9	100,4	previous year = 100
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto wypłacana przez ZUS w zł	1 019,16	1 428,63	1 501,12	1 588,21	1 669,55	1 734,11	1 789,53	Average monthly gross retirement pay and pension paid by ZUS in zł
rok poprzedni = 100	102,8	106,6	105,1	105,8	105,1	103,9	103,2	previous year = 100
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto rolników indywidualnych w zł	756,55	955,05	986,78	1 056,15	1 128,17	1 151,92	1 189,75	Average monthly gross retirement pay and pension for individual farmers in zł
rok poprzedni = 100	101,5	104,7	103,3	107,0	106,8	102,2	103,3	previous year = 100
Wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych (rok poprzedni = 100):								Price indices of consumer goods and services (previous year = 100):
ogółem	102,2	103,1	104,6	104,1	100,9	99,9	99,2	total
żywność i napoje bezalkoholowe	102,2	103,2	106,4	105,0	101,8	98,8	98,6	food and non-alcoholic beverages
odzież i obuwie	94,6	95,6	98,7	97,3	96,9	95,8	93,8	clothing and footwear
mieszkanie	103,5	104,1	105,6	105,1	102,0	100,8	101,0	dwelling
Plony zbóż podstawowych (z mieszankami zbożowymi) z 1 ha w dt	27,8	41,7	35,4	38,3	39,4	41,8	39,7	Yields of basic cereals (with mixed cereals) per 1 ha in dt
Obsada zwierząt gospodarskich na 100 ha użytków rolnych:								Farm animals stock per 100 ha of agricultural land:
bydło ^b	40,8	43,5 ^c	47,6	44,6	44,2	45,9	44,3	cattle ^b
trzoda chlewna	88,2 ^d	66,9 ^c	58,1 ^d	52,7 ^d	51,0 ^d	52,9 ^b	52,8 ^b	pigs

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. ^b Stan w czerwcu. ^c Dane Powszechnego Spisu Rolnego według stanu w dniu 30 VI. ^d Stan w końcu lipca.

^a Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 9 persons. ^b As of June. ^c Data of Agricultural Census as of 30 June. ^d As of the end of July.

I. WYBRANE DANE O WOJEWÓDZTWIE WARMIŃSKO-MAZURSKIM (cd.)
SELECTED DATA ON WARMIŃSKO-MAZURSKIE VOIVODSHIP (cont.)

96

Wyszczególnienie	2005	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Specification
Wskaźnik cen skupu (rok poprzedni = 100):								<i>Price indices of procurement (previous year = 100):</i>
ziarna zbóż (bez siewnego)	81,8	126,5	142,6	105,8	84,4	89,6	98,3	<i>cereal grain (excluding sowing seed)</i>
żywca rzeźnego wołowego (bez cieląt)	117,4	101,4	127,6	114,6	95,6	96,3	104,7	<i>cattle for slaughter (excluding calves)</i>
żywca rzeźnego wieprzowego	91,6	88,1	114,0	121,4	96,5	90,8	88,6	<i>pigs for slaughter</i>
Relacje cen skupu ^a 1 kg żywca wieprzowego do cen targowiskowych:								<i>Procurement price ^a per kg of pigs for slaughter to marketplace prices:</i>
1 kg żyta	14,3	9,4	8,1	6,6	7,8	7,7	6,1	<i>per kg of rye</i>
1 kg jęczmienia	10,3	8,0	6,1	6,8	6,2	6,0	5,5	<i>per kg of barley</i>
Produkcja sprzedana przemysłu ^b (rok poprzedni = 100; ceny stałe) ^c ..	.	115,9	113,3	99,4	98,9	104,7	104,5	<i>Sold production of industry ^b (previous year = 100; constant prices) ^c</i>
Przeciętne zatrudnienie w przemyśle ^b w tys.	77,1	77,6	80,4	78,5	76,1	77,6	79,5	<i>Average paid employment in industry ^b in thous.</i>
rok poprzedni = 100	100,0	103,6	97,6	96,9	102,0	102,4	<i>previous year = 100</i>
Produkcja sprzedana budownictwa ^b (rok poprzedni = 100; ceny bieżące)	98,0	104,1	106,1	84,1	111,9	99,5	<i>Sold production of construction ^b (previous year = 100; current prices)</i>
Produkcja budowlano-montażowa ^b (rok poprzedni = 100; ceny bieżące)	105,0	107,4	101,0	85,5	104,1	108,0	<i>Construction and assembly production ^b (previous year = 100; current prices)</i>
Przeciętne zatrudnienie w budownictwie ^b w tys.	11,2	14,1	14,1	15,2	13,1	12,0	11,0	<i>Average paid employment in construction ^b in thous.</i>
rok poprzedni = 100	99,6	99,8	107,9	86,1	92,1	91,1	<i>previous year = 100</i>

a Ceny bieżące bez VAT. *b* Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. *c* Dla 2010 r. ceny stałe 2005 (średnie ceny bieżące 2005 r.), od 2011 r. ceny stałe 2010 (średnie ceny bieżące 2010 r.).

a Current prices excluding VAT. *b* Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 9 persons. *c* For 2010 constant prices 2005 (average current prices 2005), since 2011 constant prices 2010 (average current prices 2010).

I. WYBRANE DANE O WOJEWÓDZTWIE WARMIŃSKO-MAZURSKIM (dok.)

SELECTED DATA ON WARMIŃSKO-MAZURSKIE VOIVODSHIP (cont.)

Wyszczególnienie	2005	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Specification
Mieszkania oddane do użytkowania	4 451	4 757	4 570	5 496	4 797	4 325	4 310	<i>Dwellings completed</i>
rok poprzedni = 100	107,6	98,0	96,1	120,3	87,3	90,2	99,7	<i>previous year = 100</i>
na 1 000 ludności	3,1	3,3	3,1	3,8	3,3	3,0	3,0	<i>per 1 000 population</i>
przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w m ²	93,8	96,2	101,8	95,9	97,7	95,9	95,9	<i>average usable floor space per dwelling in m²</i>
Sprzedaż detaliczna towarów ^a (rok poprzedni = 100; ceny bieżące)	104,5	117,4	110,9	97,7	105,0	90,8	<i>Retail sale of goods^a (previous year = 100; current prices)</i>
Podmioty gospodarki narodowej ^b	110 087	119 028	117 172	119 913	122 226	123 361	123 876	<i>Entities of the national economy^b</i>
rok poprzedni = 100	101,1	103,7	98,4	102,3	101,9	100,9	100,4	<i>previous year = 100</i>
w tym spółki handlowe	5 080	6 043	6 409	6 820	7 321	7 632	8 133	<i>of which commercial companies</i>
rok poprzedni = 100	102,9	105,1	106,1	106,4	107,3	104,2	106,6	<i>previous year = 100</i>
w tym z udziałem kapitału z zagranicznego	851	945	963	995	1 026	1 039	1 044	<i>of which with foreign capital participation</i>
rok poprzedni = 100	102,7	100,6	101,9	103,3	103,1	101,3	100,5	<i>previous year = 100</i>
Wskaźnik poziomu kosztów w przedsiębiorstwach niefinansowych ^c w %	95,5	97,0	97,1	95,9	95,5	96,1	<i>Cost level indicator in non- financial enterprises^c in %</i>
Wskaźnik rentowności obrotu w przedsiębiorstwach niefinansowych ^c w %:								<i>Turnover profitability rate in non- financial enterprises^c in %:</i>
brutto	4,5	3,1	2,9	4,0	4,6	3,9	<i>gross</i>
netto	3,8	2,8	2,3	3,4	3,9	3,3	<i>net</i>
Nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach ^c w mln zł (ceny bieżące)	1 326,5	1 093,0	1 113,0	1 130,8	1 037,2	1 411,3	1 427,4	<i>Investment outlays in enterprises^c in mln zł (current prices)</i>
rok poprzedni = 100 (ceny bieżące)	118,0	101,8	101,6	91,7	136,1	101,1	<i>previous year = 100 (current prices)</i>

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. *b* W rejestrze REGON; bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie; stan w końcu roku. *c* Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 49 osób.

a Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 9 persons. *b* In the REGON register; excluding persons tending private farms in agriculture; as of at the end of the year. *c* Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 49 persons.

II. WYBRANE DANE O WOJEWÓDZTWIE WARMIŃSKO-MAZURSKIM WEDŁUG MIESIĘCY
SELECTED DATA ON WARMIŃSKO-MAZURSKIE VOIVODSHIP IN MONTHS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
A – 2014													
B – 2015													
Ludność ^{ab} w tys.	A	.	.	1 446,0	.	.	1 445,5	.	.	1 445,0	.	.	1 444,0
Population ^{ab} in thous.	B	1 442,2	1 439,7
Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw ^c w tys.	A	134,4	134,1	134,4	134,8	135,2	135,0	135,0	135,2	135,4	135,7	135,9	135,8
Average paid employment in the enterprise sector ^c in thous.	B	135,0	135,0	135,6	135,5	135,9	136,1	135,6	135,6	136,0	136,7	136,6	137,1
poprzedni miesiąc = 100	A	98,8	99,8	100,2	100,3	100,3	99,9	100,0	97,9	100,1	100,2	100,1	100,0
previous month = 100	B	99,4	100,0	100,5	100,0	100,3	100,1	99,7	100,0	100,3	100,5	99,9	100,0
analogiczny miesiąc poprzedniego roku = 100 ..	A	97,6	97,5	98,1	98,9	99,2	99,2	99,2	99,4	99,5	99,8	99,9	99,9
corresponding month of previous year = 100	B	100,4	100,6	100,9	100,5	100,5	100,8	100,5	100,3	100,5	100,7	100,5	100,9
Bezrobotni zarejestrowani ^a w tys.	A	121,2	120,4	115,7	108,9	102,6	98,7	96,6	95,2	93,9	93,3	94,5	98,1
Registered unemployed persons ^a in thous.	B	103,7	103,3	98,4	92,9	88,5	84,2	82,7	82,1	81,4	80,6	81,2	83,5
Stopa bezrobocia rejestrowanego ^a w %	A	22,4	22,2	21,6	20,5	19,6	19,0	18,6	18,4	18,2	18,1	18,3	18,7
Registered unemployment rate ^a in %	B	19,5	19,5	18,7	17,9	17,2	16,5	16,2	16,1	16,0	15,8	15,9	16,3
Oferty pracy zgłoszone w ciągu miesiąca	A	3 752	5 094	5 753	5 336	5 295	4 043	4 242	3 846	5 268	4 653	2 836	2 359
Job offers declared during a month	B	3 546	4 478	5 440	5 085	5 089	4 758	4 356	4 076	6 302	4 987	3 410	3 558
Bezrobotni na 1 ofertę pracy ^a	A	93	62	51	49	38	40	38	39	36	54	61	83
Registered unemployed persons per job offer ^a	B	55	55	43	39	37	34	36	36	29	34	43	67
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw ^c w zł	A	3 191,33	3 019,00	3 189,92	3 144,37	3 174,17	3 176,14	3 216,34	3 144,62	3 232,57	3 244,07	3 165,47	3 570,89
Average monthly gross wages and salaries in the enterprise sector ^c in zł	B	3 311,89	3 181,63	3 337,83	3 285,52	3 282,84	3 259,45	3 412,37	3 279,06	3 339,80	3 335,83	3 336,15	3 695,85
poprzedni miesiąc = 100	A	95,0	94,6	105,7	98,6	100,9	100,1	101,3	97,8	102,8	100,4	97,6	112,8
previous month = 100	B	92,7	96,1	104,9	98,4	99,9	99,3	104,7	96,1	101,9	99,9	100,0	110,8
analogiczny miesiąc poprzedniego roku = 100 ..	A	104,9	105,1	105,1	104,6	105,1	104,2	104,7	103,5	106,1	105,1	104,4	106,3
corresponding month of previous year = 100	B	103,8	105,4	104,6	104,5	103,4	102,6	106,1	104,3	103,3	102,8	105,4	103,5

a Stan w końcu okresu. *b* Na podstawie bilansu opartego na wynikach Narodowego Spisu Powszechnego 2011. *c* Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.
a As of the end of the period. *b* On the basis of balance based on the results of the National Census 2011. *c* Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 9 persons.

II. WYBRANE DANE O WOJEWÓDZTWIE WARMIŃSKO-MAZURSKIM WEDŁUG MIESIĘCY (cd.)

SELECTED DATA ON WARMIŃSKO-MAZURSKIE VOIVODSHIP IN MONTHS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
A – 2014												
B – 2015												
Wskaźnik cen Price indices of												
towarów i usług konsumpcyjnych ^a : consumer goods and services ^a :												
analogiczny okres poprzedniego roku = 100 A	.	.	100,5	.	.	100,1	.	.	99,8	.	.	99,2
corresponding period of previous year = 100 B	.	.	98,8	.	.	99,3	.	.	99,5	.	.	99,3
skupu ziarna zbóż: procurement of cereal grain:												
poprzedni miesiąc = 100 A	97,4	97,8	101,2	103,4	102,5	94,3	83,4	102,9	100,8	102,8	99,8	103,2
previous month = 100 B	108,6	99,0	95,9	95,9	96,2	100,2	104,9	91,9	101,9	103,6	101,2	102,8
analogiczny miesiąc poprzedniego roku = 100 A	77,9	76,1	79,4	82,5	86,6	85,1	84,5	102,6	97,0	92,0	87,8	88,2
corresponding month of previous year = 100 B	98,4	99,5	94,3	87,5	82,1	87,3	109,7	98,0	99,1	99,9	101,3	100,8
skupu żywca rzeźnego wołowego (bez cieląt): procurement of cattle for slaughter (excluding calves):												
poprzedni miesiąc = 100 A	99,9	101,2	97,1	101,1	99,9	98,9	96,6	98,9	99,4	95,8	98,8	102,9
previous month = 100 B	111,7	104,4	96,5	103,9	98,5	105,5	90,8	99,3	101,9	94,5	106,1	99,6
analogiczny miesiąc poprzedniego roku = 100 A	89,7	90,4	91,9	92,6	97,3	99,1	92,7	93,7	90,1	82,9	88,1	90,7
corresponding month of previous year = 100 B	101,4	104,5	103,8	106,7	105,2	112,3	105,4	105,9	108,6	107,1	115,1	111,4
skupu żywca rzeźnego wieprzowego: procurement of pigs for slaughter:												
poprzedni miesiąc = 100 A	94,6	91,2	105,6	105,6	101,4	103,2	99,9	96,8	95,8	93,3	95,5	93,8
previous month = 100 B	99,0	109,1	99,2	101,4	95,3	105,5	98,0	99,6	105,5	94,2	88,1	99,1
analogiczny miesiąc poprzedniego roku = 100 A	98,2	89,6	93,1	97,0	101,4	97,8	93,7	86,6	86,1	80,6	76,0	77,9
corresponding month of previous year = 100 B	81,5	97,5	91,6	88,0	82,7	84,5	82,9	85,3	93,9	94,8	87,4	92,4

^a W kwartale.

^a In the quarter.

II. WYBRANE DANE O WOJEWÓDZTWIE WARMIŃSKO-MAZURSKIM WEDŁUG MIESIĘCY (cd.)

SELECTED DATA ON WARMIŃSKO-MAZURSKIE VOIVODSHIP IN MONTHS (cont.)

100

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
A – 2014													
B – 2015													
Relacja ceny skupu ^a 1 kg żywca wieprzowego do ceny targowiskowej 1 kg jęczmienia	A	6,3	5,7	5,2	5,8	5,9	.	6,1	7,4	6,6	.	6,3	5,2
<i>Procurement price^a per kg of pigs for slaughter to marketplace price per kg of barley</i>	B	.	.	5,5	5,6	.	5,9	6,1	6,3	5,6	5,3	4,6	4,6
Produkcja sprzedana przemysłu ^b (ceny stałe): <i>Sold production of industry^b (constant prices):</i>													
poprzedni miesiąc = 100	A	114,1	97,3	110,7	95,9	100,6	96,6	105,4	93,2	111,9	105,4	87,3	97,3
<i>previous month = 100</i>	B	104,8	98,3	113,3	91,7	100,3	103,3	98,1	92,6	112,0	104,1	94,2	96,0
analogiczny miesiąc poprzedniego roku = 100 ..	A	101,7	110,7	110,1	104,5	106,5	101,0	104,1	99,4	105,9	103,4	99,2	112,9
<i>corresponding month of previous year = 100</i>	B	103,7	104,7	107,2	102,5	102,2	109,3	101,7	101,0	101,1	99,8	107,7	106,3
Produkcja budowlano-montażowa ^b (ceny bieżące): <i>Construction and assembly production^b (current prices</i>													
poprzedni miesiąc = 100	A	42,0	76,0	136,3	100,0	88,2	130,2	100,4	96,6	160,7	80,5	104,4	151,7
<i>previous month = 100</i>	B	30,0	139,0	135,1	107,2	121,6	78,1	111,2	83,8	121,1	93,6	119,9	127,2
analogiczny miesiąc poprzedniego roku = 100 .	A	137,2	111,6	105,7	104,1	89,7	86,9	87,3	94,6	127,6	87,9	106,0	99,2
<i>corresponding month of previous year = 100</i>	B	70,9	129,8	128,7	138,0	190,3	114,2	126,4	109,7	82,7	96,1	110,3	92,5
Mieszkania oddane do użytkowania (od początku roku)	A	474	956	1 336	1 529	1 694	2 011	2 500	2 702	3 017	3 604	3 891	4 325
<i>Dwellings completed (since the beginning of the year)</i>	B	256	562	831	1 156	1 359	1 698	2 352	2 660	2 986	3 435	3 941	4 310
analogiczny okres poprzedniego roku = 100	A	142,3	116,9	103,9	103,3	93,3	94,5	104,0	99,9	100,8	108,4	96,7	90,2
<i>corresponding period of previous year = 100</i>	B	54,0	58,8	62,2	75,6	80,2	84,4	94,1	98,4	99,0	95,3	101,3	99,7

^a Ceny bieżące bez VAT. ^b Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

^a Current prices excluding VAT. ^b Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 9 persons.

II. WYBRANE DANE O WOJEWÓDZTWIE WARMIŃSKO-MAZURSKIM WEDŁUG MIESIĘCY (dok.)

SELECTED DATA ON WARMIŃSKO-MAZURSKIE VOIVODSHIP IN MONTHS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
A – 2014													
B – 2015													
Sprzedaż detaliczna towarów ^a (ceny bieżące):													
<i>Retail sale of goods^a (current prices):</i>													
poprzedni miesiąc = 100	A	71,9	97,2	129,6	100,9	100,0	99,2	109,1	93,9	93,8	105,6	85,3	114,2
<i>previous month = 100</i>	B	71,0	104,0	114,6	109,8	94,5	101,2	107,0	95,6	103,3	99,4	93,5	108,6
analogiczny miesiąc poprzedniego roku = 100...	A	108,0	107,7	121,4	116,4	108,2	105,4	109,5	102,6	108,8	102,9	95,1	89,7
<i>corresponding month of previous year = 100</i>	B	88,5	94,7	83,8	91,1	86,1	87,9	86,2	87,7	96,6	90,9	99,6	94,7
Podmioty gospodarki narodowej ^b	A	122 018	122 135	122 352	122 435	122 894	123 075	123 092	122 986	123 131	123 190	123 285	123 361
<i>Entities of the national economy^b</i>	B	123 179	123 191	123 184	123 395	123 693	123 965	124 098	124 170	124 159	124 441	124 118	123 876
w tym spółki handlowe	A	7 346	7 380	7 397	7 420	7 450	7 491	7 510	7 536	7 567	7 577	7 604	7 632
<i>of which commercial companies</i>	B	7 669	7 700	7 740	7 740	7 817	7 850	7 887	7 912	7 970	8 030	8 073	8 133
w tym z udziałem kapitału zagranicznego	A	1 027	1 028	1 027	1 030	1 035	1 037	1 037	1 039	1 040	1 041	1 041	1 039
<i>of which with foreign capital participation</i>	B	1 043	1 042	1 041	1 041	1 044	1 045	1 044	1 049	1 051	1 045	1 045	1 044
Wskaźnik rentowności obrotu w przedsiębiorstwach ^c :													
<i>Profitability rate of turnover in enterprises^c:</i>													
brutto w %	A	.	.	4,8	.	.	4,2	.	.	4,5	.	.	4,6
<i>gross in %</i>	B	.	.	5,5	.	.	4,3	.	.	4,1	.	.	3,9
netto w %	A	.	.	4,2	.	.	3,5	.	.	3,8	.	.	3,9
<i>net in %</i>	B	.	.	4,8	.	.	3,7	.	.	3,6	.	.	3,3
Nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach ^c													
<i>(w mln zł; ceny bieżące)</i>													
.....	A	.	.	195,7	.	.	505,1	.	.	819,6	.	.	1 411,3
<i>Investment outlays in enterprises^c</i>	B	.	.	255,6	.	.	588,8	.	.	965,1	.	.	1 427,4
(in mln zł; current prices)													
analogiczny okres poprzedniego													
roku = 100 (ceny bieżące)	A	x	x	128,9	x	x	134,1	x	x	128,8	x	x	136,1
<i>corresponding period of previous</i>													
<i>year = 100 (current prices)</i>	B	x	x	130,6	x	x	116,6	x	x	117,8	x	x	101,1

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. ^b W rejestrze REGON; bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie; stan w końcu okresu.

^c Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 49 osób; dane prezentowane są narastająco.

^a Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 9 persons. ^b In the REGON register; excluding persons tending private farms in agriculture; as of at the end of the period.

^c Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 49 persons; data are presented cumulatively.

